

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Č. j.: MPSV-2016/76321-411/1

**Věc: Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti
v roce 2015**

Obsah:

- I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti
- II. Zaměstnanost
- III. Nezaměstnanost
- IV. Politika zaměstnanosti
- V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti
- VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

Květen 2016

Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2015

I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti	2
II. Zaměstnanost	7
1. Stav a vývoj zaměstnanosti.....	7
2. Struktura zaměstnanosti v sektorech, odvětvích a podle klasifikace zaměstnání	14
3. Vzdělanostní struktura zaměstnanosti	16
4. Regionální zaměstnanost.....	18
5. Insolvence.....	22
III. Nezaměstnanost	24
1. Stav a vývoj nezaměstnanosti.....	24
2. Toky nezaměstnanosti	31
3. Struktura uchazečů o zaměstnání.....	34
4. Regionální nezaměstnanost.....	45
IV. Politika zaměstnanosti	50
1. Zaměření politiky zaměstnanosti.....	50
2. Výdaje na politiku zaměstnanosti	51
3. Aktivní politika zaměstnanosti realizovaná ÚP ČR.....	52
4. Systém investičních pobídek.....	73
5. Projekty financované z prostředků Evropského sociálního fondu	74
V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti	91
VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti.....	99

Metodické poznámky
Seznam použitých zkratk

Přílohy

Zdroj dat: MPSV (pokud není uvedeno jinak)
Údaje platné k 20. dubnu 2016

I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

- **V roce 2015** dosáhl podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil ČSÚ (VŠPS) průměrný **počet zaměstnaných** ve všech sférách národního hospodářství **5 041,9 tis. osob**. Jejich počet meziročně **vzrostl** absolutně **o 67,6 tis.**, v relativním vyjádření **o 1,4 %**. Podle výsledků za jednotlivá čtvrtletí představoval meziroční nárůst v 1. čtvrtletí 1,3 %, ve 2. čtvrtletí 1,7 %, ve 3. čtvrtletí zpomalil na 1,3 % a ve 4. čtvrtletí na 1,2 %.
- **Na zvýšení zaměstnanosti** se podílely především **ženy**, jejich počet **se zvýšil** (o 47,3 tis.) **na 2 204,6 tis.**, počet zaměstnaných **mužů se zvýšil** (o 20,3 tis.) **na 2 837,3 tis.** **Zastoupení mužů** mezi zaměstnanými se **snížilo na 56,3 % a žen zvýšilo na 43,7 %**.
- Zaměstnanost **v primárním sektoru** se po poklesu v předchozím roce meziročně zvýšila (o 10,8 tis.) **na 147,5 tis. osob**. **Podíl** tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti se zvýšil o 0,2 p. b. **na 2,9 %**.
- Na celkovém nárůstu zaměstnanosti se podílel především **sekundární sektor** (průmysl vč. stavebnictví), v němž **zaměstnanost meziročně vzrostla** (o 24,9 tis.) **na 1 917,0 tis. osob**. **Podíl** tohoto sektoru **zůstal na 38,0 %**. **Na nárůstu** se podílel **průmysl**, kde se **zvýšil** počet zaměstnaných osob (o 42,8 tis.) **na 1 521,0 tis.**, **podíl průmyslu** na celkové zaměstnanosti **se zvýšil** (o 0,5 p. b.) **na 30,2 %**. Zaměstnanost ve **stavebnictví** klesla (o 17,9 tis.) **na 396,0 tis. osob**. **Podíl** stavebnictví na celkové zaměstnanosti se snížil o 0,4 p. b. **na 7,9 %**.
- **V terciárním sektoru služeb** se zaměstnanost zvýšila (o 32,0 tis.) **na 2 977,4 tis. osob**. **Podíl terciárního sektoru** na celkové zaměstnanosti **se však snížil** o 0,1 p. b. **na 59,1 %**.
- Počet **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu zaměstnaných (82,7 %)**, významně vzrostl (o 88,4 tis.) **na 4 167,7 tis.**, počet žen vzrostl (o 42,7 tis.) **na 1 922,9 tis.** a mužů (o 45,7 tis.) **na 2 244,8 tis.**
- **Celkový počet podnikatelů** ve sledovaném období **činil 874,3 tis.** **Mírně vzrostl počet podnikatelů se zaměstnanci** (o 5,7 tis.) **na 177,7 tis.**, počet podnikatelů **bez zaměstnanců** se snížil (o 27,3 tis.) **na 666,2 tis.** Počet

pomáhajících rodinných příslušníků se téměř nezměnil. Podíl podnikatelů včetně pomáhajících rodinných příslušníků na celkové zaměstnanosti se meziročně snížil o 0,7 p. b. na 17,3 %.

- Počet **osob pracujících na dobu neurčitou** (zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou nebo jako podnikatel) **se zvýšil** (o 44,2 tis.) na **4 601,9 tis.**, a to díky **růstu** počtu **zaměstnanců** (o 64,9 tis.) na **3 727,6 tis.** **Vzrostl také počet osob pracujících na dobu určitou** (včetně práce dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv), a to (o 22,9 tis.) na **437,7 tis.**
- Výrazně **vzrostl** (o 66,4 tis.) na **4 724,1 tis.** počet osob pracujících **na plnou pracovní dobu**, počet pracujících **na kratší dobu se nepatrně zvýšil** (o 1,4 tis.) a dosáhl **317,8 tis.** (u žen nárůst o 4,0 tis., počet mužů se snížil o 2,6 tis.).
- **Největší** meziroční **nárůst zaměstnanosti** byl zaznamenán u pracujících s bydlištěm **ve Středočeském** (o 15,8 tis.) a **Jihomoravském kraji** (o 11,6 tis.). Zaměstnanost meziročně nepatrně **poklesla** pouze **v Kraji Vysočina** a **v Ústeckém kraji**.
- S absolutním nárůstem zaměstnanosti **rostla i míra zaměstnanosti (MZ)** Celková MZ osob ve věku **15+** **se zvýšila** (o 0,7 p. b.) na **56,4 %**, osob ve věku **15 – 64 let** (o 1,2 p. b.) na **70,2 %**.
- V návaznosti na hlavní cíle **Strategie Evropa 2020** si **ČR** do roku 2020 stanovila **národní cíle v oblasti zaměstnanosti**, a to zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na 75 %, zvýšení MZ žen v této věkové skupině na 65 % a MZ starších pracovníků (55 – 64 let) na 55 %. MZ obyvatelstva **ve věku 20 - 64 let** se v roce 2015 meziročně **zvýšila** o 1,3 p. b. na **74,8 %**, MZ **žen** ve stejném věku **vzrostla** o 1,7 p. b. na **66,4 %**, MZ ve věkové skupině **55 - 64 let vzrostla** o 1,5 p. b. na **55,5 %**. Nad úrovní cílů jsou tedy momentálně dva ukazatele Strategie a třetí se k nim velmi blíží.
- **Počet ekonomicky aktivních osob (EAO)**, tj. zaměstnaných a nezaměstnaných se **zvýšil** o 12,0 tis. na **5 309,9 tis.** Zlepšující se vývoj ekonomiky se na trhu práce se projevil zejména **nárůstem zaměstnaných o 67,6 tis.**, počet nezaměstnaných (podle VŠPS – metodika ILO) poklesl o 55,6 tis.
- Zvýšení počtu EAO se na celkové **míře ekonomické aktivity (MEA) obyvatel starších 15 let** projevilo jejím zvýšením (o 0,1 p. b.) na **59,4 %**. MEA ve věkové

kategorii **15 – 64 let** meziročně **vzrostla** (o 0,5 p. b.) **na 74,0 %**. Na **78,7 %** (o 0,5 p. b.) se zvýšila MEA u osob ve věku **20 – 64 let**.

- Obecná míra nezaměstnanosti (metodika ILO) v roce 2015 v důsledku poklesu nezaměstnaných o 55,6 tis. dosáhla hodnoty 5,0 % a meziročně se snížila o 1,1 p. b.
- **Průměrný podíl nezaměstnaných osob**, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let k obyvatelstvu stejného věku **v roce 2015 poklesl na 6,6 %**, meziročně byl nižší o 1,1 p. b. **K 31. 12. 2015 se snížil** na hodnotu **6,2 %** a proti prosinci 2014 byl nižší o 1,3 p. b.
- **Průměrný počet uchazečů o zaměstnání se** v hodnoceném období **snížil** o 82,5 tis. **na 478,9 tis., na konci prosince jich bylo evidováno 453,1 tis.,** o 88,8 tis. (tj. o 16,4 %) méně než před rokem.
- **Počty nahlášených volných pracovních míst se** do září plynule zvyšovaly, po mírném poklesu ve 4. čtvrtletí jejich počet **na konci prosince** dosáhl **102,5 tis.,** tj. o 43,8 tis. meziročně více. **Průměrný počet hlášených volných pracovních míst za rok 2015 (90,3 tis.),** byl proti roku 2014 vyšší o 41,6 tis.
- Počet **uchazečů o zaměstnání** připadající **na 1 volné pracovní místo (5,3)** byl ve srovnání s rokem 2014 (11,5) **výrazně nižší. Výrazný** byl i **rozdíl** hodnot tohoto ukazatele na konci roku, **k 31. 12. 2015** dosáhl hodnoty **4,4, zatímco** na konci prosince 2014 to bylo 9,2 uchazeče na 1 VPM.
- **Průměrný počet uchazečů o zaměstnání s nárokem na podporu v nezaměstnanosti (PvN) v roce 2015** meziročně **poklesl** o 14,1 tis. **na 101,8 tis. (PvN), k 31. 12. 2015** ji **pobíralo 108,3 tis. uchazečů** o zaměstnání, tj. o 7,4 tis. méně než před rokem.
- **Podíl uchazečů o zaměstnání s PvN** k tomuto datu **vzrostl na 23,9 %** (k 31. 12. 2014 činil 21,4 %) a **průměrný podíl** na celkové registrované nezaměstnanosti za celý rok 2015 se zvýšil (z 20,6 %) na **21,3 %**.
- **Průměrná výše PvN v roce 2015 vzrostla o 213 Kč** (o 3,6 %) na **6 171 Kč**. Průměrná podpora **k 31. 12. 2015 činila 6 251 Kč** a byla **meziročně vyšší o 212 Kč** (o 3,5 %).

- **K 31. 12. 2015** bylo v evidenci ÚP ČR **58,6 tis.** uchazečů o zaměstnání – **osob se zdravotním postižením (OZP)**, tj. o 2,5 tis. méně než před rokem. **Podíl OZP** na konci prosince 2015 vzhledem k pomalejšímu poklesu ve srovnání s celkovým počtem uchazečů o zaměstnání meziročně **vzrostl z 11,3 % na 12,9 %**.
- **Počet** uchazečů o zaměstnání ve věku **50 a více let** na konci roku meziročně **poklesl** celkem o 16,6 tis. osob **na 141,5 tis.** Jejich **podíl** na celkovém počtu uchazečů **se však zvýšil** o 2,0 p. b. **na 31,2 %**.
- Věková kategorie uchazečů o zaměstnání **do 25 let** zaznamenala **pokles** o 19,2 tis., **k 31. 12. 2015** jich bylo evidováno **60,7 tis.** Její **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných **13,4 %** byl ve srovnání s koncem roku 2014 **nižší o 1,3 p. b.**
- **K 31. 12. 2015** bylo evidováno **22,0 tis. absolventů škol** všech stupňů vzdělání **a mladistvých** po ukončení základní školy, což je **o 5,5 tis. méně** než před rokem. **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání **se meziročně snížil** pouze mírně, z 5,1 % **na 4,9 %**.
- **Průměrný počet** evidovaných **žen v roce 2015 dosáhl 244,7 tis.**, oproti předchozímu roku je to méně o 35,7 tis., **mužů** bylo v průměru **234,2 tis.**, což je o 46,9 tis. méně než v roce 2014. **Průměrný podíl žen** na celkovém počtu registrovaných nezaměstnaných **vzrostl na 51,1 %** (v roce 2014 – 49,9 %). **K 31. 12. 2015** byl počet mužů a žen v evidenci ÚP ČR téměř vyrovnaný, **počet mužů dosáhl 225,2 tis., žen bylo evidováno 227,9 tis.**
- Počet uchazečů o zaměstnání evidovaných **déle než 12 měsíců** meziročně **poklesl** o 49,6 tis. (tj. o 20,9 %) **na 187,6 tis.**, jejich podíl na celkové nezaměstnanosti se snížil ze 43,8 % **na 41,4 %**. Z nich **68,9 %** tvoří ti, kteří jsou v evidenci ÚP ČR **déle než 24 měsíců**. Jejich **počet** meziročně **poklesl** o 17,2 tis. **na 129,3 tis.**, ale **podíl vzrostl z 27,0 % na 28,5 %**.
- **K 31. 12. 2015** byl zaznamenán meziroční **nárůst** uchazečů o zaměstnání **pouze** v početně malé skupině **uchazečů o zaměstnání bez ukončeného vzdělání**. **Absolutně nejvíce poklesl** počet uchazečů o zaměstnání **s vyučením** (o 39,2 tis., tj. o 18,8 %).

- **Uchazeči s vyučením** (169,4 tis.) i nadále zůstali **nejpočetnější kategorií** a představují **37,4 %** všech uchazečů o zaměstnání. Druhou nejpočetnější skupinou jsou stále uchazeči **se základním vzděláním** (122,1 tis. osob), kteří tvoří na celkové nezaměstnanosti 26,9 %.
- **Podíl nezaměstnaných osob** vyšší než celorepublikový průměr (6,2 %) byl k 31. 12. 2015 zaznamenán v šesti krajích. Nejvyšší byl v **Ústeckém (8,9 %) a Moravskoslezském kraji (8,6 %)**.
- Největší meziroční pokles počtu uchazečů o zaměstnání zaznamenali v **Moravskoslezském (o 11 304), Jihomoravském (o 10 171) a Ústeckém kraji (10 046 osob)**, ovšem v **relativním vyjádření** byl jejich **pokles nejvýraznější v Královéhradeckém (o 22,2 %), Olomouckém (o 20,3 %), Zlínském (o 18,9 %) a Jihočeském kraji (o 18,3 %)**.
- Výdaje ze **státního rozpočtu (SR) související s výplatou podpor v nezaměstnanosti v roce 2015** dosáhly **8 303 370 tis. Kč** a byly ve srovnání s výdaji v roce 2014 (9 279 634 tis. Kč) **o 976 264 tis. Kč, tj. o 10,5 % nižší**.
- **Na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ)** bylo v **roce 2015** na MPSV a ÚP ČR vynaloženo **9 732 826 tis. Kč**, ve srovnání s rokem 2014 **vzrostly výdaje na APZ o 3 305 876 tis. Kč, tj. o 51,4 %**. Nejvíce využívanými nástroji byly společensky účelná pracovní místa, rekvalifikace a veřejně prospěšné práce.
- Dále bylo v rámci státní politiky zaměstnanosti jako **příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % osob se zdravotním postižením** podle § 78 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, vynaloženo **4 320 059 tis. Kč**, což bylo o 301 335 tis. Kč, tj. o 7,5 %, více než v roce 2014.
- Na výplatu mzdových nároků zaměstnancům při platební neschopnosti zaměstnavatele, tj. **insolvenci**, bylo vynaloženo **229 500 tis. Kč**, meziročně méně o 162 356 tis. Kč, tj. o 41,4 %.

II. Zaměstnanost

1. Stav a vývoj zaměstnanosti

Části II.1 až II.4 jsou zpracovány na základě údajů z Výběrových šetření pracovních sil (VŠPS - ČSÚ)¹. Hodnoty za rok 2014 a 2015 jsou spočteny jako průměry jednotlivých čtvrtletí. Všechny údaje z výběrového souboru VŠPS jsou převažovány na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické projekce.

Ekonomická aktivita obyvatel ČR ve věku 15 a více let

tab. č. 1

	2014			2015			rozdíl 2015 - 2014			index15/14
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
	v tis.			v tis.			v tis.			(%)
Populace 15+ celkem	8932,6	4352,3	4580,2	8935,7	4355,9	4579,8	3,1	3,6	-0,4	100,0
z toho: 15 – 64 let	7081,2	3588,0	3493,3	7026,2	3563,9	3462,3	-55,0	-24,1	-31,0	99,2
20 – 64 let	6610,3	3346,6	3263,7	6566,2	3328,1	3238,0	-44,1	-18,5	-25,7	99,3
Ekonomicky aktivní celkem (zaměst.+nezam.)	5297,9	2968,3	2329,6	5309,9	2962,7	2347,3	12,0	-5,6	17,7	100,2
z toho: 15 – 64 let	5205,9	2914,3	2291,6	5201,1	2900,0	2301,2	-4,8	-14,3	9,6	99,9
20 – 64 let	5171,7	2893,4	2278,4	5170,6	2882,7	2288,0	-1,1	-10,7	9,6	100,0
55 – 64 let	808,1	468,6	339,4	806,6	462,0	344,6	-1,5	-6,6	5,2	99,8
Zaměstnaní v NH	4974,3	2817,0	2157,3	5041,9	2837,3	2204,6	67,6	20,3	47,3	101,4
z toho: 15 – 64 let	4883,5	2763,5	2119,9	4934,3	2775,2	2159,1	50,8	11,7	39,2	101,0
20 – 64 let	4861,9	2750,1	2111,8	4913,5	2763,3	2150,2	51,6	13,2	38,4	101,1
55 - 64 let	768,3	447,2	321,1	771,3	443,4	327,9	3,0	-3,8	6,8	100,4
Nezaměstnaní	323,6	151,3	172,3	268,0	125,4	142,7	-55,6	-25,9	-29,6	82,8
z toho: 15 – 64 let	322,4	150,7	171,7	266,8	124,7	142,1	-55,6	-26,0	-29,6	82,8
20 – 64 let	309,9	143,3	166,6	257,1	119,3	137,8	-52,8	-24,0	-28,8	83,0
55 - 64 let	39,8	21,5	18,3	35,3	18,6	16,7	-4,5	-2,9	-1,6	88,7
Ekonomicky neaktivní	3634,7	1384,0	2250,7	3625,7	1393,2	2232,5	-9,0	9,2	-18,2	99,8
z toho: 15 – 64 let	1875,3	673,7	1201,6	1825,1	663,9	1161,1	-50,2	-9,8	-40,5	97,3
20 – 64 let	1438,6	453,2	985,4	1395,5	445,5	950,1	-43,1	-7,7	-35,3	97,0
55 - 64 let	614,3	221,3	393,0	584,3	214,8	369,5	-30,0	-6,5	-23,5	95,1
důchodci v předčas. důchodu	28,2	14,7	13,5	26,7	13,9	12,8	-1,5	-0,8	-0,7	94,8
důchodci v řádném důchodu	2227,2	855,7	1371,6	2232,3	863,7	1368,7	5,1	8,0	-2,9	100,2
invalidní důchodci	230,1	117,1	112,9	239,2	125,1	114,1	9,1	7,9	1,2	104,0
žáci na 2. stupni zákl.školy	57,1	31,8	25,2	58,9	33,6	25,4	1,9	1,7	0,1	103,3
učení bez maturity	70,6	44,8	25,8	74,1	49,0	25,1	3,5	4,2	-0,7	105,0
střední škola (vč.nástavb. a pomat.studia)	326,0	155,4	170,6	314,7	145,7	169,0	-11,2	-9,7	-1,5	96,6
vysokoškolské studium	293,7	127,3	166,4	270,1	120,3	149,8	-23,6	-7,0	-16,6	92,0
doktorské studium	4,9	2,0	2,9	3,6	1,5	2,1	-1,3	-0,5	-0,8	74,0

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

¹ Některé údaje nemusí odpovídat hodnotám obdobných ukazatelů z jiných statistických zdrojů. Např. údaje o ekonomicky neaktivních přesně nekorespondují s údaji podle statistiky MŠMT, resp. MPSV – ČSSZ zejména proto, že žáci, studenti nebo důchodci, kteří v referenčním týdnu splňovali kritérium pro zařazení mezi osoby v zaměstnání nebo nezaměstnané, nejsou vykazováni jako ekonomicky neaktivní (viz Metodické poznámky).

Poznámka: Případné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od celkového počtu souvisejí se zaokrouhlováním hodnot na jedno desetinné místo.

Počet obyvatel starších 15 let v roce 2015 **meziročně vzrostl** pouze nepatrně, **o 3,1 tis. na 8 935,7 tis.** **Ve věkové skupině 15 – 64 let**, rozhodující pro zaměstnanost, **poklesl až o 55,0 tis. na 7 026,2 tis.** Z podrobnějšího rozboru jednotlivých věkových skupin vyplývá, že **pokles** byl zaznamenán v mladších věkových skupinách **15 až 39 let** - celkem **o 89,4 tis.**, především ve věku 15 – 24 let a 30 – 39 let, kde pokles činil 38,4 tis., resp. 43,9 tis. Vzrostl pouze ve věku 40 - 44 let zahrnující větší část silné populační vlny ze 70. let minulého století (o 47,0 tis.) a ve věku 50 – 54 let (o 21,3 tis.). Počet obyvatel **se snížil** i ve skupině **55 až 64 let** - celkem o 31,5 tis. Pokles v této kategorii a nárůst počtu obyvatel ve věku **65+ let** (o 58,1 tis.) je důsledkem postupného přesunu silné poválečné vlny do poproduktivního věku, a také prodlužující se délky života.

Věková struktura obyvatelstva 15+ (v tis.)

tab. č. 2

Věkové skupiny	2014			2015			rozdíl 2015 – 2014			index 15/14 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
15 - 24	1105,6	565,7	540,0	1067,2	546,3	520,9	-38,4	-19,3	-19,1	96,5
25 - 39	2388,1	1226,5	1161,6	2337,1	1200,6	1136,5	-50,9	-25,9	-25,1	97,9
40 - 54	2165,2	1105,8	1059,3	2231,0	1140,2	1090,8	65,8	34,3	31,5	103,0
55 - 64	1422,4	690,0	732,4	1390,9	676,8	714,1	-31,5	-13,2	-18,3	97,8
65+	1851,4	764,4	1087,0	1909,5	792,0	1117,5	58,1	27,6	30,5	103,1
15+	8932,6	4352,3	4580,2	8935,7	4355,9	4579,8	3,1	3,6	-0,5	100,0
15 - 64	7081,2	3588,0	3493,3	7026,2	3563,9	3462,3	-55,0	-24,1	-31,0	99,2
20 - 64	6610,3	3346,6	3263,7	6566,2	3328,1	3238,0	-44,2	-18,5	-25,7	99,3

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Počet ekonomicky aktivních osob (EAO), tj. souhrn zaměstnaných a nezaměstnaných se **zvýšil o 12,0 tis. na 5 309,9 tis.** **Vzrostl výhradně počet ekonomicky aktivních žen** (o 17,7 tis.) **na 2 347,3 tis.**, zatímco počet ekonomicky aktivních mužů se snížil o 5,6 tis. Zlepšující se vývoj ekonomiky se na trhu práce projevil zejména **nárůstem počtu zaměstnaných o 67,6 tis.**, který převýšil pokles počtu nezaměstnaných (úbytek 55,6 tis.). K nárůstu zaměstnanosti přispěly především ženy (nárůst o 47,3 tis.), z hlediska věku byl nárůst zaměstnanosti u obou pohlaví důsledkem velkého nárůstu počtu pracujících ve věku 40 – 44 let (o 43,1 tis.) a mladších padesátníků (50 – 54 let, o 25,2 tis.).

Celkový **počet ekonomicky neaktivních poklesl o 9,0 tis. na 3 625,7 tis.**, snížil se počet žen (o 18,2 tis.) a vzrostl počet mužů (o 9,2 tis.).

V nejmladších věkových skupinách produktivního věku poklesly počty osob **připravujících se na povolání** (o 30,7 tis.). V této skupině se nejvíce snížily počty ekonomicky neaktivních vysokoškoláků (o 23,6 tis.). Čím vyšší je úroveň formálního vzdělávání, tím vyšší je zastoupení dívek. Podíl dívek dosahuje u studentů středních škol 53,7 %, na vysokých školách 55,5 % a na úrovni doktorského studia dokonce 57,7 %. Chlapci převažují na středním studiu bez maturity (66,1 %).

Pokles ekonomicky neaktivních ve věkové skupině 55 – 64 let (o 30,0 tis.) souvisí jednak s poklesem obyvatelstva této věkové kategorie a také s prodlužující se věkovou hranicí odchodu do důchodu. Počet ekonomicky neaktivních **ve věku 65 let a více vzrostl o 41,2 tis.** Nárůst byl nižší (o 16,8 tis.) než nárůst celkového počtu obyvatel tohoto věku a jeho rozdíl svou výší odpovídá nárůstu **zaměstnanosti osob tohoto věku.**

Ve skupině všech neaktivních **důchodců** vzrostl počet řádných starobních důchodců o 5,1 tis., počet invalidních důchodců vzrostl o 9,1 tis., počet předčasných důchodců poklesl o 1,5 tis. Pouze mírný nárůst počtu řádných starobních důchodců souvisí se zvyšováním věkové hranice pro odchod do důchodu a zároveň i větším množstvím vhodných pracovních příležitostí pro důchodce v podmínkách zlepšené ekonomické situace.

Díky zvýšení počtu EAO se celková **míra ekonomické aktivity (MEA) obyvatel starších 15 let** nepatrně zvýšila (o 0,1 p. b.) na **59,4 %**. MEA ve věkové kategorii **15 – 64 let** meziročně **vzrostla** (o 0,5 p. b.) na **74,0 %**. Na **78,7 %** (o 0,5 p. b.) se zvýšila MEA u osob ve věku **20 – 64 let**.

Míra ekonomické aktivity podle věku (v %)

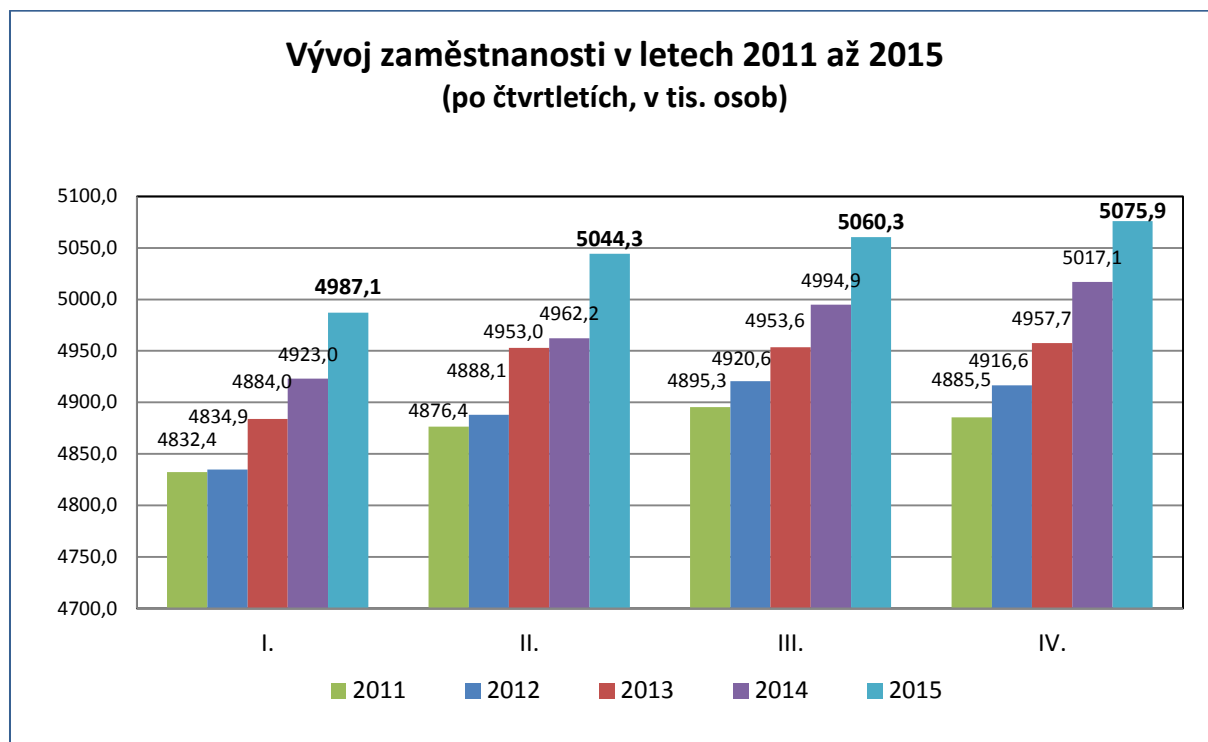
tab. č. 3

Věkové skupiny	2014			2015		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
15-24	32,2	38,1	26,1	32,5	37,4	27,4
25-39	84,4	95,8	72,4	84,1	95,4	72,1
40-54	93,6	95,5	91,6	93,4	95,4	91,2
55-64	56,8	67,9	46,3	58,0	68,3	48,3
15+	59,3	68,2	50,9	59,4	68,0	51,3
15 - 64	73,5	81,2	65,6	74,0	81,4	66,5
20 - 64	78,2	86,5	69,8	78,7	86,6	70,7

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Průměrný počet zaměstnaných ve všech sférách národního hospodářství v roce 2015 dosáhl 5 041,9 tis. osob. Jejich počet meziročně vzrostl absolutně o 67,6 tis., v relativním vyjádření o 1,4 %.

graf č. 1

Po zrychlení meziročního růstu o 1,3 % v 1. čtvrtletí a o 1,7 % ve 2. čtvrtletí ve 3. čtvrtletí nárůst zaměstnanosti nepatrně zpomalil na 1,3 % a ve 4. čtvrtletí na 1,2 %. Celková zaměstnanost ve 2. – 4. čtvrtletí překonala hranici 5 mil. Naposledy byla zaměstnanost nad touto hranicí ve 2. – 4. čtvrtletí 2008, ovšem současné hodnoty jsou o více než 40 tis. vyšší.

Vývoj zaměstnanosti z hlediska její věkové struktury se od vývoje věkové struktury obyvatelstva výrazněji lišil ve věkových skupinách 15 – 24 let a 55 - 64 let. Ve věkové skupině **55 – 64 let počet zaměstnaných vzrostl o 3,0 tis. při poklesu obyvatelstva o 31,5 tis.** Nárůst v této věkové skupině souvisí s delším setrváním v zaměstnání z důvodu prodlužující se věkové hranice pro odchod do důchodu (nárůst zaměstnanosti byl patrný ve věku 60 – 64 let, u mužů o 6,5 tis., u žen o 7,7 tis.).

I přes pokles počtu obyvatelstva ve věku 15 – 24 let (o 38,4 tis.) se jejich zaměstnanost zvýšila o 3,3 tis. (a to díky růstu zaměstnanosti žen o 5,3 tis.). Přesto

je počet pracujících žen v nejmladším produktivním věku stále výrazně nižší než počet pracujících stejně starých mužů.

Věková struktura zaměstnaných (v tis.)

tab. č. 4

Věkové skupiny	2014			2015			rozdíl 2015 - 2014			index 15/14 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
celkem	4974,3	2817,0	2157,3	5041,9	2837,3	2204,6	67,6	20,3	47,3	101,4
15 - 24	299,6	182,9	116,6	302,9	181,0	121,9	3,3	-1,9	5,3	101,1
25 - 39	1886,8	1116,6	770,2	1855,2	1093,9	761,3	-31,6	-22,7	-8,9	98,3
40 - 54	1928,9	1016,8	912,0	2004,9	1056,9	947,9	76,0	40,1	35,9	103,9
55 - 64	768,3	447,2	321,1	771,3	443,4	327,9	3,0	-3,8	6,8	100,4
65+	90,8	53,4	37,4	107,6	62,1	45,5	16,8	8,7	8,1	118,5
15 - 64	4883,5	2763,5	2119,9	4934,3	2775,2	2159,1	50,8	11,7	39,2	101,0
20 - 64	4861,9	2750,1	2111,8	4913,5	2763,3	2150,2	51,6	13,2	38,4	101,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Zaměstnanost v nejstarších kategoriích věku 65+ (nárůst o 9,4 tis.) ovlivňují především pracující důchodci, jejichž počet podstatně vzrostl (v roce 2015 pracovalo 180,5 tis. důchodců v řádném starobním důchodu, tj. o 16,0 tis. více než v roce 2014).

Zatímco v roce 2014 byl nárůst zaměstnanosti ovlivněn především růstem zaměstnanosti mužů, v roce 2015, podobně jako v letech 2011 – 2013, se na růstu podílely především ženy. Jejich počet se zvýšil o 47,3 tis. na 2 204,6 tis. Počet zaměstnaných mužů se zvýšil pouze o 20,3 tis. na 2 837,3 tis. Zastoupení mužů mezi zaměstnanými se proti roku 2014 snížilo na 56,3 % a žen vzrostlo na 43,7 %².

Míra zaměstnanosti podle věku (v %)

tab. č. 5

Věkové skupiny	2014			2015		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
15 - 24	27,1	32,3	21,6	28,4	33,1	23,4
25 - 39	79,0	91,0	66,3	79,4	91,1	67,0
40 - 54	89,1	92,0	86,1	89,9	92,7	86,9
55 - 64	54,0	64,8	43,8	55,5	65,5	45,9
15+	55,7	64,7	47,1	56,4	65,1	48,1
15 - 64	69,0	77,0	60,7	70,2	77,9	62,4
20 - 64	73,5	82,2	64,7	74,8	83,0	66,4

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

² Podrobnější údaje o struktuře zaměstnaných mužů a žen jsou v příloze č. 4

Souběžně s absolutním nárůstem zaměstnanosti rostla i **míra zaměstnanosti** (MZ). Celková **MZ** osob ve věku **15+** se **zvýšila** (o 0,7 p. b.) **na 56,4 %**, osob ve věku **15 – 64 let** (o 1,2 p. b.) **na 70,2 %**.

V návaznosti na hlavní cíle **Strategie Evropa 2020** si **ČR** stanovila **do roku 2020** dosažení těchto **národních cílů**: zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na 75 %, zvýšení MZ žen v této věkové skupině na 65 % a MZ starších pracovníků (55 – 64 let) na 55 %.

Nad hranicí stanovených cílů je v současné době MZ **žen** ve věku 20 – 64 let, která vzrostla (o 1,7 p. b.) **na 66,4 %** (MZ mužů v tomto věku vzrostla (o 0,8 p. b.) na 83,0 %) a také MZ věkové skupiny **55 – 64 let**, jejíž MZ **vzrostla** (o 1,5 p. b.) **na 55,5 %** především v souvislosti s prodlužující se hranicí pro odchod do důchodu. V rámci této skupiny nejrychleji rostla MZ u žen ve věku 55 – 59 let (o 3,0 p. b.) a ve věku 60 – 64 let (o 2,2 p. b.), u mužů vzrostla pouze ve věku 60 – 64 let (o 2,0 p. b.).

Celková míra zaměstnanosti obyvatelstva **ve věku 20 - 64 let** se tak především díky rostoucí zaměstnanosti žen a starších pracovníků meziročně zvýšila (o 1,3 p. b.) **na 74,8 %**.

Poslední dostupné údaje o míře zaměstnanosti za členské státy EU podle údajů EUROSTATu jsou uvedeny v části V. Mezinárodní srovnání.

Pokračoval nárůst počtu **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu zaměstnaných** (82,7 %). Jejich počet se zvýšil (o 88,4 tis.) na **4 167,7 tis.**, nárůst počtu žen (o 42,7 tis.) na 1 922,9 tis. se přilíh od nárůstu počtu mužů (o 45,7 tis.) na 2 244,8 tis. nelišil. Mezi zaměstnanými ženami je 87,2 % zaměstnankyň, mezi zaměstnanými muži tvoří zaměstnanci 79,1 %.

Počty zaměstnaných podle postavení v hlavním zaměstnání

tab. č. 6

Zaměstnaní v NH	2014		2015		rozdíl 15-14 (tis.)	index 15/14 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4974,3	100,0	5041,9	100,0	67,6	101,4
z toho:						
zaměstnanci	4079,3	82,0	4167,7	82,7	88,4	102,2
podnikatelé bez zaměstnanců	693,5	13,9	666,2	13,2	-27,3	96,1
podnikatelé se zaměstnanci	172,0	3,5	177,7	3,5	5,7	103,3
pomáhající rodinní příslušníci	29,5	0,6	30,4	0,6	0,9	103,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Po nárůstu **celkového počtu podnikatelů** včetně pomáhajících rodinných příslušníků v roce 2014 jejich počet v roce 2015 **poklesl** o 20,7 tis. **na 874,3 tis.** **Nárůst podnikatelů se zaměstnanci byl mírný**, a to o 5,7 tis. **na 177,7 tis.**, **výrazněji**, o 27,3 tis. **na 666,2 tis.**, **poklesl** počet podnikatelů **bez zaměstnanců**. Nárůst kategorie pomáhajících rodinných příslušníků byl minimální. Na poklesu celkového počtu podnikatelů se podíleli hlavně muži. Jejich celkový počet poklesl o 25,4 tis., především v kategorii podnikatelů bez zaměstnanců (o 26,5 tis.). Celkový počet podnikajících žen vzrostl o 4,5 tis., a to díky nárůstu podnikatelek se zaměstnanci.

Podíl podnikatelů včetně pomáhajících rodinných příslušníků na celkové zaměstnanosti se meziročně snížil o 0,7 p. b. **na 17,3 %**, přesto zůstává ve srovnání s jinými zeměmi vysoký.

Z hlediska odvětvové příslušnosti byl nejvyšší podíl podnikatelů (na celkové zaměstnanosti v rámci odvětví) v sekci ostatní činnosti (57,9 %) a meziročně se zvýšil o 3,0 p. b. **Vysoký podíl podnikatelů** je v odvětvích činnosti v oblasti nemovitostí (50,7 %), profesní, vědecké a technické činnosti (46,0 %) a ve velkém odvětví **stavebnictví (41,2 %)**. Ve srovnání s rokem 2014 se ve výše uvedených třech odvětvích podíly podnikatelů také snížily (o 1,4 p. b., 2,8 p. b., resp. 3,2 p. b.).

Podobně jako v letech 2011 až 2014 pokračoval **nárůst počtu osob pracujících na dobu neurčitou** (zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou nebo podnikatelů). V roce 2015 se jejich počet **zvýšil** o 44,2 tis. **na 4 601,9 tis. osob** (počet mužů se zvýšil o 14,8 tis., počet žen o 29,4 tis.). Na rozdíl od předchozího roku (kdy nárůst v této kategorii ovlivnili podnikatelé) došlo k nárůstu díky výraznému zvýšení počtu zaměstnanců zaměstnaných na dobu neurčitou (o 64,9 tis. na 3 727,6 tis.)

Mírnější byl **nárůst počtu osob pracujících na dobu určitou** včetně práce dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv. Jejich počet **se zvýšil** o 22,9 tis. **na 437,7 tis.** (a to nárůstem počtu mužů o 5,2 tis. a žen o 17,7 tis.).

Nadále pokračoval **nárůst počtu osob pracujících na plnou pracovní dobu**, jejich počet se **zvýšil** o 66,4 tis. **na 4 724,1 tis.** osob, počet mužů vzrostl o 23,1 tis., počet žen o 43,2 tis. **Počet osob pracujících na kratší pracovní dobu** (po prudkém nárůstu v roce 2013 a mírném poklesu v roce 2014) **se nepatrně zvýšil** o 1,4 tis. **na 317,8 tis. osob**, a to vlivem **nárůstu počtu žen** (o 4,0 tis.), počet mužů se snížil.

Počty zaměstnaných ve vybraných skupinách

tab. č. 7

Zaměstnaní v NH	2014		2015		rozdíl 15-14 (tis.)	index 15/14 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4 974,3	100,0	5 041,9	100,0	67,6	101,4
v tom:						
- mající druhé (další) zaměstnání	109,0	2,2	115,4	2,3	6,5	105,9
- úvazek na dobu neurčitou nebo jako podnikatel	4 557,7	91,6	4 601,9	91,3	44,2	101,0
- úvazek na dobu určitou	414,7	8,3	437,7	8,7	22,9	105,5
- na plnou pracovní dobu	4 657,7	93,6	4 724,1	93,7	66,4	101,4
- na kratší pracovní dobu	316,4	6,4	317,8	6,3	1,4	100,4
- podzaměstnaní	63,4	1,3	54,6	1,1	-8,8	86,2

Zdroj: ČSÚ - VŠPS

Jako **podzaměstnaní** (jimiž jsou podle metodiky ILO všechny osoby, které pracují ve svém hlavním zaměstnání na částečný úvazek nebo méně než 40 hodin týdně, přejí si pracovat vyšší počet hodin než ve stávajících zaměstnáních a jsou schopny vykonávat větší počet hodin) bylo klasifikováno **54,6 tis. osob**, tj. o 8,8 tis. méně než v roce 2014. Na tomto poklesu se podílely především ženy, jejichž počet se snížil o 7,3 tis.

Souběžně s hlavním zaměstnáním pracovalo **ve druhém (dalším) zaměstnání 115,4 tis. osob** (nárůst proti roku 2014 o 6,5 tis. osob). Mezi těmito pracujícími mírně převažují muži (54,1 %).

Postavení osob v druhém zaměstnání je **odlišné** od struktury v hlavním zaměstnání. **Převažovali mezi nimi podnikatelé** včetně pomáhajících rodinných příslušníků (68,3 tis., tj. 59,1 %), z nich bylo přes 90 % podnikatelů bez zaměstnanců. Více než 82 % osob bylo zaměstnáno v sektoru služeb.

2. Struktura zaměstnanosti v sektorech, odvětvích a podle klasifikace zaměstnání

Pokles **zaměstnanosti v primárním sektoru** v roce 2014 byl vystřídán jejím relativně výrazným **nárůstem**. Zaměstnanost v tomto sektoru se v roce 2015 meziročně **zvýšila** o 10,8 tis. na **147,5 tis. osob**. **Podíl** tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti vzrostl o 0,2 p. b. na **2,9 %**.

Vývoj celkové zaměstnanosti ovlivnil zejména další **růst zaměstnanosti v sekundárním sektoru** (průmysl vč. stavebnictví). **Zaměstnanost v tomto sektoru**

meziročně vzrostla o 24,9 tis. na **1 917,0 tis. osob**. **Podíl** tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti zůstal na úrovni roku 2014, tj. **38,0 %**.

Sektorová struktura zaměstnanosti

tab. č. 8

Zaměstnaní v NH	2014		2015		rozdíl 15-14 (tis.)	index 15/14 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4 974,3	100,0	5 041,9	100,0	67,6	101,4
I. sektor	136,7	2,7	147,5	2,9	10,8	107,9
II. sektor	1 892,1	38,0	1 917,0	38,0	24,9	101,3
<i>v tom stavebnictví</i>	413,9	8,3	396,0	7,9	-17,9	95,7
III. sektor *)	2 945,4	59,2	2 977,4	59,1	32,0	101,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

*) vč. nezjištěné sektorové příslušnosti

Pro vývoj celkové zaměstnanosti měl rozhodující význam **nárůst zaměstnanosti v průmyslu**, kde vzrostl počet zaměstnaných osob o 42,8 tis. na **1 521,0 tis.**, **podíl průmyslu** na celkové zaměstnanosti **se zvýšil** (o 0,5 p. b.) na **30,2 %**. **K nárůstu přispěl zejména zpracovatelský průmysl** (nárůst o 47,0 tis. na 1 376,8 tis. osob), zaměstnanost se naopak snížila v sekci výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla (o 8,0 tis. na 49,2 tis.).

Celkový růst zaměstnanosti zpomalilo **stavebnictví**, kde zaměstnanost **klesla** o 17,9 tis. na **396,0 tis. osob**. **Podíl stavebnictví** na celkové zaměstnanosti se snížil (0,4 p. b.) na **7,9 %**.

Podíl sekundárního sektoru v ČR je vysoký a nadále **dosahuje nejvyšší hodnoty ze všech států EU** (viz část V. Mezinárodní srovnání).

Celkový vývoj zaměstnanosti pozitivně ovlivnil i vývoj zaměstnanosti **v terciárním sektoru služeb**, kde se počet pracujících **zvýšil** o 32,0 tis. na **2 977,4 tis. osob**. Zaměstnanost **vzrostla** zejména v sekci **velkoobchod a maloobchod, opravy motorových vozidel** (o 25,5 tis.) a **profesní, vědecké a technické činnosti** (o 15,1 tis.). Nejvýraznější **pokles** zaznamenala sekce **informační a telekomunikační činnosti** (o 7,2 tis.).

Podíl terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti **se** v důsledku relativně mírnějšího růstu **snížil** (o 0,1 p. b.) na **59,1 %**.

ČR patří stále ke státům s nejnižším podílem tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti v rámci EU (viz část V. Mezinárodní srovnání).

Změny v sektorové struktuře zaměstnanosti ovlivnily i strukturu zaměstnanosti podle **vykonávaného zaměstnání** (klasifikace zaměstnání CZ-ISCO). Největší nárůst zaměstnanosti byl zaznamenán ve třídě 8 – **obsluha strojů a zařízení** (o 32,1 tis.) a třídě 5 - **pracovníci ve službách a prodeji** (o 21,9 tis.), nejvíce **poklesl** počet zaměstnaných ve třídě 3 - **techničtí a odborní pracovníci** (o 23,6 tis.).

Struktura zaměstnanosti podle vykonávaného zaměstnání se však výrazněji nezměnila. Nejvíce osob pracovalo **ve třídě 7 – řemeslníci a opraváři** (17,2 %) a **třídě 3 – techničtí a odborní pracovníci** (17,0 %). V nejpočetnější třídě 7 pracovalo **nejvíce mužů** (27,1 % z celkového počtu zaměstnaných mužů). Naopak **nejvíce žen** (22,7 % z celkového počtu zaměstnaných žen) bylo zařazeno v **třídě 5 - pracovníci ve službách a prodeji**.

Struktura zaměstnanosti podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)

tab. č. 9

Zaměstnaní v NH	2014		2015		rozdíl 15-14 (tis.)	index 15/14 (%)	
	v tis.	%	v tis.	%			
Celkem	4 974,3	100,0	5041,9	100,0	67,6	101,4	
z toho:							
1	Zákonodárci a řídící pracovníci	256,6	5,2	274,3	5,4	17,7	106,9
2	Specialisté	746,0	15,0	763,6	15,1	17,6	102,4
3	Techničtí a odborní pracovníci	880,3	17,7	856,7	17,0	-23,6	97,3
4	Úředníci	465,5	9,4	464,5	9,2	-1,0	99,8
5	Pracovníci ve službách a prodeji	752,7	15,1	774,6	15,2	21,9	102,9
6	Kvalifikovaní dělníci v zemědělství	59,9	1,2	62,0	1,2	2,1	103,5
7	Řemeslníci a opraváři	873,2	17,6	866,2	17,2	-7,0	99,2
8	Obsluha strojů a zařízení	652,2	13,1	684,2	13,6	32,0	104,9
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	270,1	5,4	280,5	5,6	10,4	103,9

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

3. Vzdělanostní struktura zaměstnanosti

V roce 2015 meziročně vzrostl počet zaměstnaných ve všech vzdělanostních kategoriích s výjimkou osob se základním vzděláním a bez vzdělání. **Výrazný nárůst** byl zaznamenán u pracujících **s vysokoškolským vzděláním** (o 39,6 tis., tj. o 3,5 %) **na 1 174,4 tis.**

Vzdělanostní struktura zaměstnaných

tab. č. 10

Zaměstnaní v NH	2014		2015		rozdíl 15-14 (tis.)	index 15/14 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4 974,3	100,0	5 041,9	100,0	67,6	101,4
v tom:						
základní a bez vzdělání	205,0	4,1	200,4	4,0	-4,6	97,8
střední bez maturity	1 758,2	35,3	1 775,6	35,2	17,4	101,0
střední s maturitou	1 875,7	37,7	1 891,0	37,5	15,3	100,8
vysokoškolské	1 134,8	22,8	1 174,4	23,3	39,6	103,5

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Podíl vysokoškolsky vzdělaných osob na celkové zaměstnanosti se sice v ČR zvyšuje (v roce 2011 to bylo 19,7 %, v roce 2012 20,9 %, v roce 2013 22,3 %, v roce 2014 22,8 %), v porovnání s ostatními státy EU 28 však patří **v ČR mezi nejnižší**. Podle posledních dostupných údajů EUROSTATu za 3. čtvrtletí 2015 byl nejvyšší podíl vysokoškoláků (úrovně 5 – 8 klasifikace vzdělání ISCED 2011 - krátký cyklus terciárního vzdělávání, bakalářské, magisterské a doktorské nebo jim odpovídající úrovně vzdělání) mezi zaměstnanými, v Irsku (45,7 %), na Kypru (43,8 %), v Litvě (43,3 %) a Belgii (43,1 %), průměr EU 28 představuje 33,2 %. Nižší hodnotu než v ČR (23,7 %) mělo pouze Slovensko (23,3 %), Itálie (20,5 %) a Rumunsko (20,0 %).

Z údajů o vzdělanostní struktuře zaměstnaných v jednotlivých věkových kategoriích je patrné, že **nejvyšší zastoupení vysokoškolsky vzdělaných osob** je mezi osobami ve věku 65 a více let (33,4 %), což ovšem souvisí s charakterem vykonávaného zaměstnání (v poproduktivním věku často zůstávají v zaměstnání spíše lidé v profesích méně náročných na fyzickou zdatnost, ale s požadovaným vyšším formálním vzděláním).

Mezi zaměstnanými v produktivním věku je jich **nejvíce ve věkových kategoriích 25 – 39 let (29,2 %)** a je patrné, že zastoupení má s rostoucím věkem klesající tendenci.

Vzdělanostní struktura zaměstnané populace 15+ podle věku v roce 2015 (v %)

tab. č. 11

Věk	Zaměstnaní celkem	Vzdělání			
		základní a bez vzdělání	střední		vysokoškolské
			bez maturity	s maturitou	
15-24 let	100,0	7,9	34,3	49,4	8,4
25-39 let	100,0	3,2	29,5	38,1	29,2
40-54 let	100,0	3,1	38,7	37,5	20,7
55-64 let	100,0	6,3	41,6	31,8	20,2
65+ let	100,0	5,3	26,0	35,3	33,4

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Při podrobnějším zkoumání vzdělanostní struktury zaměstnaných je zřejmé, že **nejvyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných osob mají věkové skupiny 25 – 29 let (32,1 %) a 30 – 34 let (30,3 %)**, když podíl těchto věkových skupin na celkové zaměstnanosti představuje 10,3 %, resp. 11,3 %. Naproti tomu ve věkové kategorii **35 – 39 let** je podíl na celkové zaměstnanosti vyšší (15,1 %) **a vysokoškolské vzdělání má** v této skupině pracujících pouze **26,3 %**. **Ještě výraznější je to ve skupině 40 – 44letých**, kam spadá část populačně silných ročníků ze 70. let minulého století. Jejich **podíl na celkové zaměstnanosti byl 15,3 %**, ale **podíl vysokoškoláků** v ní byl proti mladším věkovým skupinám podstatně nižší (**19,9 %**), v komparaci s mladší věkovou skupinou 25 – 29 let o více než 12 p. b. nižší. Prohlubuje se tak rozpor mezi populačně silnými ročníky starších třicátníků s nižším podílem vyššího stupně vzdělání a početně slabšími mladšími ročníky s vysokým podílem vysokoškolského vzdělání. Přitom populačně silná generace čtyřicátníků bude významně ovlivňovat celkovou zaměstnanost v příštích 25 letech. Je tedy zřejmé, že významnou roli bude mít celoživotní vzdělávání.

4. Regionální zaměstnanost

Největší meziroční nárůst zaměstnanosti v absolutním vyjádření byl v roce 2015 zaznamenán **ve Středočeském (o 15,8 tis.) a Jihomoravském kraji** (o 11,6 tis. osob). Počet pracujících se meziročně o málo **snížil ve dvou krajích**, a to **v Ústeckém kraji a Kraji Vysočina**.

Míry zaměstnanosti (vypočtené jako podíl zaměstnaných ve věku 20 - 64 k bydlícím obyvatelům ve věku 20 - 64 let – ukazatel Strategie Evropa 2020) **stejně nebo vyšší než je průměrná míra zaměstnanosti za ČR (74,8 %)**, dosáhlo **osm krajů**. I přes pokles o 0,6 p. b. byla stále **nejvyšší v Hl. m. Praze (78,1 %)**, dále následoval Plzeňský kraj (78,0 %). **Nejnižší** byla zaznamenána **v Ústeckém kraji (69,9 %)**, o málo vyšší byla v Moravskoslezském kraji (70,7 %). Meziročně **vzrostla** s výjimkou Hl. m. Prahy **ve všech zbývajících krajích, nejvíce v Libereckém (2,6 p. b.)**, Karlovarském a Zlínském kraji (o 2,5 p. b.), v Plzeňském a Olomouckém kraji (o 2,1 p. b.).

Rozpětí regionální míry zaměstnanosti na úrovni krajů **se díky tomuto vývoji meziročně snížilo z 9,1 p. b. na 8,2 p. b.**

Zaměstnanost a míra zaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR

tab. č. 12

	Zaměstnanost 15+ (v tis.)			Míra zaměstnanosti 20 - 64 (v %)		
	2014	2015	rozdíl 15-14 (tis.)	2014	2015	rozdíl 15-14 (p. b.)
Celkem	4 974,3	5041,9	67,6	73,5	74,8	1,3
Hl. m. Praha	648,0	649,6	1,7	78,7	78,1	-0,6
Středočeský kraj	633,5	649,2	15,8	75,4	77,4	2,0
Jihočeský kraj	300,6	303,4	2,8	73,8	75,2	1,4
Plzeňský kraj	279,9	287,5	7,6	75,9	78,0	2,1
Karlovarský kraj	141,0	144,3	3,3	71,8	74,3	2,5
Ústecký kraj	366,5	366,0	-0,5	69,6	69,9	0,3
Liberecký kraj	200,8	205,0	4,2	71,3	73,9	2,6
Královéhradecký kraj	255,9	259,1	3,2	73,4	74,8	1,4
Pardubický kraj	246,5	250,7	4,2	74,9	76,6	1,6
Kraj Vysočina	238,5	236,8	-1,7	73,6	73,6	0,0
Jihomoravský kraj	557,5	569,1	11,6	73,9	75,6	1,7
Olomoucký kraj	282,3	289,6	7,2	70,0	72,1	2,1
Zlínský kraj	274,1	280,6	6,5	73,3	75,8	2,5
Moravskoslezský kraj	549,1	550,9	1,8	69,9	70,7	0,8

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Počet zaměstnanců se zvýšil ve všech krajích kromě Jihočeského kraje, nejvíce ve Zlínském (o 15,5 tis.) a Plzeňském kraji (o 12,9 tis.). Nepatrný pokles počtu zaměstnanců v jediném, a to v Jihočeském kraji, byl kompenzován nárůstem počtu podnikatelů včetně pomáhajících rodinných příslušníků (o 3,4 tis.). Ve Středočeském, Olomouckém, Jihomoravském a Pardubickém kraji počty zaměstnaných v obou kategoriích vzrostly. Velký **nárůst počtu podnikatelů** byl zaznamenán **ve Středočeském kraji** (o 9,2 tis.), v ostatních krajích byl pouze mírný.

Krajem **s nejvyšším podílem podnikatelů zůstal** podobně jako v předchozím roce **Středočeský kraj** (23,5 % z celkové zaměstnanosti) před Hl. m. Prahou (21,7 %). Naopak **Plzeňský kraj** má relativně **nejvíce zaměstnaných v postavení zaměstnanců** (86,2 %), po něm následuje Zlínský kraj (86,0 %).

Zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu se nejvíce zvýšila ve Středočeském (nárůst o 8,4 tis.), Jihočeském (o 6,6 tis.) a Moravskoslezském kraji (o 5,8 tis.). Ve všech třech krajích se přitom projevil nárůst zaměstnaných spadajících do kategorie zaměstnání obsluha strojů a zařízení, ve Středočeském kraji také řemeslníků a opravářů, v Moravskoslezském kraji přibylo nejvíce specialistů. Počet pracujících v tomto odvětví **mírně poklesl pouze v Ústeckém kraji**, v němž jako jediném poklesla i celková zaměstnanost.

Největší pokles zaměstnanosti ve stavebnictví byl zaznamenán ve **Středočeském** (pokles o 4,7 tis.) a **Jihočeském kraji** (o 3,3 tis.), naopak mírný nárůst byl zaznamenán ve čtyřech krajích, největší v **Pardubickém kraji** (o 1,8 tis.).

Nárůst v terciárním sektoru výrazněji ovlivnilo zvýšení zaměstnanosti v sekci **velkoobchod a maloobchod, opravy motorových vozidel**, z regionálního pohledu byl nárůst v tomto odvětví největší v **Hl. m. Praze** (o 9,3 tis.) a **Jihomoravském kraji** (o 8,3 tis.). V obou krajích se přitom projevil významný nárůst pracovníků ve službách a prodeji (o 10,3 tis., resp. 6,7 tis.).

Přes rozdílný vývoj v jednotlivých krajích se **sektorová struktura zaměstnanosti** významněji **nezměnila**. **Nejvyšší podíl primárního sektoru** zůstal v **Kraji Vysočina** (7,7 %), naopak **zanedbatelný** byl v **Hl. m. Praze**. V **Hl. m. Praze** byl nejnižší také podíl sekundárního sektoru (18,4 %), ale **nejvyšší podíl sektoru terciárního** (81,4 %). **Sekundární sektor** byl **nejvíce zastoupen ve Zlínském kraji** (47,9 %) a stejně jako v předešlém roce stál v pomyslném žebříčku před Libereckým krajem (47,4 %) s dlouhodobě nejvyšším podílem tohoto sektoru. Kraj Vysočina, Zlínský a Pardubický kraj naopak patří ke krajům s nejnižším podílem terciárního sektoru, viz příloha č. 3a.

Podíl počtu pracujících podle klasifikace zaměstnání v krajích (v %)

tab. č. 13

CZ-ISCO	celkem	ISCO 1	ISCO 2	ISCO 3	ISCO 4	ISCO 5	ISCO 7	ISCO 8	ISCO 9
celkem	100,0	5,4	15,1	17,0	9,2	15,4	17,2	13,6	5,6
Hl. m. Praha	100,0	8,1	29,0	17,6	11,7	14,5	10,2	5,0	3,6
Středočeský	100,0	6,6	14,9	16,9	10,2	16,0	16,2	12,9	4,8
Jihočeský	100,0	4,4	10,8	16,7	7,5	16,5	18,4	17,3	5,1
Plzeňský	100,0	5,0	11,6	16,9	8,2	14,2	16,9	19,0	6,0
Karlovarský	100,0	5,3	8,7	13,5	8,3	18,9	20,7	16,4	7,1
Ústecký	100,0	3,5	10,1	18,0	9,0	18,5	19,3	15,1	5,7
Liberecký	100,0	4,0	11,2	18,1	7,7	15,1	20,4	17,1	5,3
Královohradecký	100,0	5,4	13,5	17,3	8,8	14,1	18,6	13,2	7,6
Pardubický	100,0	4,5	11,8	17,1	8,7	13,6	19,2	15,2	7,5
Kraj Vysočina	100,0	3,9	10,7	15,6	7,9	14,7	20,7	18,4	4,9
Jihomoravský	100,0	6,4	18,0	18,9	9,4	14,1	16,3	10,4	5,2
Olomoucký	100,0	3,7	13,2	15,0	9,5	15,0	20,9	14,4	5,7
Zlínský	100,0	4,6	13,1	15,3	7,2	15,4	19,8	17,4	5,8
Moravskoslezský	100,0	5,1	13,2	16,9	9,2	15,7	17,0	14,7	7,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vysvětlivky:

CZ-ISCO1 - Zákonodárci a řídicí pracovníci

2 - Specialisté

3 - Techničtí a odborní pracovníci

4 - Úředníci

5 - Pracovníci ve službách a prodeji

6 - Kvalifikovaní dělníci v zemědělství (vzhledem k četnosti není uvedeno)

7 - Řemeslníci a opraváři

8 - Obsluha strojů a zařízení, montéři

9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci

Odvětvová a profesní struktura zaměstnanosti je úzce spojená se **vzdělanostní strukturou** obyvatelstva. Největší podíl zaměstnaných **se základním vzděláním** na celkové zaměstnanosti v regionu stále zůstává **v Karlovarském a Ústeckém kraji** (9,2 %, resp. 7,5 %). Naopak **podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním** byl v roce 2015 **nejvyšší v Hl. m. Praze** (40,7 %) a Jihomoravském kraji (28,5 % všech pracujících). S tím souvisí i vysoký podíl zaměstnaných ve třídách 5, 7, 8 a 9 (vyžadujících nižší stupeň formálního vzdělávání) v Karlovarském (63,1 %) a Ústeckém kraji (58,5 %), naopak vysoký podíl ve třídách 1 až 4 byl v Hl. m. Praze (66,4 %) a Jihomoravském kraji (52,7 %).

Vzdělanostní struktura zaměstnané populace 15+ ČR v roce 2015 v krajském členění v %

tab. č. 14

Kraj	Vzdělání			
	základní a bez vzdělání	střední		vysokoškolské
		bez maturity	s maturitou	
Celkem	4,0	35,2	37,5	23,3
Hl. m. Praha	2,7	17,1	39,5	40,7
Středočeský	2,8	35,3	39,4	22,5
Jihočeský	3,8	39,8	37,1	19,3
Plzeňský	5,8	38,0	37,0	19,2
Karlovarský	9,2	40,9	36,6	13,2
Ústecký	7,5	39,5	37,8	15,1
Liberecký	5,4	40,3	36,6	17,6
Královéhradecký	4,5	37,5	38,1	19,9
Pardubický	3,3	40,0	37,5	19,3
Kraj Vysočina	3,1	43,2	37,2	16,6
Jihomoravský	3,0	31,4	37,2	28,5
Olomoucký	3,1	40,7	34,7	21,5
Zlínský	3,2	41,4	34,5	20,9
Moravskoslezský	4,1	37,5	37,1	21,3

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

5. Insolvency

Podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, mohou zaměstnanci zaměstnavatele, který je v platební neschopnosti, požádat kteroukoliv krajskou pobočku Úřadu práce nebo kontaktní pracoviště krajské pobočky Úřadu práce, o uspokojení splatných mzdových nároků, které jim nebyly zaměstnavatelem vyplaceny. Ve smyslu výše zmíněného zákona je zaměstnavatel v platební neschopnosti dnem následujícím po dni, kdy na něho bylo vyhlášeno moratorium před zahájením insolvenčního řízení, nebo po dni, kdy byl na něho podán insolvenční návrh. Žádosti zaměstnanců o uspokojení mzdových nároků vyřizují krajské pobočky Úřadu práce ČR. Zaměstnanci mohou požádat o uspokojení mzdových nároků odpovídající maximálně 3 měsíčním mzdám. V období od 1. 5. 2014 do 30. 4. 2015 mohla být zaměstnanci vyplacena za 1 měsíc maximálně částka 37 692 Kč. Od 1. 5. 2015 (do 30. 4. 2016) činí tato maximální částka 38 529 Kč.

Zatímco v roce 2014 bylo podáno 6 094 žádostí týkajících se zaměstnanců 693 zaměstnavatelů a vyřízeno bylo 6 830 žádostí zaměstnanců 669 firem, **v roce 2015 bylo podáno 4 569 žádostí** týkajících se zaměstnanců 437 zaměstnavatelů, **vyřízeno bylo 5 610 žádostí** (včetně žádostí z předchozího roku) **zaměstnanců 522 firem.**

Nejvíce žádostí bylo podáno u ÚP ČR – krajské pobočce v Brně - 1 104, krajské pobočce pro hl. m. Prahu – 953 a krajské pobočce v Ostravě – 621 podaných žádostí. **Nejméně žádostí bylo podáno u krajské pobočky v Jihlavě – 31.**

U **vyřízených žádostí** bylo pořadí krajských poboček ÚP ČR podle jejich počtu podobné, největší objem připadal v roce 2015 na pobočku pro **hl. m. Prahu – 1 446,** následovala krajská pobočka v Brně – 1 120 a krajská pobočka v Ostravě – 880 vyřízených žádostí.

**Počty žádostí a objem vyplacených prostředků
v důsledku platební neschopnosti**

tab. č. 15

	2007	2008	2009 ³	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Podané žádosti	5 983	3 973	16 281	9 998	7 100	9 101	8 031	6 094	4 569
Vyřízené žádosti	6 888	5 055	19 451	11 028	8 253	7 694	8 202	6 830	5 610
Vyplacené fin. prostředky (tis.Kč)	196 033	150 330	844 033	497 837	389 142	451 799	333 208	391 856	229 500

Největšími firmami v konkurzu v roce 2015 byly ČOČKA PACK s.r.o., Ostrava (248), Chrudim IRON & STEEL, s.r.o., Praha (197), FEREX-ŽSO spol. s r.o., Znojmo (135), Nobody security s.r.o., Karlovy Vary (121), LAKOR s.r.o., Brno (109), Teplická strojírna s.r.o. (108) a Woodline CZ s.r.o., Hodonín (100 podaných žádostí).

Výše **výdajů** ze státního rozpočtu na insolvenční řízení, které **v roce 2015** dosáhly **229 500 tis. Kč**, byly oproti předchozímu roku (391 856 tis. Kč) **o 162 356 tis. Kč**, tj. **o 41,4 %, nižší. Nejvyšší objem finančních prostředků** byl v roce 2015 vyplacen v hl. m. Praze (58 641 tis. Kč), v Jihomoravském (55 843 tis. Kč), Moravskoslezském (22 210 tis. Kč) a Středočeském kraji (18 493 tis. Kč).

V roce 2015 bylo do příjmů státního rozpočtu přijato vymožené **plnění za předchozí výplaty insolvence** z minulých let ve výši **122 220 tis. Kč. Celkem** bylo za dobu účinnosti tohoto zákona žadatelům za jejich zaměstnavatele **vyplaceno cca 4 653,1 mil. Kč**. Do státního rozpočtu bylo **postupně vráceno celkem 967,2 mil. Kč**, tj. **20,8 % z celkových prostředků vyplacených ÚP ČR za zaměstnavatele.**

³ Zákonem č. 217/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, byl novelizován zákon č. 118/2000 Sb. novou úpravou rozhodného období (výhodnější pro zaměstnance), za které zaměstnanci mohli uplatnit mzdové nároky a zároveň mohli dodatečně uplatnit mzdové nároky za 2. pololetí 2008, které v roce 2008 nemohli uplatnit z důvodu tehdy platného znění zákona č. 118/2000 Sb.

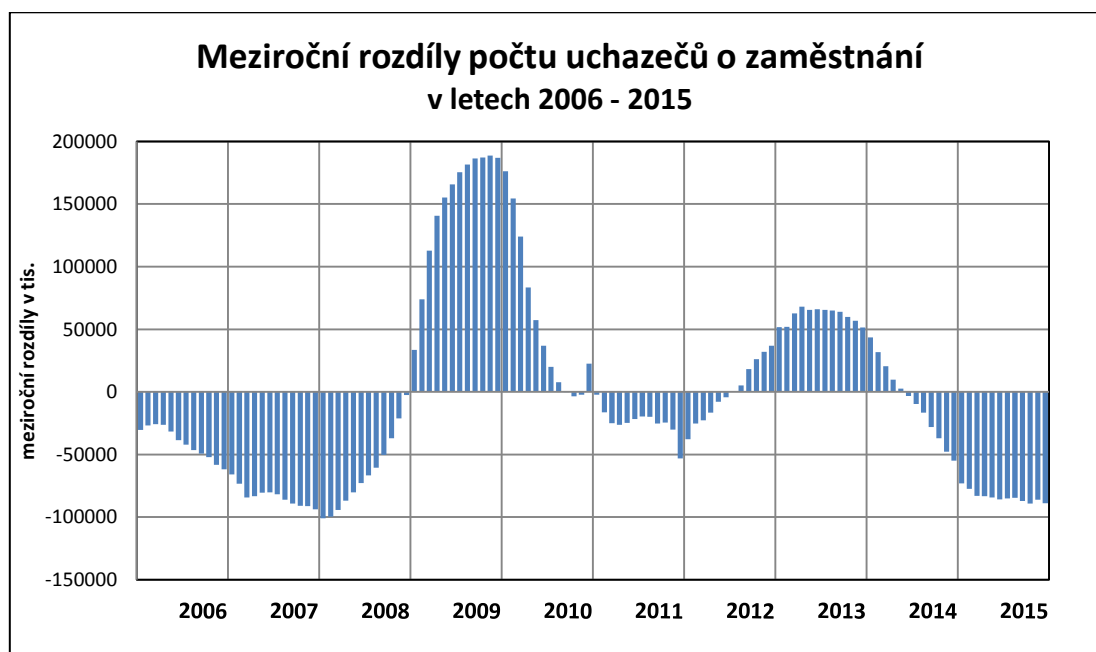
III. Nezaměstnanost

1. Stav a vývoj nezaměstnanosti

Příznivý vývoj ekonomiky se projevil dalším poklesem nezaměstnanosti, který započal ve druhém pololetí 2014. Na konci roku 2014 bylo na pracovištích Úřadu práce ČR (ÚP ČR) evidováno 541,9 tis. uchazečů o zaměstnání, meziročně méně o 54,9 tis. Zejména v 1. pololetí 2015 se meziroční rozdíl dále prohlubovaly. Na konci 1. pololetí 2015 byl počet uchazečů o zaměstnání (451,4 tis.) o 85,8 tis. pod hranici dosaženou před rokem. Ve 2. pololetí pokles nezaměstnanosti postupně zpomaloval. **Na konci roku 2015 bylo evidováno 453,1 tis. uchazečů o zaměstnání a meziroční rozdíl činil 88,8 tis. osob.**

Průměrný počet uchazečů o zaměstnání v roce 2015 poklesl na 478,9 tis., což bylo o 82,5 tis. méně než jejich průměrný počet v roce 2014. Dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let, rozhodujících pro výpočet podílu nezaměstnaných osob⁴, bylo 461,7 tis., tj. méně o 84,1 tis. Tvořili 96,4 % všech uchazečů o zaměstnání (před rokem to bylo 97,2 %).

graf č. 2

Podíl nezaměstnaných osob (PNO), který měl na konci roku 2014 hodnotu 7,5 % (o 0,7 p. b. méně než v roce 2013), poklesl k 30. 6. 2015 na 6,2 % a byl

⁴ **Podíl nezaměstnaných osob**, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let k obyvatelstvu stejného věku, počínaje lednem 2013 nahradil míru registrované nezaměstnanosti, viz Metodické poznámky; důvody změny ukazatele a zpětně spočtená časová řada od roku 2005 je na adrese http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky

meziročně nižší o 1,2 p. b. Podobně jako počet uchazečů o zaměstnání meziroční pokles ve 2. pololetí postupně zpomaloval. **Na konci roku 2015 dosáhl PNO 6,2 % a meziroční rozdíl činil 1,3 p. b. Průměrný PNO** (který v roce 2014 i přes pokles nezaměstnanosti zůstal na stejné hodnotě 7,7 % jako v roce 2013), se **v roce 2015** především díky poklesu v 1. pololetí **snížil na hodnotu 6,6 %, tj. o 1,1 p. b. .**

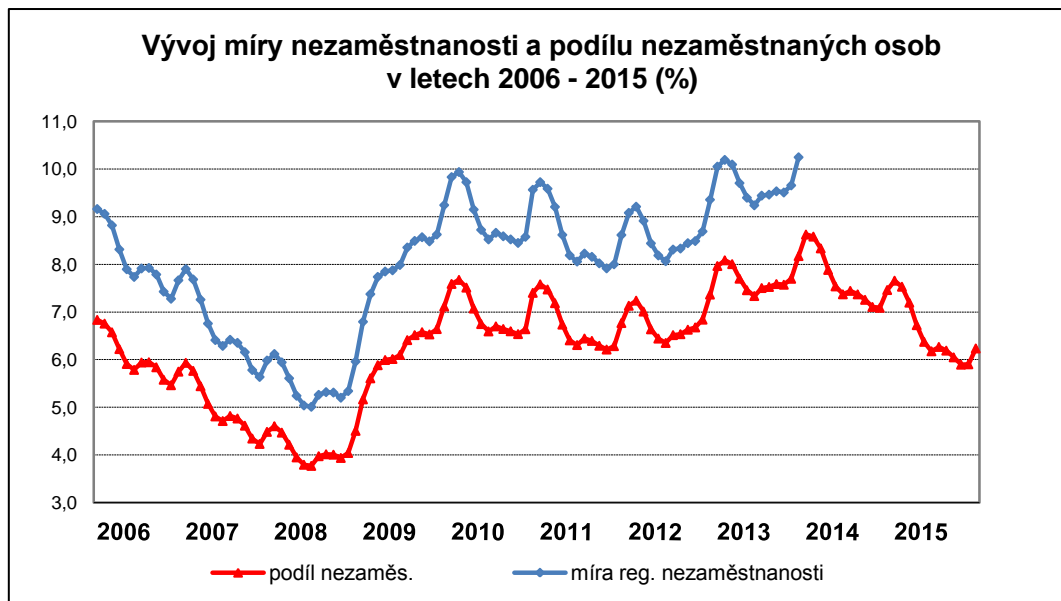
Při srovnávání vývoje nezaměstnanosti v 2015 z VŠPS podle metodiky ILO (meziroční pokles nezaměstnaných o 55,6 tis., pokles míry nezaměstnanosti o 1,1 p. b. na 5,0 %) a registrované nezaměstnanosti (meziroční pokles průměrného počtu uchazečů o zaměstnání o 82,5 tis., pokles PNO o 1,1 p. b. na 6,6 %) se projeví rozdíly vyplývající z definice těchto ukazatelů (viz Metodické poznámky). V případě absolutní hodnoty nezaměstnanosti byl rozdíl ovlivněn zejména uchazeči o zaměstnání s tzv. nekolidujícím zaměstnáním (v rámci VŠPS jsou považováni za zaměstnané) nebo uchazeči z řad studentů soustavně se připravujících na budoucí povolání (v případě VŠPS jsou ekonomicky neaktivní).

Uchazeči o zaměstnání, volná místa a podíl nezaměstnaných osob

tab. č. 16

	rok 2014	2014		2015			rok 2015
	průměr	31.12.	31.3.	30.6.	30.9.	31.12.	průměr
Uchazeči o zaměstnání (v tis.)	561,4	541,9	525,3	451,4	441,9	453,1	478,9
v tom - ženy	280,4	268,9	257,9	235,1	234,4	227,9	244,7
- muži	281,1	273,0	267,4	216,3	207,5	225,2	234,2
- ženy (v %)	49,9	49,6	49,1	52,1	53,0	50,3	51,1
- muži (v %)	50,1	50,4	50,9	47,9	47,0	49,7	48,9
- dosažitelní ve věku 15-64 let	545,8	526,0	507,0	434,1	424,3	436,5	461,7
- ženy	271,8	260,3	247,9	226,0	225,0	219,1	235,5
- muži	274,0	265,6	259,1	208,1	199,3	217,4	226,2
Pobírající Pvn (v tis.)	115,9	115,7	116,3	86,5	86,4	108,3	101,8
v tom - ženy	59,0	56,2	53,4	48,1	49,9	53,1	52,8
- muži	57,0	59,5	62,9	38,4	36,5	55,2	49,0
Pobírající Pvn na celkovém počtu uchazečů (v %)	20,6	21,4	22,1	19,2	19,6	23,9	21,3
- ženy (v %)	21,0	20,9	20,7	20,5	21,3	23,3	21,6
- muži (v %)	20,3	21,8	23,5	17,8	17,6	24,5	20,9
Průměrná výše Pvn (v Kč)	5 958	6 039	5 925	6 239	6 387	6 251	6 171
- ženy	5 368	5 451	5 438	5 538	5 684	5 696	5 567
- muži	6 567	6 595	6 339	7 117	7 349	6 785	6 822
Volná pracovní místa (v tis.)	48,7	58,7	76,1	97,0	108,6	102,5	90,3
Počet uchazečů na 1 VPM	11,5	9,2	6,9	4,7	4,1	4,4	5,3
Podíl nezaměstnaných osob (v %)	7,7	7,5	7,2	6,2	6,0	6,2	6,6
- ženy	7,8	7,5	7,1	6,5	6,5	6,4	6,8
- muži	7,6	7,4	7,3	5,8	5,6	6,1	6,3

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Podporu v nezaměstnanosti (PvN) k 31. 12. 2015 pobíralo 108,3 tis. uchazečů o zaměstnání, pouze o 7,4 tis. méně než před rokem, což souviselo především s tím, že i při klesající nezaměstnanosti byl počet uchazečů o zaměstnání nově zaregistrovaných na ÚP ČR stále poměrně vysoký (viz dále). Počet uchazečů s PvN ovlivnil také nárůst podílu věkově starších uchazečů o zaměstnání s delší podpůrnou dobou. Vzhledem k rychlejšímu poklesu celkového počtu uchazečů o zaměstnání se podíl uchazečů o zaměstnání s PvN na konci roku 2015 meziročně zvýšil o 2,5 p. b. na 23,9 % (k 31. 12. 2014 činil 21,4 %).

Průměrný počet uchazečů o zaměstnání s nárokem na PvN v roce 2015 meziročně poklesl o 14,1 tis. na 101,8 tis. a průměrný podíl na celkové registrované nezaměstnanosti za celý rok představoval 21,3 % (proti 20,6 % v roce 2014).

Průměrná výše PvN za rok 2015 vzrostla o 213 Kč (o 3,6 %) na 6 171 Kč. Průměrná podpora k 31. 12. 2015 činila 6 251 Kč a byla meziročně vyšší o 212 Kč (o 3,5 %). Vzhledem k rozdílům v úrovni výdělků byla průměrná podpora v nezaměstnanosti k tomuto datu u žen (5 696 Kč) nižší (o 16,0 %) než mužů (6 785 Kč). Maximální PvN ve výši 0,58 násobku průměrné mzdy (v národním hospodářství za 1. - 3. čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o PvN) v prosinci 2015 pobíralo 4,3 tis. uchazečů o zaměstnání, tj. téměř stejně jako před rokem (4,5 tis.). Jejich podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání pobírajících PvN se meziročně nezměnil

a představoval **3,9 %**.

Nárůst průměrné výše podpory souvisel s nárůstem mezd a platů obecně (včetně minimální mzdy), ale také s rostoucím podílem věkově starších uchazečů o zaměstnání, jejichž rozhodující příjem pro výpočet nároku na podporu v nezaměstnanosti je obvykle vyšší než u ostatních uchazečů o zaměstnání, zejména mladých. Navíc osoby starší 50 let mají i delší podpůrnou dobu.

Z následující tabulky je patrné, že absolutně nejvíce poklesl počet uchazečů o zaměstnání s podporou v nezaměstnanosti ve výši 1 501 – 4 500 Kč, zatímco v rozmezí výše podpory od 5 501 – 8 500 Kč byl pokles mírnější a v kategorii 8 501 Kč a více počet příjemců podpory v nezaměstnanosti vzrostl.

Rozdělení počtu uchazečů o zaměstnání podle výše PvN

tab.č. 17

	k 31. 12. 2014		k 31. 12. 2015		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči s Pvn	115,7	100,0	108,3	100,0	-7,4	-6,4
v tom:						
do 1500 Kč	0,4	0,3	0,4	0,4	0,0	0,0
1501 - 2500 Kč	2,0	1,7	1,7	1,6	-0,3	-15,0
2501 - 3500 Kč	28,9	25,0	25,0	23,1	-3,9	-13,5
3501 - 4500 Kč	14,6	12,6	12,3	11,4	-2,3	-15,8
4501 - 5500 Kč	14,6	12,6	14,8	13,7	0,2	1,4
5501 - 6500 Kč	13,3	11,5	12,3	11,4	-1,0	-7,5
6501 - 7500 Kč	11,1	9,6	10,9	10,1	-0,2	-1,8
7501 - 8500 Kč	8,8	7,6	8,3	7,7	-0,5	-5,7
8501 - 9500 Kč	5,9	5,1	6,1	5,6	0,2	3,4
9501 - 10500 Kč	4,5	3,9	4,5	4,2	0,0	0,0
10501 - 11500 Kč	3,0	2,6	3,0	2,8	0,0	0,0
11501 Kč a více	8,7	7,5	9,0	8,3	0,3	3,4

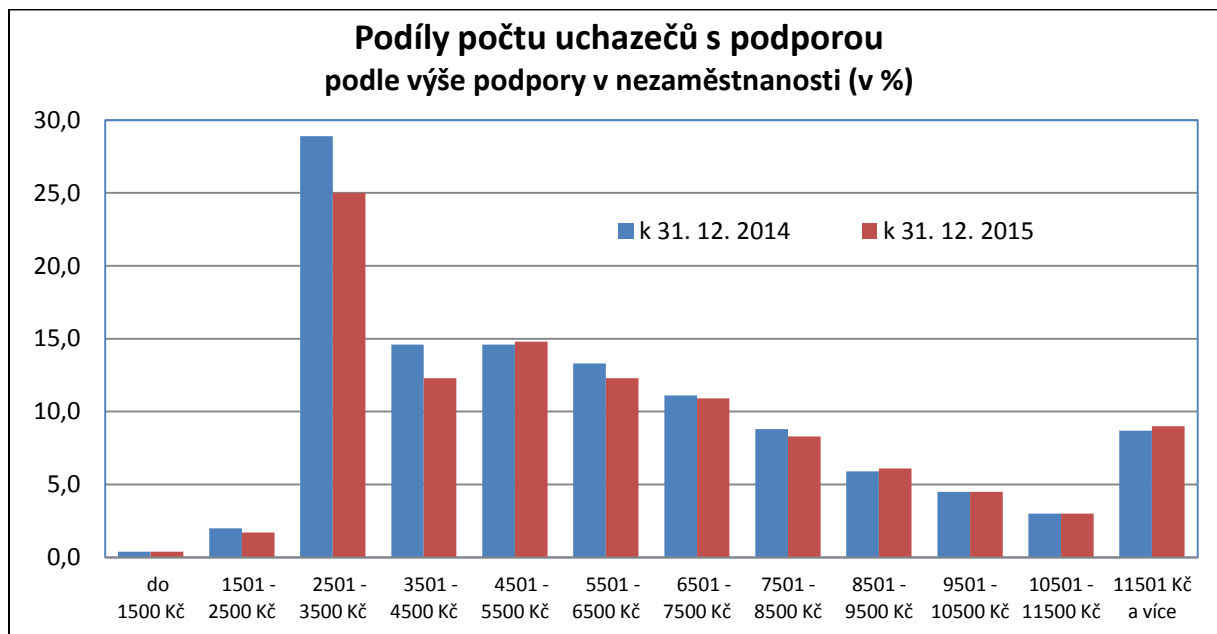
Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Důvodem poklesu v nejnižších kategoriích výše podpory může být vyšší dynamika růstu nižších výdělků, ale také např. pokles počtu žen, přicházejících do evidence ÚP ČR po mateřské nebo rodičovské dovolené (jejich podpora v nezaměstnanosti se vypočítává se jako 0,15, 0,12, resp. 0,11 násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. – 3. čtvrtletí předchozího roku). Jejich počet se ve srovnání s rokem 2014 (37,0 tis.) snížil na 30,7 tis.

Díky tomuto vývoji podíl uchazečů s **podprůměrnou podporou v nezaměstnanosti** meziročně poklesl, podporu v nezaměstnanosti nižší než průměr

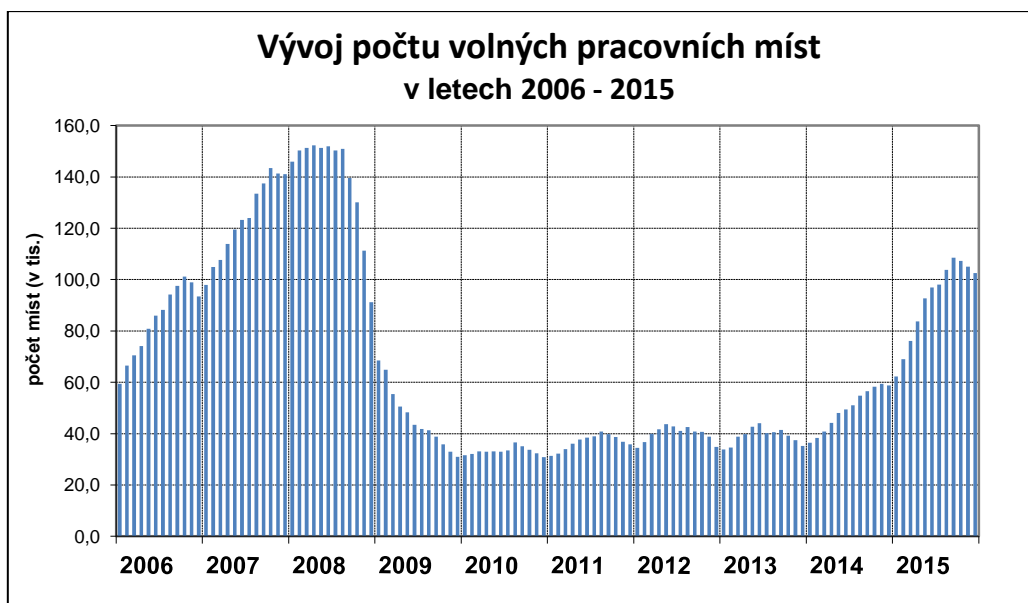
pobíralo přibližně **57,7 %** uchazečů o zaměstnání (na konci roku 2014 to bylo 58,5 %).

graf č. 4

Po obvyklém sezónním poklesu v prosinci 2014 se **počty volných pracovních míst (VPM) nahlášených na ÚP ČR až do září 2015 plynule zvyšovaly. Zejména v 1. pololetí 2015 byla dynamika nárůstu vysoká.**

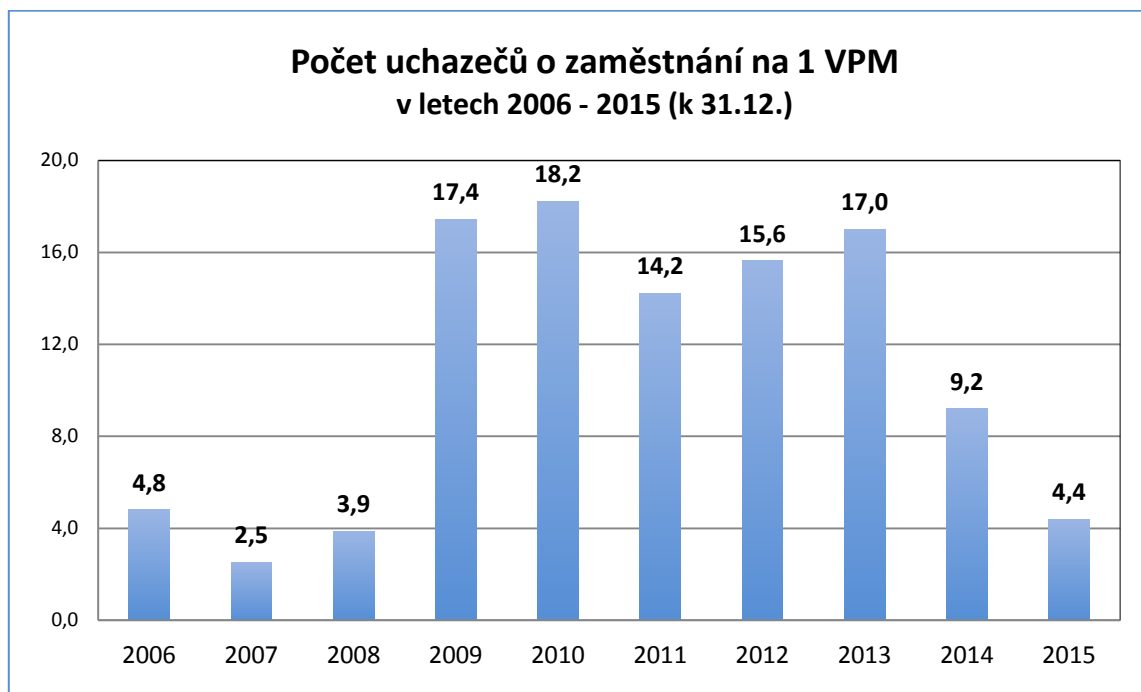
graf č. 5

Ke konci června 2015 evidoval ÚP ČR již 97,0 tis. VPM, o 38,3 tis. více než na konci roku 2014 a téměř dvojnásobek počtu z konce června 2014. Na konci roku

2015 evidovaly pracoviště ÚP ČR 102,5 tisíc nahlášených VPM, o 43,8 tis. více než na konci předchozího roku (58,7 tis.). Jejich **průměrný počet v roce 2015 90,3 tis.**, byl proti roku 2014 vyšší o 41,6 tis.

graf č. 6

Vzhledem k výraznému nárůstu počtu hlášených VPM a poklesu počtu uchazečů o zaměstnání se **převaha nabídky pracovní síly nad poptávkou** po ní také výrazně snížila. **Na 1 volné pracovní místo připadalo v průměru 5,3 uchazečů o zaměstnání**, zatímco v roce 2014 jich bylo 11,5. **Výrazný** byl i **rozdíl** hodnot tohoto ukazatele na konci roku, **k 31. 12. 2015** dosáhl hodnoty **4,4**, **zatímco** na konci prosince 2014 to bylo 9,2 uchazeče na 1 VPM. Současná hodnota tohoto ukazatele se tak významně přiblížila hodnotám z předkrizového období. Situace v regionech je ovšem rozdílná, počet uchazečů o zaměstnání připadajících na jedno VPM se pohybuje od 2,2 v Plzeňském kraji až po 9,1 v Ústeckém kraji (viz část III.4 Regionální nezaměstnanost).

V nabídce hlášených volných pracovních míst v evidenci ÚP ČR na konci roku 2015 představovala místa určená **pro řemeslníky a opraváře, obsluhu strojů a zařízení a montéry** (klasifikace zaměstnání CZ-ISCO hlavní třídy 7 – 8), celkem **42,0 %**. Jejich počet se ve srovnání s koncem roku 2014 téměř zdvojnásobil. Převažovala volná místa pro montážní dělníky výrobků a zařízení, kováře a nástrojáře, řidiče nákladních automobilů, autobusů a tramvají, slévače a svářeče,

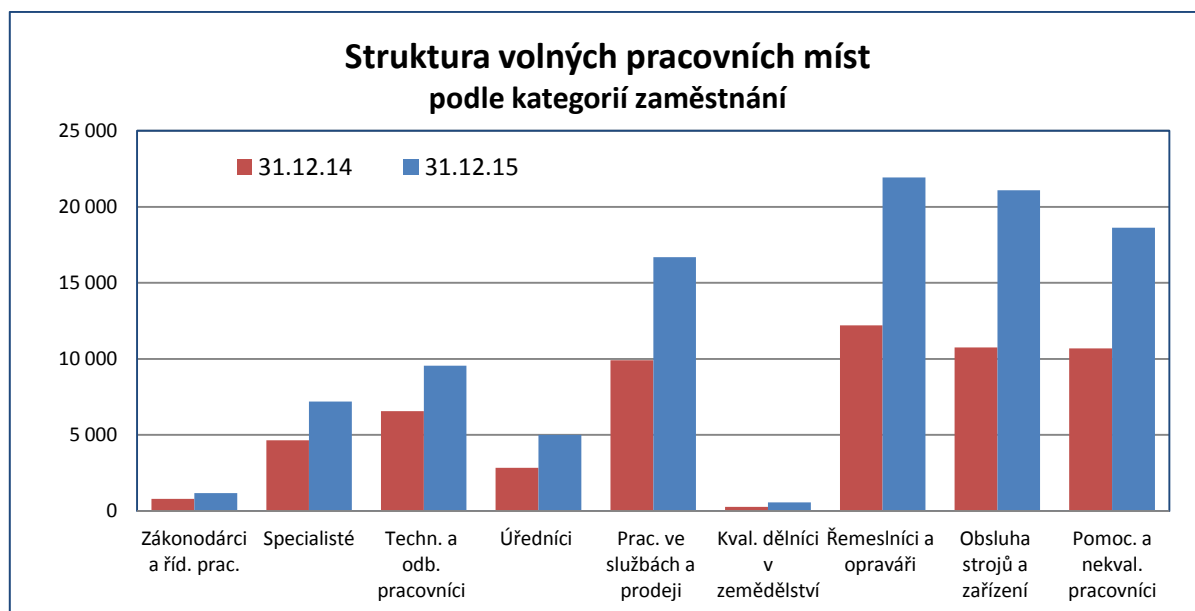
pracovníky obsluhy pojezdých zařízení, řemeslníky a kvalifikované pracovníky hlavní stavební výroby.

Podíl volných pracovních míst **pro řídicí pracovníky, specialisty, technické a odborné pracovníky, úředníky** (CZ-ISCO hlavní třída 1 - 4) mírně poklesl na **22,4 %**. Nejvýznamnější podíl v rámci těchto tříd byl zaznamenán u míst pro techniky ve fyzikálních a průmyslových oborech, pracovníky informačních služeb, odborné pracovníky v oblasti pojišťovnictví, obchodní zástupce, nákupčí a obchodní makléře, analytiky a vývojáře softwaru a počítačových aplikací, zprostředkovatele služeb.

Místa **pro pracovníky ve službách a prodeji** (CZ-ISCO 5) tvořila v celkovém počtu volných míst **16,3 %**, šlo zejména o místa pro pracovníky v oblasti ochrany a ostražky, provozovatele maloobchodních a velkoobchodních prodejen, kuchaře a pomocné kuchaře, čišníky, servírky a barmany, kadeřníky a kosmetiky.

U volných míst **pro pomocné a nekvalifikované pracovníky** (CZ-ISCO 9) tento podíl činil (stejně jako před rokem) **18,2 %**, poptávka byla po pomocných pracovnících ve výrobě, po uklízečích a pomocnících v domácnostech, hotelích, administrativních a průmyslových objektech, po pomocných pracovnících v oblasti těžby a stavebnictví, pomocných pracovnících v zemědělství, lesnictví a rybnářství, pomocných pracovnících v dopravě a skladování, po pracovnících s odpady.

graf. č. 7

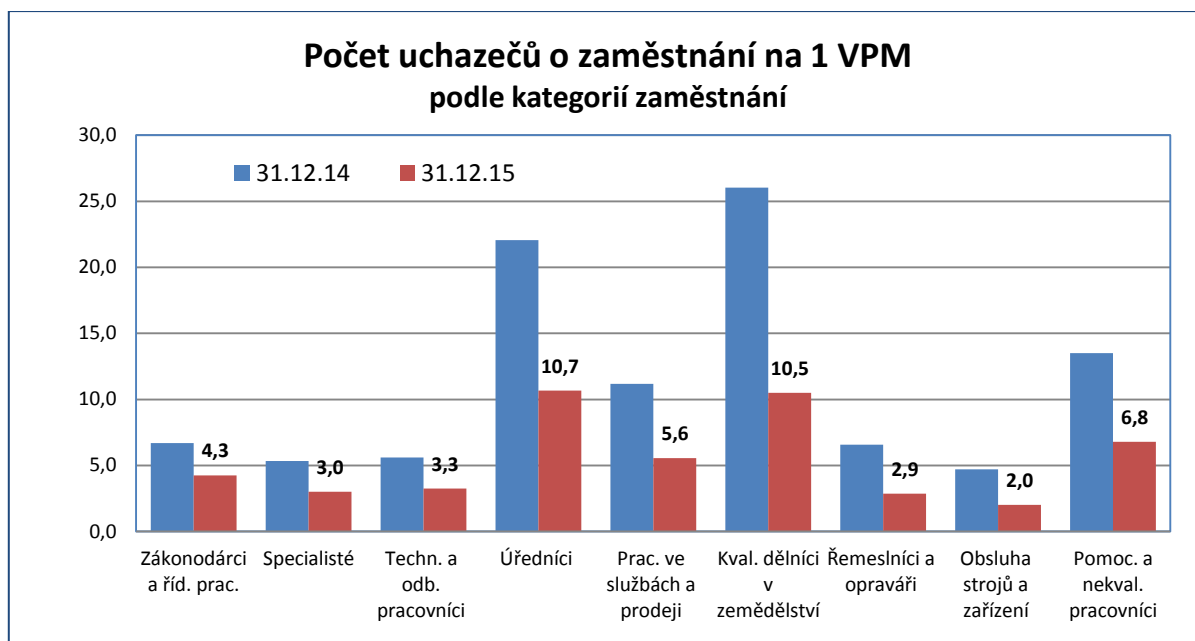

Meziročně se zvýšily počty VPM ve všech třídách, **nejvýznamněji ve třídě 8 - obsluha strojů a zařízení** (o 10,3 tis. na 21,1 tis.), ve třídě 7 – řemeslníci a opraváři (o 9,7 tis. na 21,9 tis., která se tak stala nejpočetnější třídou), ve třídě 9 – pomocní

a nekvalifikovaní pracovníci (o 7,9 tis. na 18,6 tis.) a ve třídě 5 - **pracovníci ve službách a prodeji** (o 6,8 tis. na 16,7 tis.).

Nejvyšší převis nabídky práce nad poptávkou po pracovnících je patrný v nejméně početné třídě 6 – kvalifikovaní dělníci v zemědělství (10,5) a dále ve třídě 4 – úředníci (10,7 UoZ na 1 VPM).

graf. č. 8

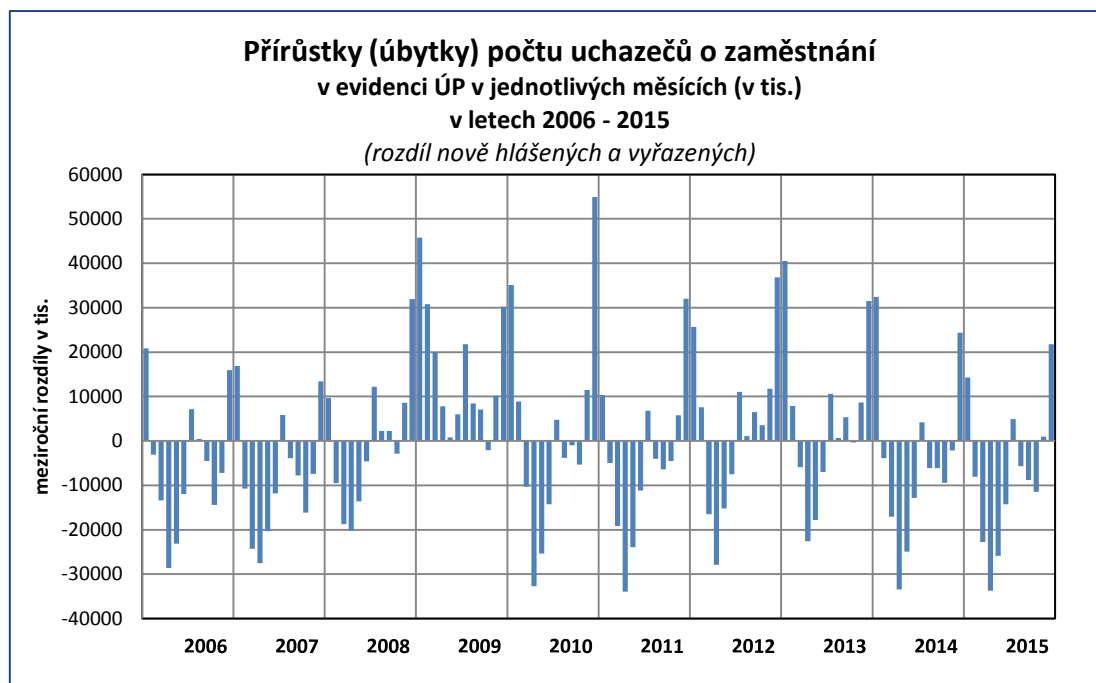

Výrazně rostoucí počet nabízených volných míst naznačuje, že další snižování nezaměstnanosti ovlivňují strukturální faktory. Příčiny nesouladu lze definovat jak na straně poptávky (volných pracovních míst), tak na straně nabídky (uchazečů o zaměstnání). MPSV ve spolupráci s ÚP ČR připravilo podrobný materiál, který rozebírá nejzávažnější problémy související s problematikou nesouladu poptávky a nabídky na trhu práce, specifika nejčastěji poptávaných profesí zaměstnavateli, bariéry přijetí zaměstnání na straně nejpočetnějších skupin uchazečů o zaměstnání, jako i návrh opatření ke zmírnění tohoto nesouladu ⁵.

2. Toky nezaměstnanosti

Vývoj přírůstků a úbytků uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR v období let 2006 – 2015 znázorňuje následující graf.

⁵ Prvotní materiál byl vypracován na přelomu října a listopadu 2015 a před projednáním vládou ČR byl postoupen k vyjádření RHSD. Po jeho aktualizaci a doplnění na základě podnětu z jednání dne 14. prosince 2015 MPSV v dubnu 2016 připravilo materiál k opětovnému projednání na RHSD a následnému předložení vládě ČR..

Pokles nezaměstnanosti ovlivnily zejména nižší počty zaevidovaných uchazečů o zaměstnání. **V roce 2015 se do evidence ÚP ČR nově zaregistrovalo 602,0 tis. osob, tj. o 41,4 tis. méně** než v průběhu roku 2014 (643,4 tis.). Na poklesu se podíleli větší měrou **muži**, jejichž počet **se snížil o 25,6 tis.**, zatímco počet nově zaregistrovaných žen byl meziročně nižší o 15,7 tis.

Z evidence ÚP ČR v průběhu roku 2015 odešlo celkem 690,7 tis. uchazečů o zaměstnání, jejich počet ve srovnání s předchozím rokem (698,3 tis.) **poklesl o 7,6 tis.** Zatímco počet žen byl se srovnání s rokem 2014 nepatrně vyšší (o 4,7 tis.) **počet mužů byl nižší o 12,2 tis.** Prokazatelně se **zaměstnalo 466,4 tis. nezaměstnaných**, ovšem jejich počet byl i přes zlepšující se nabídku práce meziročně **vyšší pouze o 2,9 tis. osob.** Díky **efektivnějšímu fungování ÚP ČR se** zvýšil počet těch, kteří se uplatnili na trhu práce právě pomocí jeho pracovníků, **na 128,0 tis.** (nárůst o 43,1 tis.). **Počet těch, kteří si našli práci sami nebo začali podnikat bez podpory ÚP ČR,** naopak **poklesl o 40,2 tis. na 338,4 tis.** **Ve větší míře se na trhu práce uplatnili muži** (celkem 240,4 tis., tj. 51,5 % celkového počtu umístěných). Převažovali zejména mezi těmi, kteří si zaměstnání našli sami, zatímco pomocí ÚP ČR se umístilo více žen.

Podíl všech umístěných z celkového počtu uchazečů o zaměstnání, kteří z evidence ÚP ČR odešli, vzrostl na 67,5 % (v roce 2014 činil 66,4 %).

Toky evidované nezaměstnanosti (v tis. osob)

tab. č. 18

	rok 2014	rok 2015	I. pololetí 2015			II. pololetí 2015		
			Celkem	I. Q	II.Q	Celkem	III.Q	IV.Q
nově evidovaní	643,4	602,0	288,6	159,7	128,9	313,4	154,8	158,5
v tom ženy	303,4	287,7	134,6	70,8	63,8	153,1	83,8	69,3
muži	339,9	314,3	154,0	88,9	65,1	160,2	71,0	89,2
vyřazení celkem	698,3	690,7	379,1	176,3	202,8	311,6	164,3	147,3
z toho:								
umístění ÚP ČR	84,9	128,0	71,9	26,5	45,4	56,1	28,0	28,1
umístění jinak	378,6	338,4	195,4	95,2	100,2	143,0	76,4	66,6
vyřazení pro nespolutpráci	83,1	84,6	41,6	19,5	22,1	43,0	21,3	21,6
vyřazení - ženy	324,0	328,7	168,4	81,8	86,6	160,3	84,5	75,8
z toho:								
umístěné ÚP ČR	43,8	66,2	35,5	13,7	21,8	30,7	15,0	15,8
umístěné jinak	174,6	159,8	82,7	42,9	39,8	77,1	41,4	35,7
vyřazené pro nespolutpráci	24,7	26,1	12,6	6,0	6,6	13,5	6,6	6,9
vyřazení - muži	374,3	362,1	210,7	94,5	116,3	151,4	79,8	71,5
z toho:								
umístění ÚP ČR	41,0	61,8	36,4	12,7	23,7	25,4	13,1	12,3
umístění jinak	204,0	178,6	112,6	52,2	60,4	65,9	34,9	31,0
vyřazení pro nespolutpráci	58,4	58,5	29,0	13,5	15,5	29,5	14,7	14,7

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Uchazečů **vyřazených pro nespolutpráci**⁶ s ÚP ČR bylo **84,6 tis.** (26,1 tis. žen a 58,5 tis. mužů), tj. meziročně více o 1,5 tis. **Z ostatních důvodů**⁷ odešlo **139,7 tis. osob** (76,6 tis. žen a 63,2 tis. mužů). Proti roku 2014 jich bylo o 12,0 tis. méně.

Zprostředkovávat zaměstnání mohou podle § 14 odst. 3 písm. b) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, také agentury práce (k 31. 12. 2015 jich bylo 1 701). Ve smyslu § 59 odst. 2 tohoto zákona jsou povinny vést evidenci počtu volných míst, na které je požadováno zprostředkování zaměstnání, jimi umísťovaných fyzických osob a jejich zaměstnanců, jimž zprostředkovávají zaměstnání. Ze statistiky ÚP ČR vyplývá, že v roce 2015 se jednalo celkem o 157 542 volných míst a 58 873 jimi umísťovaných osob. Pokud jde o jejich zaměstnance, kteří byli dočasně přiděleni k výkonu práce u uživatele, jejich počet

⁶ např. odmítnutí nástupu vhodného zaměstnání, dohodnuté rekvalifikace, neposkytnutí součinnosti při vypracování individuálního akčního plánu, jeho neplnění, odmítnutí vykonávat veřejnou službu, odmítnutí podrobit se vyšetření zdravotního stavu, maření součinnosti s krajskou pobočkou ÚP ČR (§30 (2), §31 zákona o zaměstnanosti).

⁷ tj. uchazeči o zaměstnání, kteří písemně požádali o ukončení evidence na ÚP ČR (např. z důvodu nástupu na rodičovskou dovolenou nebo odchodu do důchodu), vyřazení z důvodu nástupu na soustavnou přípravu na povolání, vykonávající nelegální práci, ve vazbě po dobu delší než 6 měsíců nebo nastoupili výkon trestu odnětí svobody, stali se plně invalidními podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, písemně požádali o ukončení evidence na ÚP ČR, změnili trvalé bydliště, dále přirozený úbytek, apod.

vzrostl v roce 2015 proti předchozímu roku o 9 % na 277 411.

V oblasti agenturního zaměstnávání byla připravena rozsáhlá novela zákona o zaměstnanosti, jejíž předložení na jednání vlády ČR se předpokládá ve 2. čtvrtletí 2016⁸. Na agenturní zaměstnávání se zaměřuje v rámci kontrolní činnosti Státní úřad inspekce práce (SÚIP), v roce 2015 provedl mj. 539 kontrol v této oblasti.

3. Struktura uchazečů o zaměstnání

Pracoviště ÚP ČR věnují zvýšenou pozornost při zprostředkování zaměstnání především těm uchazečům o zaměstnání, kteří jsou znevýhodněni při hledání pracovního uplatnění zejména kvůli jejich zdravotnímu stavu, věku (absolventi bez praxe, mladí do 30 let a osoby nad 50 let), či péči o dítě. U nich existuje důvodný předpoklad delšího setrvání v evidenci uchazečů o zaměstnání.

S poklesem nezaměstnanosti se v roce 2015 snížily také počty uchazečů o zaměstnání z těchto kategorií, po dlouhé době i počet velmi dlouho nezaměstnaných (déle než 24 měsíců). Výjimkou byli pouze osoby ve věku 60 a více let. V případě souhrnné kategorie 50 a více let, osob zdravotně postižených a velmi dlouho nezaměstnaných byl pokles pomalejší než pokles celkového počtu uchazečů o zaměstnání, z toho důvodu se jejich podíl mezi nezaměstnanými zvýšily.

➤ Uchazeči o zaměstnání se zdravotním postižením

Na konci roku 2015 bylo v evidenci ÚP ČR **58,6 tis.** uchazečů o zaměstnání – **osob se zdravotním postižením (OZP)**, tj. **o 2,5 tis. méně** než před rokem.

Zatímco celkový počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR meziročně poklesl o 16,4 %, počet uchazečů - OZP byl meziročně nižší pouze o 4,1 %. **Podíl OZP** na celkovém počtu nezaměstnaných na konci prosince 2015 proto meziročně **vzrostl z 11,3 % na 12,9 %**.

V roce pokračoval nárůst **volných pracovních míst vhodných pro OZP**. K **31. 12. 2015** jich bylo nahlášeno **9,6 tis.** Jejich počet byl ve srovnání s koncem

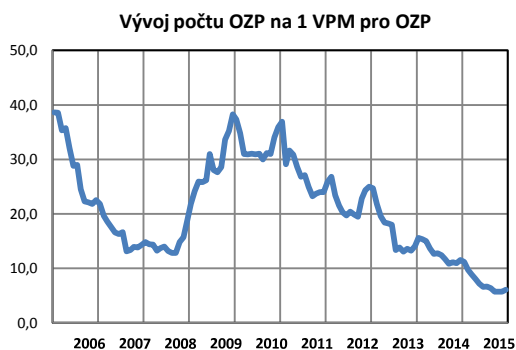
⁸ Navrhuje se např. zavést institut peněžité kauce jako jednu z podmínek udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání právnické či fyzické osobě žádající o povolení ke zprostředkování zaměstnání (cílem je zajištění záruky úspěšné existence agentury práce a eliminace účelové zakládání agentur práce za účelem obcházení právních předpisů v oblasti zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení), ukotvit do zákoníku práce nové ustanovení § 307b, jehož cílem je zlepšení postavení agenturních zaměstnanců v důsledku zamezení zneužívání řetězení pracovněprávních vztahů agenturního zaměstnance při přidělení k témuž uživateli, a také možnost generálního ředitele ÚP ČR zřídit komisi pro udělování povolení ke zprostředkování zaměstnání jako svůj poradní orgán k posouzení žádosti o povolení ke zprostředkování zaměstnání.

roku 2014 (5,3 tis.) téměř dvojnásobný. Ze všech volných míst hlášených na ÚP představovala místa pro OZP 9,4 %, nepatrně více než před rokem (v prosinci 2014 tvořila 9,0 %).

graf č. 10

graf č. 11

Průměrný měsíční počet uchazečů – OZP v roce 2014 dosáhl 61,2 tis., v roce 2015 poklesl na 59,4 tis., **průměrný počet VPM** vhodných pro tuto kategorii **vzrostl** ze 4,8 tis. na 8,3 tis. Díky nárůstu počtu volných míst a nižšímu počtu uchazečů o zaměstnání – OZP připadalo v roce 2015 na jedno volné pracovní místo vhodné i pro tuto skupinu **průměrně 7,2 OZP, což je podstatně méně než** v roce 2014 (v průměru 12,7 OZP). Meziroční pokles tohoto ukazatele z 11,5 na **6,1 k 31. 12. 2015** byl o něco výraznější (viz graf č. 11).

➤ **Věková struktura uchazečů o zaměstnání**

Z hlediska věku jsou nejvíce ohroženými skupinami nejmladší a nejstarší věkové kategorie.

Počet uchazečů ve věku 50 a více let na konci roku meziročně **poklesl** celkem o 16,6 tis. na 141,5 tis. Pokles o 10,5 % byl pomalejší než pokles celkového počtu uchazečů o zaměstnání, proto **podíl** této věkové skupiny na celkovém počtu uchazečů **vzrostl** o 2,0 p. b. na 31,2 %. V souvislosti se zvyšující se věkovou hranicí pro odchod do důchodu se mírně zvýšil počet a podíl uchazečů ve věku **60 – 64 let**, a to o 0,8 tis., tj. 3,3 % (počet žen vzrostl o 0,9 tis., počet mužů poklesl). **Nepatrný nárůst** (o 0,2 tis.) zaznamenala i kategorie **65 a více let**. Jedná se o jediné dvě věkové kategorie, u nichž došlo k meziročnímu nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání).

Struktura uchazečů o zaměstnání podle věku

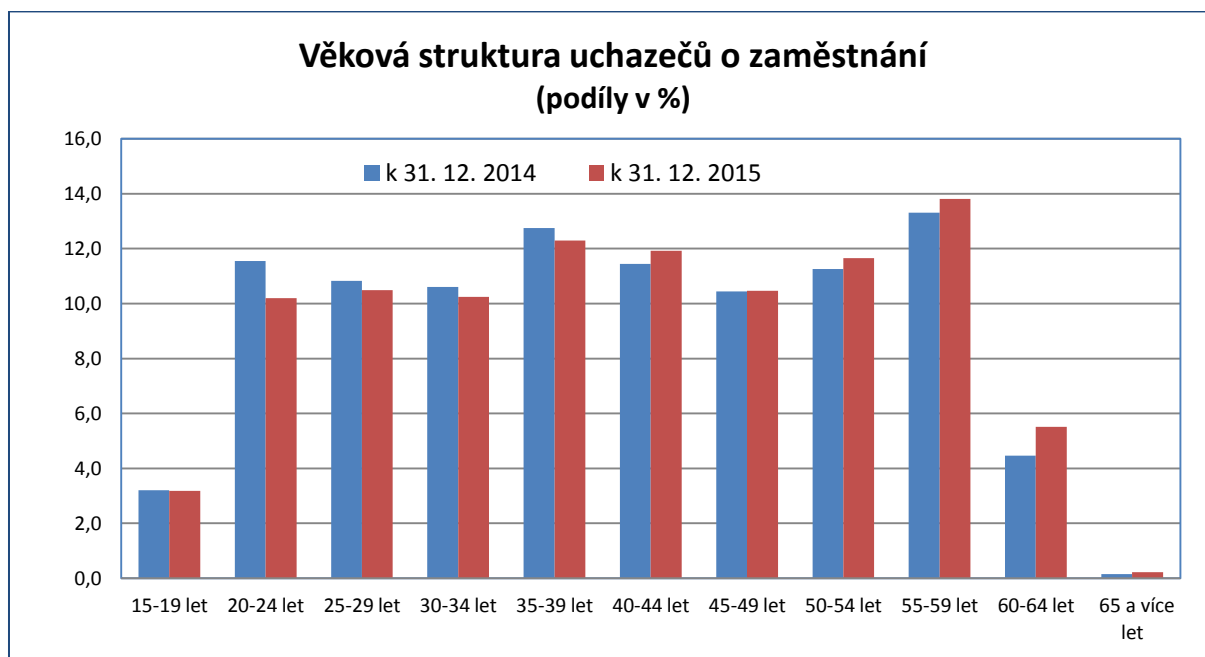
tab. č. 19

	k 31. 12. 2014		k 31. 12. 2015		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Celkem	541,9	100,0	453,1	100,0	-88,8	-16,4
15 - 19 let	17,4	3,2	14,4	3,2	-3,0	-17,2
20 - 24 let	62,6	11,6	46,2	10,2	-16,4	-26,2
do 25 let	79,9	14,7	60,7	13,4	-19,2	-24,0
25 - 29 let	58,7	10,8	47,5	10,5	-11,2	-19,1
30 - 34 let	57,5	10,6	46,4	10,2	-11,1	-19,3
35 - 39 let	69,1	12,8	55,7	12,3	-13,4	-19,4
40 - 44 let	62,0	11,4	54,0	11,9	-8,0	-12,9
45 - 49 let	56,6	10,4	47,4	10,5	-9,2	-16,3
50 - 54 let	61,0	11,3	52,8	11,7	-8,2	-13,4
55 - 59 let	72,1	13,3	62,6	13,8	-9,5	-13,2
60 - 64 let	24,2	4,5	25,0	5,5	0,8	3,3
65 a více let	0,8	0,1	1,0	0,2	0,2	25,0
50 a více let	158,1	29,2	141,5	31,2	-16,6	-10,5

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

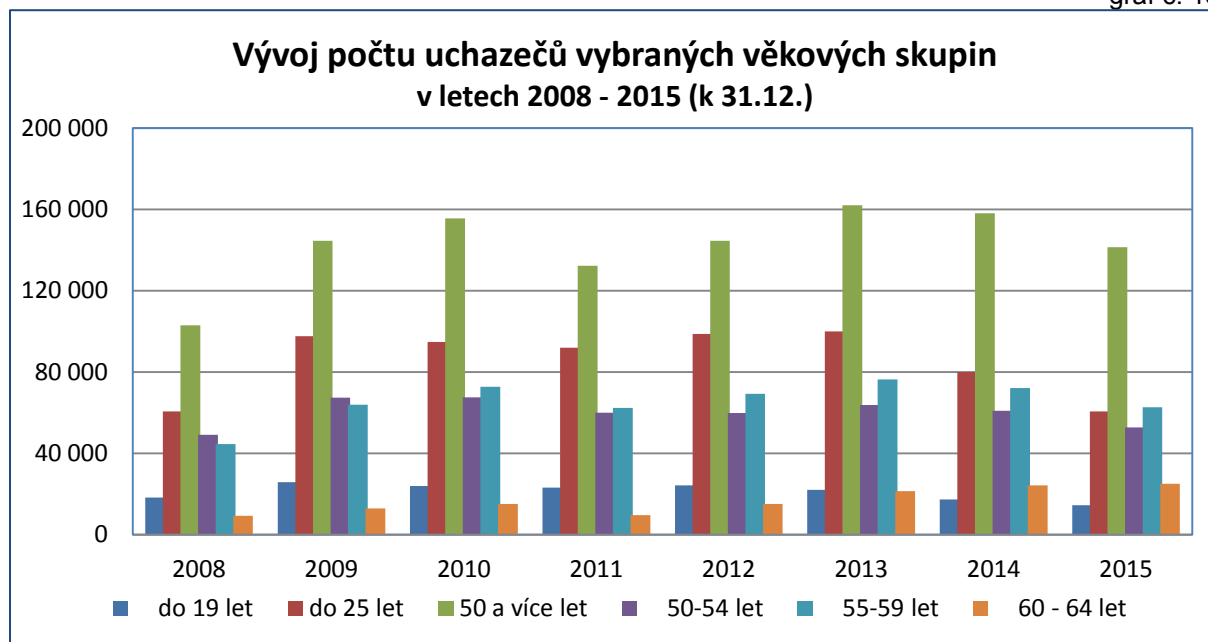
Počet uchazečů o zaměstnání **mladších 20 let** meziročně **poklesl** o 3,0 tis. na **14,4 tis.** (o 17,2 %), jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných evidovaných na ÚP ČR (3,2 %) **se nezměnil**. **Výrazněji poklesl** počet uchazečů o zaměstnání v kategorii **20 - 24 let**, a to o 16,4 tis., tj. o 26,2 %, **podíl** této kategorie na celkovém počtu uchazečů **se proto snížil** ze 14,7 % na **13,4 %**.

graf č. 12

Celkově tak věková kategorie uchazečů o zaměstnání **do 25 let** zaznamenala pokles o **19,2 tis.**, k 31. 12. 2015 jich bylo evidováno **60,7 tis.** Její **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných **13,4 %** byl ve srovnání s koncem roku 2014 **nižší o 1,3 p. b.** Pokles této kategorie byl (kromě realizovaných programů určených pro mladé) ovlivněn i demografickým vývojem (počet obyvatel ve věku 15 – 24 let podle měsíčních odhadů na základě bilance obyvatelstva se mezi prosincem 2014 a prosincem 2015 snížil o cca 3,6 %).

graf č. 13

Specifické podíly nezaměstnaných osob (SPNO) podle jednotlivých věkových skupin na obyvatelstvu stejného věku jsou uvedeny v příloze č. 6.

U věkové kategorie mladých **do 25 let** dosáhl k 31. 12. 2015 SPNO hodnoty **5,7 %** a **meziročně poklesl o 1,6 p. b.** (zatímco celkový PNO byl nižší o 1,3 p. b.), v kategorii **55 – 64 let** činil SPNO **6,0 %** a meziročně byl nižší pouze o 0,6 p. b.

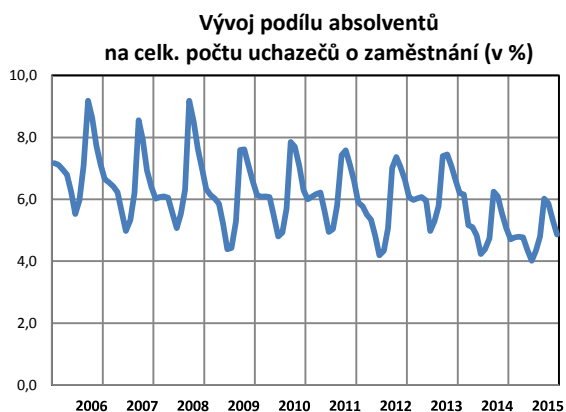
Nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele (více než 6,2 %) vykázaly kategorie, do nichž spadají absolventi škol a lidé v předdůchodovém věku, a to **20 – 29 let a 45 – 59 let** ⁹.

Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v mladších věkových kategoriích ovlivňuje také vývoj počtu **absolventů škol** všech stupňů vzdělání a **mladistvých** po ukončení

⁹ *Podíl nezaměstnaných osob* vztahený k obyvatelstvu lépe koresponduje s absolutními počty uchazečů o zaměstnání, resp. jejich podíly na celkovém počtu uchazečů. **Původně** vykazované **specifické míry nezaměstnanosti** poměřované k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu (pracovní síle) z příslušné věkové kategorie vykazovaly vysoce nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele u mladších věkových kategorií (z důvodu nízkého počtu ekonomicky aktivních mladých lidí), naopak mírně snižovaly jeho hodnotu u uchazečů o zaměstnání vyšších věkových kategorií (vzhledem k jejich vysoké ekonomické aktivitě).

základní školy (dále „absolventi“). K **31. 12. 2015** jich bylo evidováno **22,0 tis.**, což je **o 5,5 tis. méně** než před rokem. **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání **se meziročně snížil z 5,1 % na 4,9 %**. **Průměrný počet absolventů** v evidenci ÚP ČR v roce 2015 meziročně **poklesl o 6,9 tis. na 23,4 tis.**

graf č. 14

graf č. 15

V souvislosti s rostoucí ekonomikou je patrná větší ochota zaměstnavatelů přijímat nové pracovníky i z řad čerstvých absolventů škol. Nabídka nahlášených **volných pracovních míst** vhodných i pro tuto skupinu uchazečů na konci prosince 2015 **vzrostla na 29,7 tis.**, zatímco na konci roku 2014 bylo evidováno 14,0 tis. míst. **Na jedno volné pracovní místo** vhodné i pro absolventy škol a mladistvé jich připadalo **0,7**, což je **výrazně méně** než před rokem (prosinec 2014 – 2,0).

Na nezaměstnanost má sice vliv i celkově nižší počet absolventů hledajících zaměstnání způsobený demografickým poklesem či (v případě středoškoláků) rozšiřujícími se možnostmi vysokoškolského studia, přesto se zlepšila i jejich uplatnitelnost. Např. v rámci kategorií středního a vyššího odborného vzdělání došlo k poměrně výraznému poklesu nezaměstnanosti u absolventů strojírenských a elektrotechnických učebních oborů, kde je ze strany zaměstnavatelů trvale proklamován nedostatek pracovní síly. Výrazně se zlepšila situace absolventů oborů zaměřených na gastronomii a pohostinství a také obchod. Již tradičně bezproblémové uplatnění mají absolventi zdravotnických oborů vyšších odborných škol¹⁰.

¹⁰ Podrobněji v publikaci *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2015 zpracované Národním ústavem pro vzdělávání, viz <http://www.nuv.cz/t/vat/nezamestnanost-absolventu-skol-se-strednim-a-vyssim-odbornym-9>*

Nárůst podílu starších uchazečů o zaměstnání se odrazil v dalším **zvýšení průměrného věku uchazečů** o zaměstnání ze 40,6 let k 31. 12. 2014 **na 41,4 let** (u žen ze 40,4 na 41,0 a u mužů ze 40,9 na 41,8 let) na konci hodnoceného roku.

➤ **Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti**

Počet uchazečů o zaměstnání evidovaných **déle než 12 měsíců** se meziročně **snížil o 49,6 tis.** (tj. o 20,9 %) **na 187,6 tis.** Díky rychlejšímu poklesu jejich počtu proti poklesu celkové nezaměstnanosti (o 16,4 %) se jejich podíl snížil ze 43,8 % **na 41,4 %**. Na poklesu se podíleli především **nezaměstnaní v rozmezí 12 – 24 měsíců** (pokles o 32,5 tis. na 58,2 tis.). Pozitivní skutečností je i pokles počtu **nezaměstnaných s délkou evidence na ÚP ČR 24 a více měsíců** (pokles o 17,2 tis. na 129,3 tis.). Jejich počet i podíl se i při klesající celkové nezaměstnanosti v předchozích letech stále zvyšoval.

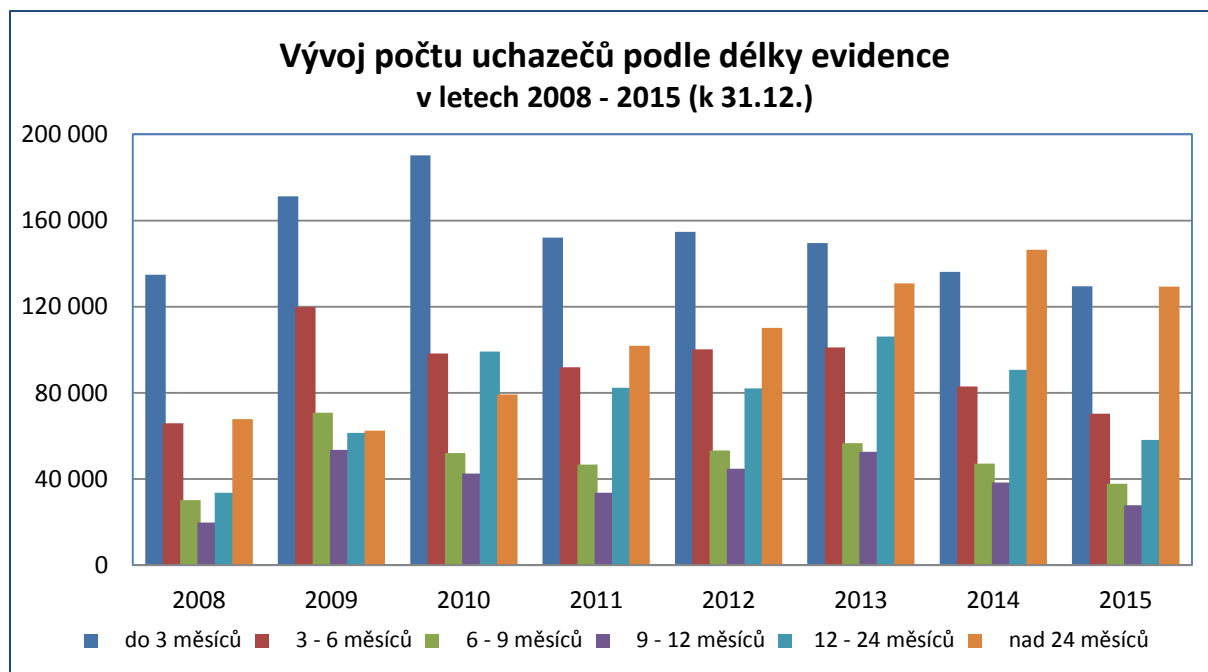
Po výrazném poklesu v letech 2007 - 2008 v důsledku účinnosti zákonů v sociální oblasti kategorie nezaměstnaných déle než 12 měsíců (a zvláště déle než 24 měsíců) vykazovala dlouhodobě rostoucí tendenci. Pokles počtu a podílu této skupiny jako celku byl v roce 2015 zaznamenán od té doby poprvé, ovšem podíl uchazečů o zaměstnání **nezaměstnaných 24 a více měsíců** při poklesu jejich počtu zatím ještě rostl (z 27,0 % na 28,5 %). Aktuálně **tvorí 68,9 % celkového počtu dlouhodobě nezaměstnaných** (na konci roku 2014 představovali 61,8 %).

Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti

tab. č. 20

	k 31. 12. 2014		k 31. 12. 2015		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	541,9	100,0	453,1	100,0	-88,8	-16,4
v tom:						
do 3 měsíců	136,2	25,1	129,4	28,6	-6,8	-5,0
3 - 6 měsíců	83,0	15,3	70,4	15,5	-12,6	-15,2
6 - 9 měsíců	47,2	8,7	37,9	8,4	-9,3	-19,7
9 - 12 měsíců	38,4	7,1	27,9	6,2	-10,5	-27,3
12 - 24 měsíců	90,7	16,7	58,2	12,9	-32,5	-35,8
nad 24 měsíců	146,5	27,0	129,3	28,5	-17,2	-11,7
nad 5 měsíců	345,1	63,7	272,1	60,0	-73,0	-21,2
nad 6 měsíců	322,8	59,6	253,3	55,9	-69,5	-21,5
nad 12 měsíců	237,2	43,8	187,6	41,4	-49,6	-20,9

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

V souladu s novelou zákona o zaměstnanosti od 1. 1. 2009 a instrukcí MPSV k realizaci aktivní politiky zaměstnanosti věnoval ÚP ČR zvýšenou péči uchazečům o zaměstnání, kteří byli v evidenci **déle než 5 měsíců**. Na konci prosince 2015 jich bylo evidováno **272,1 tis.**, což znamená meziroční pokles o 73,0 tis. osob, tj. o 21,2 %. Jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných meziročně **poklesl** o 3,7 p. b. na **60,0 %**.

➤ Délka evidence uchazečů o zaměstnání

Přes relativně příznivý vývoj počtu dlouhodobě nezaměstnaných se délka evidence na ÚP ČR prodloužila. Průměrná **délka průběžné evidence** (tj. délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli k 31. 12. 2015 registrovaní na ÚP ČR) byla proti prosinci 2014 (639 dní) delší o 43 dní a dosáhla **682 dní**.

Větší šanci najít uplatnění na trhu práce mají ti, kteří jsou evidováni na ÚP ČR kratší dobu. Na konci roku 2015 průměrná **délka ukončené evidence** (tj. délka nezaměstnanosti těch, kteří z evidence odešli) představovala 305 dní, **v prosinci 2015** se prodloužila pouze nepatrně, a to na **315 dní**.

➤ **Struktura uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst podle stupně vzdělání**

K 31. 12. 2015 byl zaznamenán meziroční **nárůst** uchazečů o zaměstnání **pouze** v početně malé skupině uchazečů o zaměstnání **bez ukončeného vzdělání** (a to na 8,1 tis. osob). Ve srovnání s předchozím rokem je jejich počet 2,5násobně vyšší.

Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání

tab. č. 21

	k 31. 12. 2014		k 31. 12. 2015		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	541,9	100,0	453,1	100,0	-88,8	-16,4
v tom:						
bez vzdělání	3,2	0,6	8,1	1,8	4,9	x
základní vzdělání	147,1	27,1	122,1	26,9	-25,0	-17,0
vyučen	208,6	38,5	169,4	37,4	-39,2	-18,8
středoškol. bez mat.	18,5	3,4	14,7	3,2	-3,8	-20,5
vyučen s mat.	24,6	4,5	19,9	4,4	-4,7	-19,1
gymnázium	14,6	2,7	12,3	2,7	-2,3	-15,8
SOŠ s mat.	86,4	15,9	71,5	15,8	-14,9	-17,2
vyšší vzdělání	4,5	0,8	4,0	0,9	-0,5	-11,1
vysokoškolské	34,4	6,3	31,1	6,9	-3,3	-9,6

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Pomaleji klesly počty uchazečů o zaměstnání, kteří absolvovali **gymnázium, vyšší nebo vysokoškolské vzdělání**, u ostatních skupin byl zaznamenám pokles vyšší než celkový průměr (16,4 %). V nejpočetnější **kategorií vyučených** se počet uchazečů o zaměstnání **snížil** o 39,2 tis. **na 169,4 tis.**, tj. o 18,8 %.

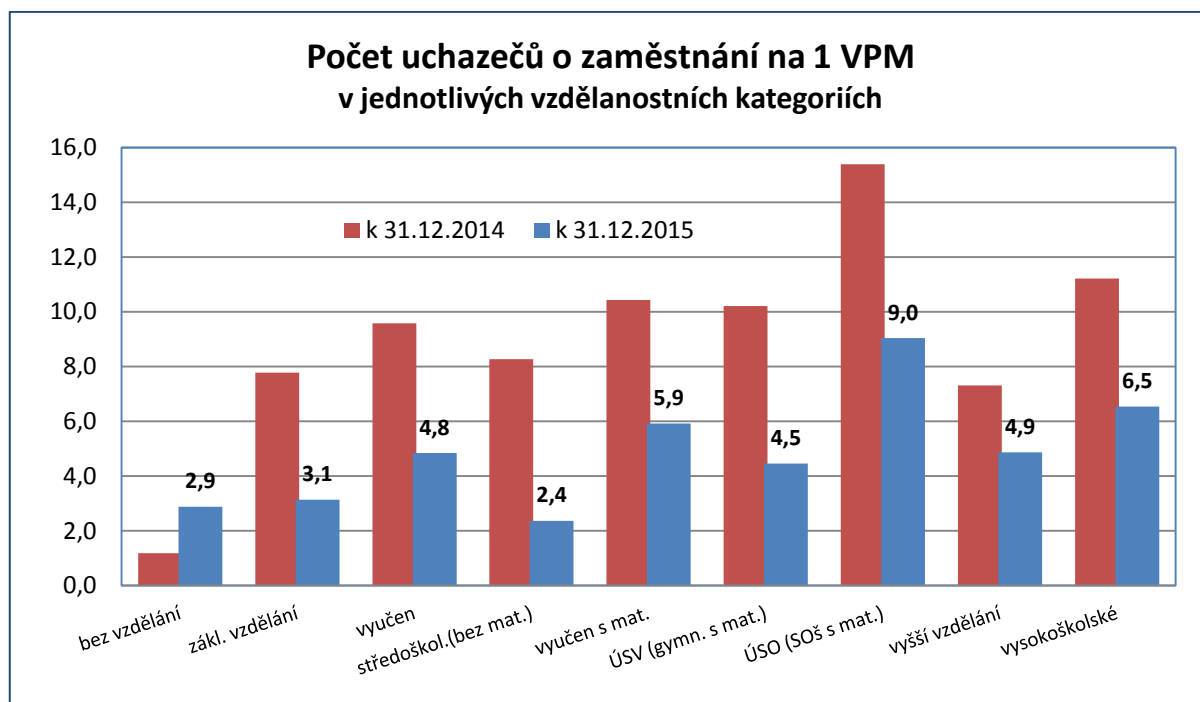
Poměrné zastoupení jednotlivých kategoriích na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se příliš nezměnilo. Po **vyučených (39,2 %)** **druhou nejpočetnější skupinou zůstávají** uchazeči o zaměstnání **se základním vzděláním** (pokles o 25,0 tis. na 122,1 tis. osob), kteří tvoří na celkové nezaměstnanosti 26,9 %.

Rozdíly mezi kvalifikační strukturou uchazečů o zaměstnání a kvalifikačními požadavky zaměstnavatelů vyjádřené **počtem uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo** se v jednotlivých kategoriích lišily.

Nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce **se** oproti prosinci 2014 **zmírnil ve všech kategoriích**, výrazně **u středoškolského vzdělání bez maturity, úplného středoškolského vzdělání (gymnázium)** a nejvíce **u středoškolského s maturitou**, v případě této kategorie je ovšem podíl uchazečů připadajících na 1 VPM nejméně příznivá (9,0 UoZ na 1 VPM). Naopak nejpříznivější

poměr nabídky a poptávky (nižší než celkový průměr 4,4) **je v kategoriích středoškoláků bez maturity (2,4)**, v početně malé kategorii uchazečů o zaměstnání osob bez ukončeného vzdělání (2,9) a v kategorii osob se základním vzděláním (3,1 UoZ na 1 VPM).

graf č. 17

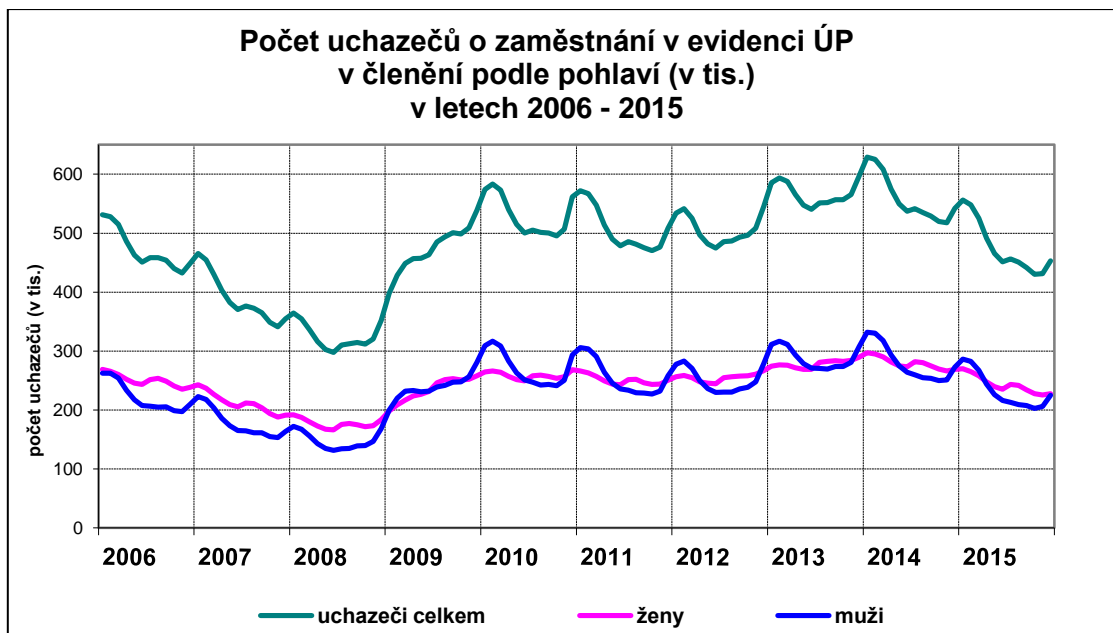
V souvislosti s hlavními cíli Strategie Evropa 2020 v oblasti zaměstnanosti se projevila potřeba snížení vysoké míry nezaměstnanosti některých skupin obyvatel. Proto do národních cílů České republiky byl zařazen cíl **snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15 – 24 let) o třetinu a snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0 - 2 klasifikace vzdělání) o čtvrtinu oproti roku 2010**. Vzhledem k tomu, že k vyhodnocení se používají mezinárodně srovnatelná data EUROSTATu z VŠPS/LFS podle metodiky ILO, konkrétní hodnoty jsou uvedeny v části V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti.

➤ **Ženy a muži v evidenci ÚP ČR**

V průběhu roku se zastoupení mužů a žen mezi uchazeči o zaměstnání mění. Vyšší počet mužů je charakteristický zejména na přelomu let, protože se více uplatňují v sezónně orientovaných odvětvích nebo sezónních pracích. Naopak

převaha žen v evidenci ÚP ČR je typická spíše pro letní měsíce, a to v souvislosti s pracovními poměry u zaměstnanců ve školství sjednávanými na dobu určitou, nebo i s tím, že ženy při ztrátě nebo změně zaměstnání odkládají nástup do zaměstnání kvůli péči o děti až po prázdninách. Tuto skutečnost dokládá i vývoj počtu žen a mužů v evidenci ÚP ČR znázorněný v následujícím grafu.

graf č. 18

Pokud jde o **průměrné roční hodnoty**, do roku 2008 převažovaly v evidenci ÚP ČR ženy. Tento jev přerušila ekonomická krize, která postihla především odvětví s vyšší zaměstnaností mužů a od roku 2009 se tento poměr obrátil.

V roce 2015 již rychleji klesaly počty evidovaných mužů a poměr mužů a žen se obrátil. **Průměrný počet mužů** dosáhl **234,2 tis.**, což je o 46,9 tis. méně než v roce 2014. **Žen bylo** v průměru **244,7 tis.** a pokles byl pomalejší, průměrný počet žen byl proti roku 2014 nižší o 35,7 tis. **Průměrný podíl žen** na celkovém počtu registrovaných nezaměstnaných **vzrostl na 51,1 %** (v roce 2014 – 49,9 %).

Rychlejší pokles počtu evidovaných mužů je patrný i z údajů k **31. 12. 2015**, kdy jejich počet v evidenci ÚP ČR dosáhl **225,2 tis.**, **žen bylo 227,9 tis.** Rozdíl mezi počtem mužů a žen (vzhledem k výše popsáným sezónním vlivům) na konci roku činil sice pouze 2,7 tis., ale k 31. 12. 2014 byl počet mužů ještě vyšší o 4,1 tis.

Relativní ukazatel registrované nezaměstnanosti - **podíl nezaměstnaných osob**, byl na konci roku 2015 **u žen (6,4 %)** také vyšší než **u mužů (6,1 %)**,

průměrná hodnota tohoto ukazatele za celý rok představovala **u žen 6,8 %** a **u mužů 6,3 %**.

K 31. 12. 2015 **byl PNO žen nižší než mužů** pouze ve věku **15 – 24 let** (v tomto věku jsou ženy ekonomicky neaktivní zejména z důvodu studia a mezi osobami připravujícími se na povolání je mírná převaha žen) a ve věku **60 let a více** (z důvodu dřívějších odchodů žen do důchodu). Naopak nevíce převyšuje PNO mužů (o 1,1 – 1,9 p. b.) ve věkové skupině 30 – 49 let, do níž spadají ženy, které těžce nacházejí uplatnění na trhu práce zejména z důvodu péče o dítě.

Z celkového počtu žen v evidenci ÚP ČR bylo na konci roku 4,0 tis. těhotných, kojících nebo matek 9 měsíců po porodu (tj. 1,8 %) a 50,0 tis. žen pečujících o dítě do 15 let (21,7 % z celkového počtu uchazeček o zaměstnání). Před rokem při vyšší nezaměstnanosti tyto kategorie dosahovaly hodnot 3,9 tis. (1,5 %) resp. 55,2 tis. (20,5 % ze všech uchazeček o zaměstnání).

Uchazeček o zaměstnání, které bezprostředně před vstupem do evidence osobně pečovaly o dítě do 4 let, se v průběhu roku 2015 zaevidovalo 30,7 tis. (10,6 % z celkového počtu nově zaevidovaných žen). Je to méně než v průběhu roku 2014, kdy jich přišlo 37,0 tis. a tvořily 12,4 % všech nově příchozích žen. Nižší počty i podíly těchto žen přicházejících do evidence ÚP ČR ovšem souvisejí také s klesajícími počty dětí do 4 let. Počínaje rokem 2015 jsou statisticky sledovány i stavové hodnoty, na konci prosince 2015 bylo v evidenci ÚP ČR 24,6 tis. žen po mateřské nebo rodičovské dovolené, tj. 10,4 % všech uchazeček zaměstnání.

Vzhledem k převaze mužů v sezónně orientovaných odvětvích je u mužů patrná spíše opakovaná nezaměstnanost, zatímco ženy jsou více postiženy dlouhodobou nezaměstnaností. Nemalou roli v dlouhodobé nezaměstnanosti žen hrají i faktory související s péčí o děti nebo osobu blízkou (ztížená dojížděka do práce a práce na směny, nedostatek práce na zkrácený úvazek nebo jiná forma uspořádání pracovní doby).

K 31. 12. 2015 bylo v evidenci ÚP ČR nepřetržitě **déle než 6 měsíců 59,5 %** a **déle než 12 měsíců 44,4 % žen**. Naproti tomu z celkového počtu nezaměstnaných mužů jich bylo s poslední evidencí delší **než 6 měsíců 52,2 %**, **déle než 12 měsíců 38,4 %**. **V roce 2015 absolutní počty dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání i jejich podíly** u obou pohlaví **meziročně poklesly**, u žen byl tento pokles pomalejší.

Průměrná **délka průběžné evidence** se na konci roku **zvýšila u mužů z 598 na 641 dní, u žen ze 680 na 722 dní. Délka ukončené evidence u mužů se téměř nezměnila a představovala 294 dní (na konci roku 2014 to bylo 298 dní), u žen se zvýšila z 311 na 336 dní.**

Podrobnější údaje o počtech a podílech mužů a žen z celkového počtu nezaměstnaných v jednotlivých kategoriích (věk, vzdělání, výše podpory v nezaměstnanosti, délka nezaměstnanosti) včetně grafického znázornění jsou uvedeny v příloze č. 8 a 9.

4. Regionální nezaměstnanost

Podíl nezaměstnaných osob vyšší než celorepublikový průměr (6,2 %) byl k 31. 12. 2015 zaznamenán v šesti krajích. Nejvyšší byl v **Ústeckém kraji, následoval Moravskoslezský a Karlovarský kraj.**

Podíl nezaměstnaných osob a počet uchazečů o zaměstnání v krajích ČR (seřazené podle podílu nezaměstnaných osob k 31. 12. 2015)

tab. č. 22

Kraj	Evidovaní uchazeči o zaměstnání		Volná pracovní místa		Podíl nezaměstnaných osob v %	
	k 31.12.		k 31.12.		k 31.12.	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
1. Ústecký kraj	60 824	50 778	3 488	5 598	10,7	8,9
2. Moravskoslezský kraj	83 877	72 573	5 399	10 324	9,8	8,6
3. Karlovarský kraj	17 290	14 896	1 648	3 277	8,2	7,1
4. Jihomoravský kraj	66 203	56 032	4 523	8 097	8,2	7,0
5. Olomoucký kraj	38 990	31 058	2 814	5 912	8,8	7,0
6. Liberecký kraj	23 496	19 507	3 596	5 947	7,7	6,4
7. Kraj Vysočina	25 532	21 268	2 089	3 588	7,4	6,2
8. Zlínský kraj	29 439	23 874	2 749	5 810	7,4	6,0
9. Středočeský kraj	56 674	48 102	8 215	13 551	6,4	5,4
10. Pardubický kraj	21 938	18 075	3 465	6 168	6,2	5,1
11. Jihočeský kraj	27 645	22 576	3 631	6 867	6,2	5,1
12. Královéhradecký kraj	23 866	18 574	2 769	3 932	6,4	5,0
13. Plzeňský kraj	22 641	18 587	4 927	8 458	5,7	4,6
14. Hl. m. Praha	43 499	37 218	9 426	15 016	5,0	4,2
Celkem ČR	541 914	453 118	58 739	102 545	7,5	6,2

Meziročně **se PNO snížil ve všech krajích, nejvíce v Olomouckém a Ústeckém kraji** (shodně o 1,8 p. b.), a dále **v Královéhradeckém a Zlínském kraji** (shodně o 1,4 p. b.). Pokles PNO v ostatních krajích byl shodný nebo nižší než hodnota za celou ČR (1,3 p. b.), **nejméně poklesl PNO v Hl. m. Praze** (o 0,8 p. b.).

Největší pokles počtu uchazečů o zaměstnání zaznamenali v Moravskoslezském (o 11 304), Jihomoravském (10 171) a Ústeckém kraji (o 10 046 osob), ovšem v relativním vyjádření byl **jejich pokles nejvýraznější v Královéhradeckém (o 22,2 %), Olomouckém (o 20,3 %), Zlínském (18,9 %) a Jihočeském kraji (o 18,3 %)**. V Moravskoslezském kraji, i přes absolutně největší pokles počtu uchazečů o zaměstnání, byl spolu s **Karlovarským krajem pokles nejpomalejší** (o 13,5 %, resp. 13,8 %).

Vývoj podílu nezaměstnaných osob se může částečně lišit od vývoje počtu uchazečů o zaměstnání. Jedním z důvodů je odlišný vývoj počtu obyvatel v jednotlivých krajích, který se k výpočtu PNO využívá. Např. v Hl. m. Praze vzrostl počet obyvatel ve věku 15 – 64 let meziročně o cca 1,2 %, na druhé straně v Libereckém, Moravskoslezském, Královéhradeckém, Karlovarském, Olomouckém, Ústeckém a Zlínském kraji počet poklesl o 1 % a více.

Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých krajích neprobíhal stejně, situace na trhu práce byla ovlivněna zejména strukturou zaměstnanosti, nabídkou práce, různou mírou uplatňování flexibilních forem práce, věkovou a vzdělanostní strukturou obyvatelstva, apod..

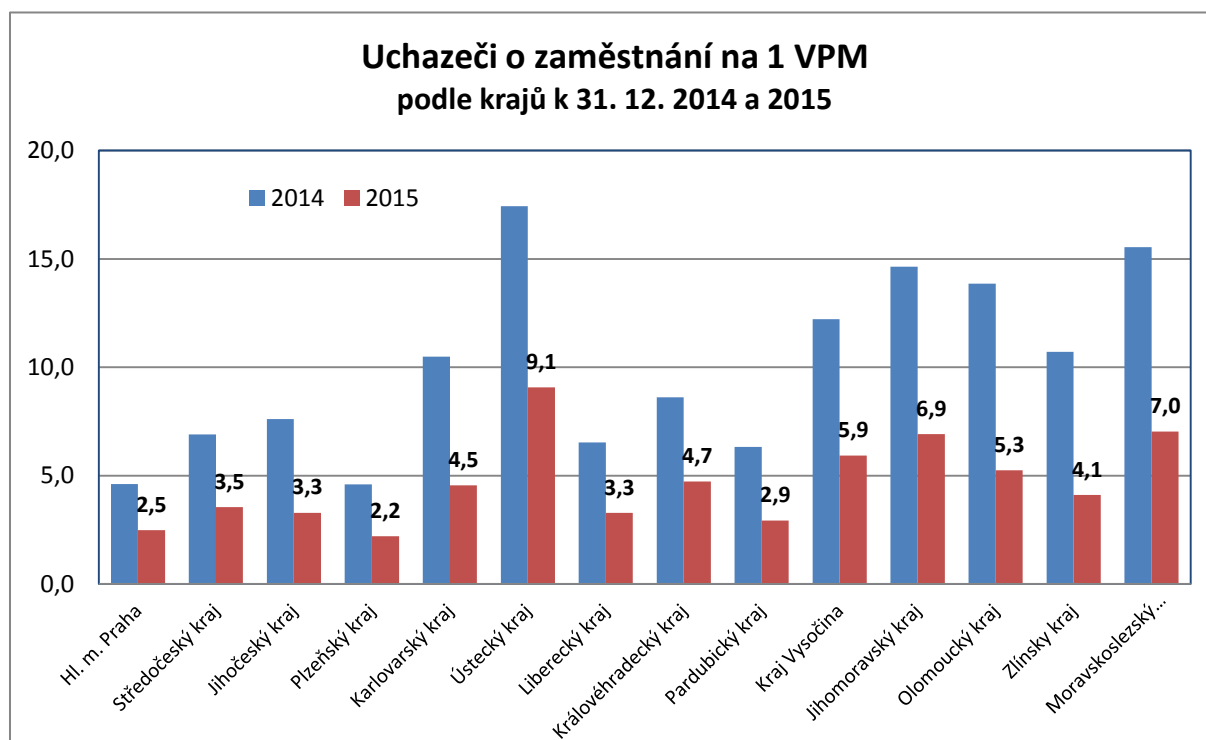
Rozsah **hromadných propouštění v roce 2015**, která ve smyslu § 62 zákoníku práce nahlásili zaměstnavatelé na ÚP ČR, byl co do počtu **firem i počtu** dotčených **zaměstnanců** ve srovnání s předchozím rokem přibližně poloviční. Zatímco v roce 2014 se jednalo o 207 zaměstnavatelů a hromadná propouštění se měla týkat 9 954 zaměstnanců, **v roce 2015** to bylo **126 zaměstnavatelů** a hromadná propouštění se měla dotknout **4 708 zaměstnanců**. Z krajského hlediska se nejvíce zaměstnavatelů s hlášením hromadného propouštění obrátilo na krajskou pobočku pro Hl. m. Prahu (28), Královéhradecký (21) a Jihočeský kraj (20). Nejvíce zaměstnanců, kterých se propouštění mělo týkat, bylo nahlášeno na krajskou pobočku pro Moravskoslezský kraj (1 371), pro Hl. m. Prahu (832) a Ústecký kraj (537).

Největší počet volných pracovních míst nahlášených na pracoviště ÚP ČR k 31. 12. 2015 byl evidován **v Hl. m. Praze** (15 016), **ve Středočeském** (13 551)

a Moravskoslezském kraji (10 324), nejméně v Karlovarském kraji (3 277), Kraji Vysočina (3 588) a Královéhradeckém kraji (3 932). Počet volných míst vzrostl meziročně ve všech krajích. Absolutně nejvíce v Hl. m. Praze (o 5 590), ve Středočeském (o 5 336) a Moravskoslezském kraji (4 925), tj. v krajích s nejvyšším absolutním počtem VPM. Nejméně míst přibylo v Královéhradeckém kraji (1 163), Kraji Vysočina (1 499) a Karlovarském kraji (1 629). V Olomouckém a Zlínském kraji se počet nahlášených VPM meziročně více než zdvojnásobil (nárůst o 110,1 %, resp. 111,3 %).

Vzhledem k rozdílné velikosti krajů má větší vypovídající hodnotu ukazatel počtu uchazečů o zaměstnání připadajících na 1 volné pracovní místo. Z hlediska poměru **nabídky pracovní síly a poptávky** po ní byla situace lepší než celorepublikový průměr (4,4 uchazečů na 1 VPM) v sedmi krajích, **nejpříznivější** byla v **Plzeňském kraji** (2,2), v **Hl. m. Praze** (shodně 2,5). Naopak **nejhorší** poměr byl v **Ústeckém** (9,1), **Moravskoslezském** (7,0) a **Jihomoravském kraji** (6,9 uchazečů na 1 VPM) , ale ve srovnání s koncem roku 2014 jsou tyto hodnoty přibližně poloviční.

graf. č. 19

Velké regionální rozdíly nadále přetrvávají v podílech znevýhodněných skupin uchazečů o zaměstnání na celkovém počtu nezaměstnaných.

Podíl uchazečů o zaměstnání bez vzdělání nebo se základním vzděláním v ČR k 31. 12. 2015 představoval 28,7 %. Z pohledu krajů byl **nejvyšší v Karlovarském (47,8 %) a Ústeckém kraji (44,4 %).**

V regionech s nadprůměrnou nezaměstnaností je vyšší dlouhodobá nezaměstnanost. Nejvyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných (nad 12 měsíců) měl **Ústecký (49,4 %)**, Moravskoslezský (49,0 %) a Karlovarský kraj (45,5 % všech uchazečů o zaměstnání). Vyšší podíl dlouhodobé nezaměstnanosti než celorepublikový průměr (41,4 %) byl také v Jihomoravském a Olomouckém kraji. Nejnižší podíl evidovaly regiony s nižší nezaměstnaností - Jihočeský (29,4 %), Pardubický (32,3 %) a Královéhradecký kraj (34,4 %). Pozitivní skutečností je, že podíl dlouhodobě nezaměstnaných ve všech krajích s výjimkou Hl. m. Prahy poklesl.

V krajích s vysokou nezaměstnaností bývá obvykle i nejvyšší průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli aktuálně v evidenci ÚP ČR, tzv. **délka průběžné evidence.** K 31. 12. 2015 dosáhla **nejvyšších hodnot v Moravskoslezském (885), Ústeckém (846) a Karlovarském kraji (775 dní).** Celorepublikový průměr 682 dní byl překročen v Olomouckém kraji a Kraji Vysočina. **Nejkratší** délka průběžné evidence byla **v Jihočeském kraji (475) a Hl. m. Praze (482 dní).**

Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří v průběhu prosince 2015 již z evidence odešli, tj. **délka ukončené evidence,** byla **nejdelší v Moravskoslezském (372), Ústeckém (355) a Olomouckém kraji (354 dní), nejkratší byla v Jihočeském kraji (231 dní), Hl. m. Praze (265), v Plzeňském (272) a Pardubickém kraji (273 dní).** Celostátní průměr, který měl hodnotu 315 dní, překročilo celkem 6 krajů.

Na rozdíl od výše uvedených **podíl ostatních skupin na trhu práce znevýhodněných nemá přímou souvislost s výší celkové nezaměstnanosti v regionech.** Struktura uchazečů o zaměstnání je spíše závislá na struktuře obyvatelstva a jejich ekonomické aktivitě. Podíl uchazečů o zaměstnání do 25 let byl na konci roku 2015 nejvyšší v Královéhradeckém kraji (14,9 %) a nejnižší v Hl. m. Praze (11,0 %), nejvyšší zastoupení měli uchazeči o zaměstnání ve věku 50 a více let ve Zlínském kraji (33,5 %), nejnižší v Ústeckém kraji (28,6 %). Podíl uchazečů o zaměstnání - OZP byl nejvyšší v kraji Vysočina (16,6 %), nejnižší v Hl. M. Praze (8,1 %). V Libereckém kraji představovaly ženy více než polovinu uchazečů o zaměstnání (52,9 %), zatímco v Moravskoslezském kraji převažovali

mezi uchazeči o zaměstnání muži (podíl žen byl 48,3 %).

Podrobnější informace o zastoupení vybraných skupin uchazečů o zaměstnání jsou uvedeny v příloze č. 13. V přílohách jsou uvedeny i další podrobné údaje o nezaměstnanosti za kraje a okresy ČR.

IV. Politika zaměstnanosti

1. Zaměření politiky zaměstnanosti

Hlavním východiskem v oblasti zaměstnanosti pro rok 2015 je strategie „Evropa 2020“ a na ní navazující strategie „Národní program reforem České republiky“ kladoucí si za cíl na národní úrovni dosáhnout do roku 2020 zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 - 64 let na 75 %, z čehož:

- u žen ve věku 20 - 64 let na 65 %,
- u starších pracovníků ve věku 55 - 64 let na 55 %,
- snížit míru nezaměstnanosti u mladých osob 15 - 24 let o třetinu oproti roku 2010,
- snížit míru nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací o čtvrtinu oproti roku 2010.

S cílem zajistit plnění výše uvedených cílů vyhotovilo MPSV „Strategii politiky zaměstnanosti do roku 2020“, která byla schválena vládou České republiky usnesením č. 835 ze dne 15. října 2014. Implementačním dokumentem této strategie je dokument „Aktivizační opatření k řešení nepříznivé situace na trhu práce“, který byl schválen vládou ČR usnesením č. 891 ze dne 3. listopadu 2014.

Realizace politiky zaměstnanosti byla v roce 2015 ovlivněna velice příznivým ekonomickým vývojem, kdy HDP meziročně vzrostl o 4,3 %, což byl nejvyšší růst od roku 2007.

Poskytování příspěvků aktivní politiky zaměstnanosti se řídí stanovenými kritérii, která jsou zakotvena v Normativní instrukci č. 15/2014 Ministerstva práce a sociálních věcí určené ÚP ČR, a která stanoví, že nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jsou primárně určeny uchazečům o zaměstnání, kterým není pro jejich individuální charakteristiky možné zajistit zaměstnání jiným způsobem. Za nejvíce ohrožené osoby na trhu práce jsou považovány osoby zdravotně postižené. Dále pak absolventi bez praxe, mladí lidé do 30 let, osoby starší 50 let věku a rodiče, zejména matky vracející se z rodičovské dovolené. Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti rovněž slouží k boji se sociálním vyloučením a v neposlední řadě jsou určeny osobám vedeným v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 5 měsíců.

V roce 2015 nadále pokračovala **podpora zaměstnavatelů v rámci systému investičních pobídek**. Podpora je určena na vytvoření nových pracovních míst, k rekvalifikaci nebo školení zaměstnanců.

Důležitou pomocí byl **příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením** (§ 78 zákona o zaměstnanosti).

2. Výdaje na politiku zaměstnanosti

Výdaje ze státního rozpočtu (SR) související s výplatou podpor v nezaměstnanosti v roce 2015 dosáhly **8 303 370 tis. Kč** a byly ve srovnání s výdaji v roce 2014 (9 279 634 tis. Kč) o **976 264 tis. Kč, tj. o 10,5 % nižší**.

Čerpání finančních prostředků **ovlivnil** zejména počet nově zaevidovaných uchazečů o zaměstnání a počet uchazečů o zaměstnání s podporu v nezaměstnanosti:

- v roce 2015 se nově zaevidovalo na ÚP ČR celkem **602,0 tis.** uchazečů, tj. o 41,4 tis. méně než v roce 2014;
- významně se snížil průměrný počet uchazečů o zaměstnání **pobírajících podporu v nezaměstnanosti**, a to z 115,9 tis. v roce 2014 na **101,8 tis.** (tj. o 12,2 %).

Porovnání výdajů na státní politiku zaměstnanosti (SPZ) v letech 2014 a 2015

tab. č. 23

	2014		2015		rozdíl 2015-2014	Index 15/14
	v tis. Kč	Podíl na HDP v % *)	v tis. Kč	Podíl na HDP v % *)		
Výdaje na SPZ ze SR	20 117 163	0,47	22 585 754	0,51	2 468 591	112,3
V tom:						
Pasivní politika zaměstnanosti (PPZ)	9 279 634	0,22	8 303 370	0,19	-976 264	89,5
Podíl PPZ na SPZ v %	46,1	x	36,8	x		x
Aktivní politika zaměstnanosti (APZ)	6 426 949	0,15	9 732 826	0,22	3 305 876	151,4
Podíl APZ na SPZ v %	31,9	x	43,1	x		x
z toho financování projektů ESF	5 755 199	0,13	9 022 131	0,20	3 266 932	156,8
Podíl APZ-ESF na SPZ v %	28,6	x	39,9	x		x
Podpora zaměstnávání OZP - příspěvek dle §78 ZoZ	4 018 724	0,09	4 320 059	0,10	301 335	107,5
Podíl podpory zaměstnávání OZP v %	20,0	x	19,1	x		x
Insolvence	391 856	0,01	229 500	0,01	-162 357	58,6
Podíl insolvence na SPZ v %	1,9	x	1,0	x		x

*) Údaje o HDP - zdroj ČSÚ

Na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ) bylo v roce 2015 na MPSV a ÚP ČR vynaloženo **9 732 826 tis. Kč**, v tom MPSV 64 029 tis. Kč, ÚP ČR 9 668 796 tis. Kč. Ve srovnání s rokem 2014 **vzrostly výdaje na APZ o 3 305 876 tis. Kč**, tj. **o 51,4 %**. V porovnání s rokem 2014 se zvýšil zejména objem výdajů aktivní politiky zaměstnanosti financovaných z Evropského sociálního fondu, který byl 1,6 násobný. Nárůst podílu prostředků z Evropského sociálního fondu na APZ v roce 2015 souvisel s dočerpáním finančních prostředků OP LZZ. V následujících letech bude proto nutné pro zabezpečení udržení stávající výše finančních prostředků počítat s postupným navyšováním národních prostředků na APZ.

Dále bylo v rámci státní politiky zaměstnanosti ze státního rozpočtu jako **příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % osob se zdravotním postižením podle § 78 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti**, vynaloženo **4 320 059 tis. Kč**. Na příspěvek dle § 78 zákona o zaměstnanosti tedy bylo vynaloženo o 301 335 tis. Kč, tj. o 7,5 %, více než v roce 2014.

Na výplatu mzdových nároků zaměstnancům při platební neschopnosti zaměstnavatele, tj. **insolvenci**, bylo vynaloženo **229 500 tis. Kč** (meziročně méně o 162 356 tis. Kč, tj. o 41,4 %).

Uvedené nástroje a opatření nejsou součástí APZ.

3. Aktivní politika zaměstnanosti realizovaná ÚP ČR

Od roku 2012 přiděluje finanční prostředky na jednotlivé krajské pobočky Úřadu práce ČR Generální ředitelství Úřadu práce ČR, a to obdobným způsobem, jakým alokovalo finanční prostředky v uplynulých letech MPSV, tedy na základě kombinace ukazatelů charakterizujících trh práce.

Nejvíce prostředků na APZ je směřováno do regionů s nejhorší bilancí těchto ukazatelů. Z celkového objemu finančních prostředků ÚP ČR na APZ (včetně prostředků ESF) bylo nejvíce použito v Ústeckém a Moravskoslezském kraji, podrobněji v příloze č. 17.

Osoby zařazené na nástroje aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) v roce 2015

tab.č.24

Nástroje APZ bez ohledu na zdroje financování	1. pol. 2015	2. pol. 2015	rok 2015	
			celkem	ženy
Veřejně prospěšné práce	20 464	14 712	35 176	15 104
Společensky účelná pracovní místa (SÚPM), vč. SVČ *)	25 428	27 190	52 618	29 486
Chráněná pracovní místa (CHPM), vč. CHPM-SVČ	642	613	1 255	414
Příspěvek na provoz CHPM a CHPM-SVČ	101	14	115	-
Překlenovací příspěvek	144	129	273	163
Příspěvek na zapracování	1	0	1	0
Rekvalifikace celkem	22 396	15 682	38 078	18 053
<i>Zvolené rekvalifikace</i>	10 154	7 487	17 641	6 538
<i>Rekvalifikace</i>	12 242	8 195	20 437	11 515
Mentor (RIP Odborná praxe mladých do 30 let)	399	4	403	-
Osoby na APZ celkem	69 575	58 344	127 919	-

*) vč. RIP Odborné praxe mladých do 30 let a Práce na zkoušku
- nesleduje se

Rekvalifikace a poradenství

Rekvalifikace se svým zaměřením, obdobně jako v uplynulých letech, přizpůsobovaly požadavkům trhu práce a struktuře volných pracovních míst. Využívaly se nejen pro získání nové nebo rozšíření stávající kvalifikace, ale také k jejímu zvýšení a prohloubení, včetně udržování a obnovování. S ohledem na požadavky zaměstnavatelů byly přednostně podporovány rekvalifikace s praktickou částí výuky a rekvalifikace směřující ke konkrétnímu pracovnímu uplatnění. U **rekvalifikačních kurzů zabezpečovaných ÚP ČR** byly nejpočetněji zastoupeny kurzy směřující ke zvýšení počítačové gramotnosti, svářečské kurzy a kurzy pro získání řidičských oprávnění a profesních průkazů řidiče. V případě **zvolených rekvalifikací** byly obdobně nejčastěji požadovány rekvalifikace pro získání řidičských a profesních průkazů, svářečské kurzy a dále kurzy z oblasti péče o tělo.

V roce 2015 se rekvalifikovalo celkem 38 078 osob (o 8 376 méně než v roce 2014). Z toho se v rámci **zvolené rekvalifikace (ZR)** v roce 2015 rekvalifikovalo **17 641 osob** (tj. 46,3 % z celkového počtu rekvalifikovaných), což je oproti minulému roku o 3,0 tis., tj. o 14,4 %, méně.

V roce 2015 bylo na **rekvalifikace, vč. zvolených rekvalifikací, vyčerpáno 380 350 tis. Kč**, tj. **3,9 %** všech prostředků ÚP ČR vynaložených na APZ ze SR (v roce 2014 bylo vyčerpáno 343 894 tis. Kč).

Struktura použitých nástrojů APZ v letech 2014 a 2015 (ÚP ČR a MPSV)

tab.č. 25

Nástroj APZ	Počty vytvořených míst (stav) k		Počty vytvořených míst celkem v průběhu		Počty podpořených uchazečů/osob (stav) k		Počty podpořených uchazečů/osob celkem v průběhu		Čerpání finančních prostředků od počátku roku (v tis. Kč)	
	31.12. 2014	31.12. 2015	roku 2014	roku 2015	31.12. 2014	31.12. 2015	roku 2014	roku 2015	2014	2015
Rekvalifikace (vč. ESF) ¹⁾	x	x	x	x	11 395	1 717	46 454	38 078	343 894	380 350
Aktivizační pracovní příležitost	573	-	1 504	-	250	-	1 570	-	7 969	970
Veřejně prospěšné práce	15 575	19 677	22 567	34 541	14 164	15 955	22 967	35 169	2 069 705	2 668 641
- vytvoření VPP	3 013	830	4 096	796	2 780	697	4 263	940	166 827	187 263
- ESF - OP LZZ - VPP NIP	12 562	18 847	18 471	33 745	11 384	15 258	18 704	34 229	1 902 878	2 481 378
Společensky účelná pracovní místa	23 600	31 988	32 980	51 234	22 829	30 571	33 081	50 163	1 937 717	3 807 018
- zřízená u zaměstnavatelů	177	150	100	46	225	95	185	67	6 749	3 898
- zřízená u jednotlivců (OSVČ)	3 054	3 212	2 383	2 643	3 054	3 212	2 383	2 643	128 077	147 157
- vyhrazená pro konkrétního uchazeče	3 241	1 511	5 463	1 805	3 077	1 441	5 519	1 762	186 107	214 503
- ESF - OP LZZ - SÚPM NIP	17 128	27 115	25 034	46 740	16 473	25 823	24 994	45 691	1 616 785	3 441 460
Zaměstnanost občanů se zdravotním postižením	2 217	2 493	1 115	871	2 032	1 982	1 331	1 483	88 866	60 462
- zřízení chrán. pracov. míst ²⁾	2 217	2 493	1 115	871	1 902	1 778	1 132	1 255	81 856	53 184
- provoz chrán. pracovních míst ³⁾	x	x	x	x	130	204	125	115	3 715	3 091
- pracovní rehabilitace	x	x	x	x	.	.	74	113	3 296	4 186
Cílené programy ESF - OP LZZ (RIP)	9 917	198	8 965	2 574	11 061	292	9 738	3 036	1 711 753	2 069 910
Ostatní podpora zaměstnanosti									217 021	672 561
- programy pro podporu tvorby nových prac. míst (vč. investičních pobídek)									7 950	11 825
- ESF OP LZZ ostatní (EU EaSI, VS pro stabilitu, Poradenství a koučink, Call centrum ÚP ČR, MIKOP, Rozvoj služeb v obl. volných pracovních míst, VS pro růst! Adaptabilita, POVEZ, Systém efektivního řízení lidských zdrojů, Studie SPD a Evropské služby zaměstnanosti ČR)									209 071	660 736
Ostatní ⁴⁾									9 706	8 884
Aktivní politika čerpaná na ÚP ČR									6 386 632	9 668 796
- APZ OP LZZ									33 231	57 527
- ostatní ⁴⁾									7 086	6 503
Aktivní politika čerpaná na MPSV									40 318	64 029
Aktivní politika zaměstnanosti celkem									6 426 949	9 732 826
z toho: financování programů ESF celkem									5 755 199	9 022 131

¹⁾ včetně zvolené rekvalifikace; finanční prostředky jsou uvedeny bez RIPů, které obsahuje řádek „Cílené programy ESF - OP LZZ (RIP)“, osoby na rekvalifikacích jsou včetně RIPů

²⁾ včetně CHPM - SVČ OZP

³⁾ počet osob (zaměstnanců, OSVČ)

⁴⁾ položky ostatní zahrnují APZ jinde nespecifikovanou (nákup služeb, ostatní nástroje – příspěvek na zapracování, překlenovací příspěvek) a čerpání z mimorozpočtových zdrojů

Pozn.: Finanční prostředky na rekvalifikace zahrnují i rekvalifikace zaměstnanců (405 tis. Kč v roce 2014 a 2 305 tis. Kč v roce 2015). Kvalifikovaný odhad počtu zaměstnanců zařazených na zaměstnanecké rekvalifikace v roce 2014 činil 77 osob a v roce 2015 vzrostl na 384 osob.

Nejvíce prostředků z celkového objemu prostředků ÚP ČR vynaložených na rekvalifikace bylo na tento nástroj čerpáno v Moravskoslezském kraji (16,0 %) a v hl. m. Praze (13,9 %).

Poradenské činnosti (POR) byly v roce 2015 zabezpečovány jak interně speciálními poradci - zaměstnanci ÚP ČR, tak externě prostřednictvím nákupu poradenských služeb. Externí poradenské služby byly využívány v těch případech, kdy daný typ poradenství nebylo možné zabezpečit ze strany ÚP ČR vlastními zaměstnanci, nebo bylo v případě potřeby nutné zvýšit kapacitu poradenství zabezpečovaného vlastními zaměstnanci ÚP ČR.

Interní poradenství zabezpečované zaměstnanci útvarů poradenství a dalšího vzdělávání ÚP ČR bylo zaměřeno jak na skupinové poradenské aktivity, tak především na individuální poradenství klientům. Tematicky byly poradenské aktivity zaměřeny na poradenství pro volbu povolání, příp. změnu profesní orientace, které zabezpečují především zaměstnanci Informačních a poradenských středisek (IPS), a jsou poskytovány jak žákům a studentům (případně jejich rodičům), tak zároveň i uchazečům o zaměstnání. **V rámci poradenství pro volbu povolání bylo poradci IPS zrealizováno celkem 4 446 skupinových akcí pro školy, kterých se zúčastnilo 94 905 žáků, či studentů. Dále bylo IPS v roce 2015 uspořádáno celkem 2 965 akcí pro 29 762 uchazečů o zaměstnání.**

Dále byly v rámci poradenství realizovány **skupinové informační schůzky**, zaměřené např. na informování klientů o jejich právech a povinnostech, o nabídce služeb ÚP ČR, o rekvalifikacích a dalších nástrojích APZ, o možnostech individuálních akčních plánů apod. Skupinových informačních schůzek se v roce 2015 uskutečnilo **celkem 5 677 s účastí 98 317 klientů.**

Individuální poradenství bylo v roce 2015 poskytnuto celkem **147 106 klientům**. Individuální poradenství zahrnovalo celou škálu poradenských aktivit, především poradenství k volbě povolání, k rekvalifikacím, speciální, psychologické poradenství, poradenství k pracovní rehabilitaci, užití diagnostických nástrojů apod. **Bilanční diagnostika** byla interními poradci ÚP ČR poskytnuta celkem **178 klientům**. V roce 2015 bylo v rámci **regionálních individuálních projektů (RIP)** zrealizováno zaměstnanci útvarů poradenství a dalšího vzdělávání ÚP ČR celkem **185 skupinových poradenských aktivit**. Těchto aktivit se zúčastnilo celkem **1 359 klientů**. Individuální poradenství bylo v rámci regionálních projektů poskytnuto celkem **2 943 klientům**. ÚP ČR ve sledovaném období rovněž realizoval i **další**

akce v celkovém počtu 565. Jednalo se především o prezentace IPS na veletrzích, výstavách, burzách práce, či setkání s výchovnými poradci, rodiči žáků apod.

Externí poradenství bylo v roce 2015 zabezpečováno prostřednictvím odborných zařízení za účelem zjišťování osobnostních a kvalifikačních předpokladů fyzických osob pro volbu povolání, pro zprostředkování vhodného zaměstnání, pro volbu přípravy k práci osob se zdravotním postižením a při výběru vhodných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Skupinových poradenských aktivit zabezpečovaných externě se uskutečnilo **celkem 591 pro 6 404 klientů**. Individuální poradenství zajišťované prostřednictvím nákupu služeb bylo zrealizováno pro **525 klientů**. Bilanční diagnostika byla oproti skupinovému či individuálnímu poradenství zajišťována převážně nákupem služeb, a to celkem pro **1 486 klientů**.

Významnou součástí skupinových poradenských programů jsou **Job Cluby**, které představují ucelený aktivizační poradenský program. Realizovaných programů bylo v roce 2015 **celkem 345**. Celkem bylo do programu Job Club zařazeno **3 292 klientů, z toho bylo 2 782 úspěšných absolventů**.

V roce 2015 celkově převažovala interní realizace poradenských aktivit nad externě nakupovanými poradenskými činnostmi.

Veřejně prospěšné práce (VPP)

Veřejně prospěšné práce jako časově omezené pracovní příležitosti slouží zejména k aktivaci a získání či zachování pracovních návyků u té skupiny uchazečů o zaměstnání, kde z důvodu příslušnosti k rizikové skupině (nízká kvalifikace, uchazeči starší 55 let, dlouhodobě nezaměstnaní, atd. - kritéria se mohou regionálně mírně odlišovat) je vysoké riziko vzniku dlouhodobé nezaměstnanosti a ztráty kompetencí rozhodných k získání a udržení zaměstnání. Jedná se o práce spočívající v údržbě veřejného prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo obdobných činnostech ve prospěch obcí, státních a obecně prospěšných institucí. S účinností od 1. ledna 2015 došlo k novelizaci § 112 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, která prodloužila maximální dobu vytvoření VPP z 12 na 24 měsíců.

V roce 2015 bylo vytvořeno celkem **34 553 míst na VPP** (z toho 33 757 v rámci ESF, vč. 12 veřejně prospěšných míst vytvořených v rámci regionálních

individuálních programů (RIP)), a na nich **umístěno 35 176 uchazečů o zaměstnání**, což je o cca 12,2 tis. více než ve stejném období minulého roku.

V roce 2015 bylo vynaloženo na VPP ze SR a ESF celkem 2 668 641 tis. Kč (z toho 2 481 378 tis. Kč v rámci prostředků ESF), tj. o 598 936 tis. Kč více než v roce 2014. Výdaje na vytvoření VPP vzrostly zejména díky nárůstu finančních prostředků z ESF (meziroční nárůst o 578 500 tis., tj. o 30,4 %). **Podíl výdajů** na realizaci VPP (**27,6 %** celkových výdajů ÚP ČR) se ovšem meziročně snížil (v roce 2014 představoval 32,4 %).

Realizace aktivní politiky zaměstnanosti reagovala v roce 2015 na aktuální problémy trhu práce a soustředila se na podporu nejvíce ohrožených skupin – zejména starších osob, absolventů a dlouhodobě nezaměstnaných osob. Z důvodu nutnosti zvýšit zájem zaměstnavatelů o tyto skupiny osob vedoucí k eliminaci jejich znevýhodnění na trhu práce pokračoval Úřad práce České republiky v poskytování zvýšených příspěvků.

Tento nástroj APZ byl nejvíce využíván v Ústeckém (16,5 % prostředků ÚP ČR čerpaných ze SR na VPP) a v Moravskoslezském kraji (13,0 %).

Společensky účelná pracovní místa (SÚPM)

Společensky účelnými pracovními místy jsou pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s ÚP ČR a obsazuje je uchazeči o zaměstnání. K SÚPM patří též pracovní místo zřízené uchazečem o zaměstnání za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti (SVČ).

Tato pracovní místa mají umožnit trvalé nebo dlouhodobější zaměstnání uchazečům o zaměstnání, kterým nelze v současné době zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem.

V roce 2015 ÚP ČR přispěl na zřízení nebo vyhrazení 53 796 pracovních míst (z toho 49 302 v rámci prostředků ESF) a **na tato místa umístil 52 618 uchazečů o zaměstnání** (zahrnuta jsou místa a osoby zařazené na tento nástroj v rámci všech typů financování, vč. ESF RIP). V meziročním porovnání, které nezahrnuje SÚPM realizované v rámci projektů ESF RIP¹¹, došlo k nárůstu umístěných uchazečů o zaměstnání o 17 082. Na tento nástroj bylo vyčerpáno celkem **3 807 018 tis. Kč**

¹¹ Jednotlivé nástroje APZ financované v rámci RIP se sledují až od 1. 1. 2015, z toho důvodu není možné meziroční porovnání.

(z toho 3 441 460 tis. Kč v rámci ESF (bez RIPů¹²)), meziročně o 1 869 302 tis. Kč, tj. o 96,5 % více.

Podíl výdajů na realizaci SÚPM z celkových výdajů ÚP ČR na APZ (**39,4 %**) byl vyšší než v roce 2014 (30,3 %). Vzhledem k tomu, že adekvátně v meziročním srovnání vzrostl počet vytvořených míst i počet podpořených míst v rámci SÚPM, je ve struktuře nástrojů APZ zřetelně patrná zvýšená poptávka po pracovní síle a vytváření pracovních míst, na která jsou zaměstnavatelé ochotni umístit i znevýhodněné uchazeče o zaměstnání. Projevilo se tak výrazné oživení na trhu práce, kdy v porovnání obou nástrojů VPP a SÚPM dochází k vyššímu zastoupení SÚPM, tedy toho nástroje, který je primárně určen k umístění uchazečů o zaměstnání v podnikatelské sféře, kde je vytváření pracovních míst, byť dotovaných, daleko více závislé na stavu trhu práce, nežli v nepodnikatelské sféře, kam zpravidla směřuje nástroj VPP.

Z regionálního pohledu byl nejvyšší podíl vyčerpaných finančních prostředků na SÚPM v Olomouckém (15,0 %), Moravskoslezském (14,8 %) a Ústeckém (14,0 %) kraji z objemu prostředků vyčerpaných ÚP ČR ze státního rozpočtu na tento nástroj APZ, viz příloha č. 17.

Chráněná pracovní místa (CHPM)

V roce 2015 bylo finančně podpořeno **zřízení celkem 871 nových pracovních míst**, na která bylo **umístěno** od počátku roku **1 255 osob se zdravotním postižením (OZP)**. V těchto počtech jsou zahrnuta i místa pro OZP, které se rozhodnou vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Na zřízení CHPM bylo vynaloženo 53 184 tis. Kč, což je o 28 671 tis. Kč méně než v roce 2014.

Na **částečnou úhradu provozních nákladů CHPM** (na nichž bylo zaměstnáno 115 OZP) byly vynaloženy finanční prostředky ve výši 3 091 tis., což je o 624 tis. Kč méně než v roce 2014.

Celková částka na zřízení CHPM a na provoz CHPM činila 56 275 tis. Kč, což bylo o 29 295 tis. Kč méně než v roce 2014. Jejich **podíl** z celkových výdajů ÚP ČR na APZ **se meziročně snížil** ze 1,3 % na **0,6 %**.

Další formou podpory osob se zdravotním postižením (OZP) je **pracovní rehabilitace (PR)**, která je uskutečňována na základě individuálního plánu pracovní

¹² Výdaje na regionální individuální projekty (RIPy) se podle jednotlivých nástrojů APZ nesledují.

rehabilitace. Individuální plán pracovní rehabilitace obsahuje mimo jiné i jednotlivé formy pracovní rehabilitace a je ve své podstatě harmonogramem naplňování dohodnutého postupu vedoucího k pracovnímu uplatnění OZP. V roce 2015 uzavřel ÚP ČR v součinnosti s OZP celkem 159 individuálních plánů pracovní rehabilitace (o 85 více než v roce 2014). Mezi nejčastěji zabezpečované formy pracovní rehabilitace patřila stejně jako v předchozím období příprava k práci. **Rozsah** tohoto způsobu **podpory** osob se zdravotním postižením **představoval v roce 2015** objem **4 186 tis. Kč**, tj. o 890 tis. Kč více než ve stejném období předchozího roku.

V roce 2015 bylo dále **vymezeno 24 465 CHPM**. Vymezování CHPM bylo v roce 2015 realizováno v souvislosti s vazbou chráněných pracovních míst na poskytování příspěvku podle § 78 zákona o zaměstnanosti. Příspěvek dle § 78 zákona o zaměstnanosti lze totiž poskytnout pouze na osoby se zdravotním postižením pracující na chráněných pracovních místech.

Méně využívané nástroje APZ

Méně využívanými nástroji aktivní politiky zaměstnanosti jsou **příspěvek na zapracování, aktivizační pracovní příležitost a překlenovací příspěvek**.

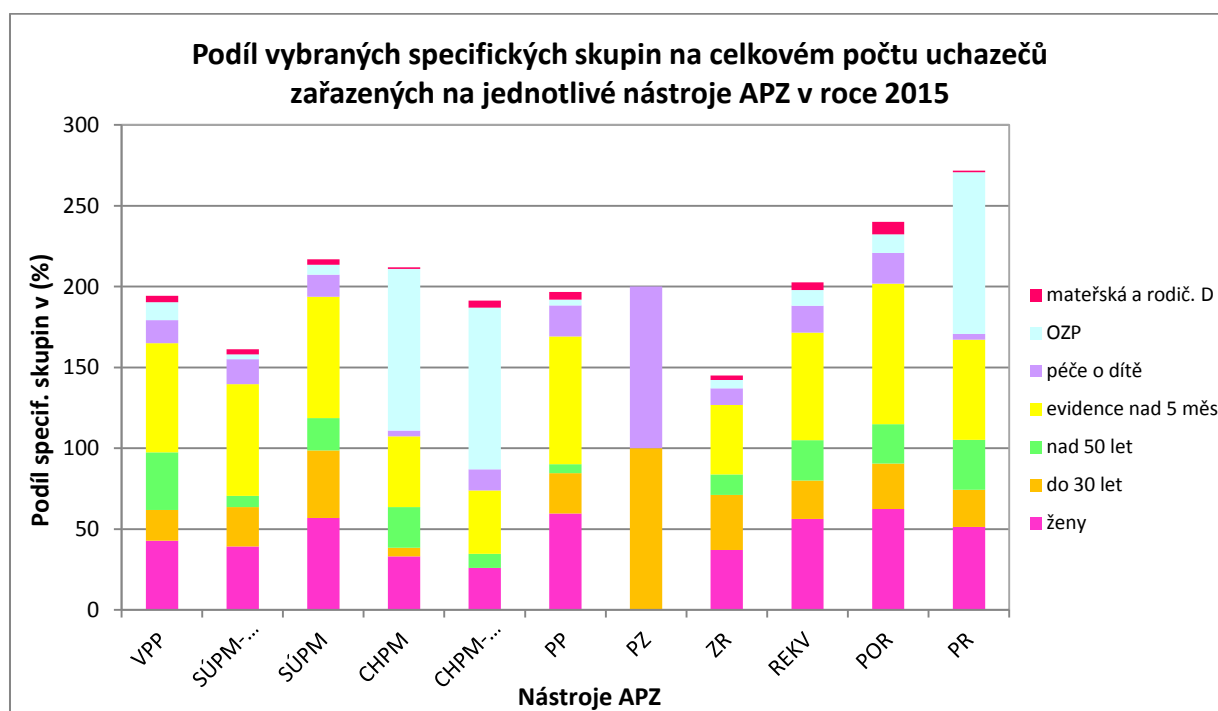
- **Příspěvek na zapracování (PZ)** může ÚP ČR poskytnout zaměstnavateli, který přijímá do pracovního poměru uchazeče o zaměstnání, kterému ÚP ČR věnuje zvýšenou péči. Příspěvek lze poskytovat maximálně po dobu 3 měsíců a může činit nejvýše polovinu minimální mzdy na jednu fyzickou osobu, která zapracovává přijatého uchazeče o zaměstnání. V roce 2015 bylo vyplaceno **25 tis. Kč** a podpořena **1 osoba**.
- **Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program** slouží k podpoře zaměstnavatelů, kteří z důvodu přechodu na nový podnikatelský program nemohou zabezpečit pro své zaměstnance práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby. V roce 2015 na tento druh podpory **nebyly zaměstnavateli čerpány žádné finanční prostředky**.
- **Překlenovací příspěvek (PP)** může ÚP ČR poskytnout osobě samostatně výdělečně činné, již byl ÚP ČR poskytnut příspěvek na zřízení SÚPM za účelem výkonu samostatně výdělečné činnosti (SVČ). Poskytování tohoto příspěvku určeného ke krytí provozních nákladů začínajících OSVČ bylo obnoveno s platností od 1. ledna 2011. Příspěvek je poskytován jednorázově na dobu max.

5 měsíců ve výši 0,25 násobku průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předcházejícího roku. V roce 2015 bylo na tento příspěvek vynaloženo **4 525 tis. Kč** a podpořeno bylo **273 osob**.

- **Aktivizační pracovní příležitost (APP)** - na základě podnětu ÚP ČR a s ohledem na preferenci nástroje VPP zabezpečujícího kvalitnější pracovní uplatnění podpořených osob nebylo v roce 2015 pokračováno ve vstupu nových osob do tohoto opatření, nebyla proto nově podpořená žádná osoba a pouze dobíhala realizace dohod uzavřených v průběhu roku 2014.
- **Příspěvek v době částečné nezaměstnanosti**, který je součástí systému aktivní politiky zaměstnanosti od 1. října 2015 a ukotven v § 115 zákona č. 435/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Uvedený nástroj je nástrojem preventivním pro případ závažných hospodářských výkyvů či živelných pohrom s výrazně negativním dopadem na trh práce. Jeho realizace je podmíněna vydáním prováděcím nařízením vlády, a to až v době, kdy nastanou skutečnosti odůvodňující aktivizaci tohoto opatření.

Následující graf zobrazuje podíl vybraných ohrožených skupin na trhu práce na uchazečích zařazených v rámci jednotlivých nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2015.

graf č. 20

Pozn.: Uchazeči o zaměstnání mohou spadat současně do více skupin, proto součet podílů u jednotlivých nástrojů APZ je vyšší než 100 %.

Regionální individuální projekty zaměřené na dlouhodobě evidované uchazeče o zaměstnání v rámci OP LZZ

V roce 2015 bylo krajskými pobočkami Úřadu práce ČR realizováno 12 regionálních individuálních projektů (dále jen „RIP“) zaměřených na dlouhodobě evidované uchazeče o zaměstnání. Celkem bylo do projektů zapojeno více než **5 000 osob**. Hlavním cílem všech projektů bylo začlenit uchazeče o zaměstnání na trh práce.

tab. č. 26

Název projektu (dlouhodobě evidovaní UoZ)	Individuální poradenství	Skupinové poradenství	Bilanční diagnostika	Pracovní diagnostika	Rekvalifikace		Dotované zaměstnání	Nedotované zaměstnání	Počet podpořených osob v roce 2015	Počet podpořených osob celkem
					zvolená	"běžná"				
Po roce do práce v Jihomoravském kraji	528	602	187	147	0	282	59	54	122	644
Sociálně vyloučené lokality v Ústeckém kraji	8 173	1 369	233	0	59	2	594	165	221	1 227
Znovu do práce II ve Zlínském kraji	587	587	49	587	0	267	150	93	50	587
Alternativní práce v Plzeňském kraji	236	209	0	99	2	30	48	48	155	236
Rychlý návrat na pracovní trh	250	2	0	250	0	296	49	34	0	250
Zkušenosti pro Prahu	179	0	13	208	0	177	73	33	1	220
Dobrá práce v Jihočeském kraji II	542	494	3	0	7	537	81	125	254	503
Zpět do práce v Olomouckém kraji	241	301	0	0	0	273	55	70	15	308
Nový začátek v Karlovarském kraji	318	177	0	318	0	60	210	0	84	318
Příležitost dělá(t) zaměstnance	273	247	0	131	1	13	143	14	230	273
10 pro život	198	120	0	115	0	63	26	20	167	203
Cesta přes bariéry	266	166	253	0	0	5	48	50	86	376
Celkem	11 791	4 274	738	1 855	69	2 005	1 536	706	1 385	5 145

RIP „Sociálně vyloučené lokality Ústeckého kraje“

Doba realizace: 1. 12. 2012 až 30. 11. 2015

Rozpočet: 94 828 100 Kč

Popis projektu

Projekt „Sociálně vyloučené lokality Ústeckého kraje“ vznikl jako reakce na situaci v Ústeckém kraji, ve kterém se nachází celkem 63 sociálně vyloučených lokalit (mapa sociálního vyloučení sestavená společností GAC spol. s r.o. pro MPSV ČR), v nichž žije přes 20 tis. obyvatel, z nichž je větší část romského původu. Dle provedené analýzy bylo ve vymezených lokalitách vysoké množství nezaměstnaných osob. Předmětem zájmu projektu byli primárně Romové, ale obecně všichni obyvatelé daných lokalit postižení sociálním vyloučením a stigmatizací. Projekt přistoupil k řešení problému zaměstnanosti jakožto problému sociálně ekonomického, nikoli etnického, zejména s ohledem na nemožnost ze statistik určit, kdo je a není Rom. Kultura a životní styl Romů nicméně byl při realizaci projektu zohledněn ve způsobu provádění aktivit projektu - mluvíme zde o tzv. kulturně citlivém poskytování služeb. Projekt rovněž vycházel z evaluace výstupů regionálního individuálního projektu "Podpora zaměstnanosti v sociálně vyloučených lokalitách Mostecka" (realizace 2009 - 2012 v okrese Most).

Na tomto projektu spolupracoval Úřad práce ČR s Pracovní skupinou pro sociální lokality Ústeckého kraje a Agenturou pro sociální začleňování. Společně s těmito organizacemi došlo ke zpracování analýzy a vybrání míst, které byly prostřednictvím projektu podpořeny.

Hlavním cílem projektu bylo pomoci lidem ze sociálně vyloučených lokalit. Ti mnohdy čelí kumulaci hendikepů tvořených zpravidla stavem vlastní zadluženosti, která brání přijmout legální zaměstnání z obavy před exekucí, nedostatečnou kvalifikací, často nepřesahující stupeň základního vzdělání, nepřípravenost na formální pravidla trhu práce a stavem hmotné nouze, při němž třeba i náklady na dojíždění jsou výraznou bariérou pro získání zaměstnání. Projekt byl svými aktivitami navržen tak, aby poskytl lidem z cílové skupiny pomoc při překonávání těchto obtíží, a to formou individuálního a skupinového poradenství, motivací a aktivizací, rekvalifikací, pracovní asistencí včetně doprovodů na pracovní pohovory a zprostředkování podporovaného zaměstnání s využitím pracovní asistence ještě po dobu několika prvních týdnů na novém pracovišti účastníků. Celkem bylo podpořeno **přes 1 200 osob.**

RIP „Znovu do práce II ve Zlínském kraji“

Doba realizace: 1. 4. 2012 – 30. 11. 2015

Rozpočet: 31 928 600 Kč

Popis projektu

Projekt „Znovu do práce II ve Zlínském kraji“ byl zaměřen na pomoc uchazečům o zaměstnání, kteří jsou evidováni na kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR ve Zlínském kraji déle než 5 měsíců. Po celou dobu realizace projektu bylo pro účastníky zabezpečeno odborné poradenství v oblasti rozvoje klíčových kompetencí (dovedností), finanční gramotnosti, řešení pracovních-právních vztahů a pomoci při uplatnění se na trhu práce.

Cíle projektu

Cílem projektu bylo motivovat, proškolit, poskytnout poradenství a vzdělávací aktivity, které umožní návrat na trh práce. Dle individuálních potřeb nabídnout možnost doplnění či obnovení znalostí a dovedností. Základním předpokladem a cílem (smyslem) projektu bylo poskytovat stanovené aktivity, pomoc a podporu účastníkům za účelem získání a udržení vhodného zaměstnání. Do projektu bylo **zapojeno 587 osob.**

RIP „Alternativní práce v Plzeňském kraji“

Doba realizace: 1. 9. 2013 - 30. 11. 2015

Rozpočet: 14 512 385 Kč

Popis projektu

Projekt nabídl komplexní soubor aktivit a nástrojů, jejichž uplatněním vůči cílové skupině projektu chtěla pracoviště ÚP ČR v Plzeňském kraji účinně snižovat míru nezaměstnanosti a zpružnit trh práce a především aktivizovat cílovou skupinu. V projektu si klienti doplnili a rozšířili znalosti a dovednosti potřebné pro získání a udržení práce, a to formou Neprofesního školení zahrnujícího mj. i kurz finanční gramotnosti a prohloubení IT dovedností. Projekt umožnil individuální přístup ke klientům a díky tomu bylo možné lépe komplexně posoudit kompetence uchazeče o zaměstnání (kvalifikace, dovednosti, motivace). Pro individuální práci s klientem bylo využíváno různých poradenských aktivit. Jedním z cílů byla komunikace se zaměstnavatelským sektorem a individuální pomoc při získávání práce pro klienty projektu. Aktivity byly klientům poskytovány ve 3 turnusech po dobu 18 měsíců. **Zapojeno bylo 236 osob**, z nichž 96 se podařilo zaměstnat.

Cíle projektu

Cílem projektu bylo dodat kombinací různých nástrojů a aktivit klientům projektu znalosti, dovednosti a motivaci, aby byli schopni se v co nejkratším čase zapojit do pracovního procesu a získanou práci si udržet. Intenzivní práci s cílovou skupinou projekt napomáhal omezovat dlouhodobou nezaměstnanost a s tím spojené nežádoucí efekty jako je rezignace, ztráta pracovních návyků, zhoršení ekonomické a sociální situace klienta či jeho zdravotního stavu kvůli stresu ze ztráty zaměstnání apod.

RIP „Rychlý návrat na pracovní trh“

Doba realizace: 1. 6. 2012 – 30. 11. 2015

Rozpočet: 20 360 560 Kč

Popis projektu

Projekt byl určen zejména těm pražským uchazečům o zaměstnání, kteří neměli možnost získat nebo rozvíjet znalosti a dovednosti nezbytné pro uplatnění na trhu práce a byli tak ohroženi sociální exkluzí. Horní hranice pro vstup do projektu byla omezena věkem 50 let.

Do projektu bylo **zapojeno 250 osob**, které postupně absolvovali pracovní diagnostiku, motivační a profesní rekvalifikace. Součástí projektu bylo individuální poradenství a odborná asistence při hledání zaměstnání. Výrazně k tomuto cíli přispívaly projektové aktivity realizované v „Informačním a poradenském centru“. Na společensky účelných pracovních místech vyhrazených se zaměstnalo 45 osob. Samostatné podnikání s příspěvkem zahájily 4 osoby. Dalších 34 účastníků projektu se umístilo na volném trhu práce bez dotace.

Cíle projektu

Hlavním cílem projektu bylo zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti dlouhodobě nezaměstnaných osob v Praze s využitím nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a cílenou individuální podporou. Cíle projektu byly naplněny.

RIP „Zkušenosti pro Prahu“

Doba realizace: 1. 9. 2012 – 30. 11. 2015

Rozpočet: 28 169 940 Kč

Popis projektu

Projekt byl zaměřen na pražské uchazeče o zaměstnání starší 50 let, kteří byli v evidenci úřadu minimálně déle než 5 měsíců. Motivace, zdokonalení počítačových a profesních znalostí prostřednictvím akreditovaných rekvalifikačních kurzů a zajištění pracovního uplatnění tvořilo jádro projektu. Účastníci projektu absolvovali pracovní diagnostiku a vybrané osoby také diagnostiku bilanční. Všem uchazečům byla věnovaná zvýšená individuální péče prostřednictvím individuálního poradenství a projektových aktivit realizovaných v „Centru poradenství při hledání nového zaměstnání“. Pro účastníky projektu bylo vytvořeno 47 nových pracovních míst a 26 společensky účelných pracovních míst vyhrazených. Na volném trhu práce, tedy bez dotace, se umístilo dalších 33 osob. Do projektu bylo **zapojeno 220 osob**, jejichž délka evidence činila před vstupem do projektu 19,6 měsíců. Projekt volně navazoval na již ukončené projekty "Znovu do zaměstnání" a „Zpět do práce“.

Cíle projektu

Hlavní cíle projektu "Zkušenosti pro Prahu" byly zaměřeny na zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti zvolené cílové skupiny prostřednictvím cílených vzdělávacích aktivit, včetně „na míru šitých“ profesních rekvalifikací a poradenství. V rámci projektu mělo být pro jeho účastníky vytvořeno minimálně 35 nových

pracovních míst a 12 společensky účelných pracovních míst vyhrazených. Z výše uvedeného popisu projektu vyplývá, že se cíle podařilo více než naplnit.

RIP „Dobrá práce v Jihočeském kraji II“

Doba realizace: 2. 9. 2014 – 30. 11. 2015

Rozpočet: 41 348 290 Kč

Popis projektu

Tento projekt řešil rozvoj osob cílové skupiny, díky kterému je možné je brzy začlenit na trh práce.

Cílovou skupinu projektu tvořili uchazeči o zaměstnání ve věku 45 let a výše, kteří byli v evidenci ÚP ČR více než 5 měsíců. V projektu pro ně byly připraveny motivačně poradenské a vzdělávací aktivity s důrazem na sociální dovednosti, prevenci zadlužování, obsluhu PC a kancelářských programů a internetu a také možnosti rekvalifikace, které čerpaly z rámcové smlouvy na rekvalifikace uzavřené Krajskou pobočkou na příslušné období.

Projekt za období realizace, tedy od září 2014 do listopadu 2015 (15 měsíců) v rámci aktivit **podpořil 503 uchazečů** z 500 plánovaných (do projektu bylo zařazeno celkem 542 osob z 500 plánovaných – jedná se o klienty, kteří podepsali Dohodu o účasti v projektu). **510** účastníků **úspěšně** absolvovalo rekvalifikační kurzy (někteří nepotřebovali tuto podporu, naopak jiní absolvovali až dva kurzy). Díky projektu vznikla 4 zcela nová pracovní místa s příspěvkem na mzdové náklady a příspěvkem bylo podpořeno 75 SÚPM vyhrazených a 2 místa na VPP. Mzdové příspěvky byly poskytnuty v celkové výši 9 473 542 Kč. Do pracovního procesu díky podpoře projektem odešlo 206 osob, což znamená, že si zaměstnání díky podpoře projektovými aktivitami našlo 38 % účastníků, což není u této cílové skupiny zanedbatelný výsledek.

Zahájení jeho realizace se několikrát posouvalo, neboť projekt, který měl být původně realizován s pomocí klíčového dodavatele aktivit zabezpečovaných pro cílovou skupinu, byl po neúspěšných pokusech vyhlásit a dokončit výběrové řízení, přepracován a na doporučení poskytovatele nerušit jeho realizaci, změněn na projekt realizovaný vlastními silami Krajské pobočky v Českých Budějovicích. Bohužel již nebylo umožněno snížit rozpočet projektu úměrně ke způsobu realizace (většina aktivit realizovaných vlastními silami negenerovala výdaje), a tak u tohoto projektu

zůstalo čerpání na cca 60 % schváleného rozpočtu. Všechny závazné indikátory však byly za nezměrného úsilí realizačního týmu i tak naplněny.

Cíle projektu

Ověření účinnosti a efektivnosti v projektu navržených způsobů řešení dlouhodobé nezaměstnanosti jednotlivců z cílové skupiny. Využit pracovní potenciál cílové skupiny a ten podpořit a zvýšit za použití stávajících a také inovovaných nástrojů, které vycházejí ze základních nástrojů APZ a zcela nových postupů. Využit nástrojů doprovodného programu pro motivaci účastníků a pro jejich účelovou podporu na vyhrazených místech u zaměstnavatelů. Rozvojem klíčových kompetencí i měkkých dovedností osob z cílové skupiny přispět k uspokojování poptávky na trhu práce po zaměstnancích.

RIP „Zpět do práce v Olomouckém kraji“

Doba realizace: 1. 2. 2013 – 30. 11. 2015

Rozpočet: 17 319 646 Kč

Popis projektu

Základním principem byl individuální přístup ke každému účastníkovi projektu. Tento princip se prolínal všemi aktivitami projektu, zásadní byla zejména podpora účastníků při hledání zaměstnání a jejich umístění na vytvářená pracovní místa. Projekt vycházel z principu komplexnosti nabízených služeb, tj. zahrnoval motivační, vzdělávací a poradenské aktivity, které zvyšují šance každého účastníka uplatnit se na trhu práce.

Cíle projektu

Projekt si kladl za cíl aktivizovat osoby z cílové skupiny a umožnit jim rychle se vrátit na trh práce prostřednictvím těchto aktivit: poradenské činnosti a poradenské programy, rekvalifikace, zajištění odborné praxe v rámci rekvalifikací, podpora uplatnění na trhu práce prostřednictvím vytváření nových pracovních míst, zprostředkování zaměstnání a doprovodné aktivity. Do projektu bylo **zapojeno** během celé jeho realizace **celkem 308 osob**.

RIP „Nový začátek v Karlovarském kraji“

Doba realizace: 1. 6. 2012 - 30. 11. 2015

Rozpočet: 30 726 500 Kč

Popis projektu

Záměrem projektu bylo pomoci cílové skupině projektu začlenit se zpět na trh práce, a to kombinací poradensko-vzdělávacích aktivit a následně zajistit pracovní příležitosti v rámci veřejně prospěšných prací, společensky účelných pracovních míst vyhrazených, eventuálně pomoc při zahájení podnikatelské činnosti.

Cíle projektu

Hlavním cílem projektu bylo umožnit osobám z cílové skupiny projektu začlenit se zpět na trh práce. Pro dosažení tohoto cíle byly využity různé aktivity – pracovní diagnostika, individuální poradenství, motivační kurzy, rekvalifikační kurzy.

V projektu bylo podpořeno 318 osob.

RIP „Příležitost dělá(t) zaměstnance“

Doba realizace: 1. 5. 2013 - 30. 11. 2015

Rozpočet: 27 234 900 Kč

Popis projektu

Projekt svou náplní přímo podporuje činnosti zaměřené na pomoc se zařazením do pracovního poměru osob, které žijí ve vyloučených lokalitách. Ve vymezených problémových obytných zónách Moravskoslezského kraje žije vysoký počet obyvatel produktivního věku, kteří vykazují charakteristiky sociálního vyloučení nebo jsou sociálním vyloučením bezprostředně ohroženi. Prostředí, ve kterém tyto osoby žijí, pro ně představují jak vnější, tak vnitřní bariéry na cestě jejich dalšího rozvoje a integrace do pracovního procesu. **V projektu bylo podpořeno celkem 273 osob.**

Cíle projektu

Hlavním cílem projektu bylo vytipovat vhodné uchazeče, příp. zájemce, o zaměstnání splňující podmínky cílové skupiny, podpořit je v dalším rozvoji prostřednictvím individuálního přístupu, motivačních aktivit, poradenství, profesního vzdělávání, terénní asistence a integrovat tyto osoby do pracovního procesu.

RIP „10 pro život“

Doba realizace: 1. 10. 2012 - 31. 10. 2015

Rozpočet: 11 610 450 Kč

Popis projektu

Projekt měl podpořit uchazeče o zaměstnání (kteří jsou vedeni v evidenci úřadu práce Moravskoslezského kraje a splňují podmínky uvedené cílové skupiny) a zlepšit tak jejich šance uplatnit se na trhu práce. Projekt měl komplexní charakter, nabídl

účastníkům celou škálu aktivit - od motivačních, školicích a poradenských, až po zprostředkování zaměstnání a podporu pracovních míst. Základním principem tohoto projektu byla snaha o zvyšování teoretických i praktických dovedností jednotlivce a motivace zaměstnavatelů přijímat do pracovního poměru i osoby obtížně umístitelné se zdravotním omezením.

Cíle projektu

Cílem projektu bylo zvýšit šance nezaměstnaných osob ze skupiny zdravotně handicapovaných občanů na nástup do pracovního poměru a efektivněji využít jejich pracovního potenciálu, a to prostřednictvím široké nabídky služeb. Projekt nabídl komplexní a provázanou škálu aktivit - včasný kontakt a individuální podporu, diagnostiku využitelných pracovních kompetencí, monitoring trhu práce, vyhledávání vhodných pracovních pozic, rekvalifikace šité těmto pracovním pozicím na míru, zprostředkování zaměstnání a podporu pracovních míst. **V projektu bylo podpořeno celkem 203 osob.**

RIP „Cesta přes bariéry“

Doba realizace: 1. 1. 2013 - 31. 10. 2015

Rozpočet: 12 591 952 Kč

Popis projektu

Za celý průběh projektu vstoupilo, tj. podepsalo, dohodu o vstupu do projektu **celkem 376 osob**. Tento indikátor byl splněn na 113,9 %, do projektu mělo být zařazeno 330 osob. Bilanční diagnostiku úspěšně absolvovalo 253 osob. Tento indikátor byl splněn na 101,6 %, bilanční diagnostika měla být provedena u 250 osob. Celkem bylo v průběhu projektu podepsáno 49 dohod a vytvořeno 47,5 pracovních míst. Celkem bylo do mzdových nákladů na nově vytvořená pracovní místa vyplaceno 7 108 056 Kč a indikátor byl po podstatné změně projektu splněn na 103,26 %. Do zaměstnání, bez využití finančních prostředků z projektu, nastoupilo v průběhu projektu ještě 50 osob.

Cíle projektu

Cíle projektu „Cesta přes bariéry“ byly úspěšně splněny. Celkové uznatelné náklady v souvislosti s projektem byly vyčerpány ve výši 11 392 811,74 Kč, což je 90,52 % rozpočtu projektu.

RIP „Po roce do práce v Jihomoravském kraji“

Doba realizace: 1. 8. 2012 – 31. 10. 2015

Rozpočet: 24 099 290 Kč

Popis projektu

Klientovi projektu bylo poskytnuto poradenství za účelem zlepšení sebekognitivní, sebejistoty, asertivity, zvýšení sebevědomí a soběstačnosti, zvýšení jeho motivace k rekvalifikaci a při získávání pracovních příležitostí. Projekt obsahoval motivační, poradenské a vzdělávací aktivity, které vedly ke zvýšení celkové vzdělanosti cílové skupiny. Aktivity projektu zvýšily kvalitu pracovní síly a motivaci k sebevzdělávání a podpořily schopnost vyrovnat se s tíživou životní situací v souvislosti s dlouhodobou evidencí na úřadu práce. Pracovní a odborné zkušenosti, získané v rámci praxe a školení, posílily šance umístění klienta na vhodném pracovním místě. Základním pilířem projektu bylo sestavení vhodného rozvojového a výukového plánu aktivit každého klienta. V rámci projektu bylo **podpořeno celkem 644 klientů** cílové skupiny. Klientům bylo poskytnuto 1 154,5 hodin individuálního poradenství. V rámci projektu bylo vytvořeno celkem 21 nových pracovních míst a 38 společensky účelných pracovních míst se mzdovými příspěvky. Pracovní místa bez mzdových příspěvků obsadilo 54 klientů. Osvědčení v rámci rekvalifikačních kurzů získalo 282 klientů.

Cíle projektu

Globálním cílem projektu bylo zvýšení zaměstnatelnosti a integrace osob evidovaných na úřadech práce v Jihomoravském kraji a splňujících podmínku dlouhodobé evidence na trh práce prostřednictvím realizace komplexního programu, tj. pomocí poradenských, motivačních, diagnostických a vzdělávacích aktivit. Komplexní pojetí aktivit projektu sloužilo k maximálnímu posouzení potenciálu klienta a vedlo k efektivní volbě jeho dalšího uplatnění. Individuální přístup umožnil nejvyšší efektivitu pro úspěšné absolvování projektu klientem a posílil jeho šance na umístění na vhodném pracovním místě.

Regionální individuální projekty zaměřené na dlouhodobě evidované uchazeče o zaměstnání v rámci OPZ

Návrat do práce v Jihomoravském kraji

Projekt realizován s dodavatelem.

Realizace projektu: 1. 1. 2017 – 31. 12. 2019

Cílová skupina: osoby v evidenci na ÚP ČR nepřetržitě déle než 12 měsíců (500 osob)

Rozpočet projektu: 22 905 791 Kč

Klíčové aktivity: vstupní blok, plán rozvoje klienta, individuální poradenství, motivační program, program finanční gramotnosti, bilanční a pracovní diagnostika, zprostředkování zaměstnání, doprovodná opatření

Práce a život v Jihočeském kraji

Projekt realizován s dodavatelem.

Realizace projektu: 1. 12. 2015 – 30. 11. 2019

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání v evidenci 12 měsíců a více a s evidencí 5 a více měsíců s kumulací znevýhodnění (800 osob)

Rozpočet projektu: 44 800 776 Kč

Klíčové aktivity: publicita, propagace, příprava cílové skupiny, poradenský program, rekvalifikace, individuální poradenství, umísťování na pracovní místa, podpora zahájení podnikání, doprovodná opatření

Kudy kam v Královéhradeckém kraji

Realizace projektu: 1. 12. 2015 – 30. 11. 2019

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání, kteří potřebují zvláštní pomoc; těmito osobami se rozumí zejména osoby, které se přechodně ocitly v mimořádně obtížných poměrech nebo které v nich žijí, po ukončení výkonu trestu odnětí svobody nebo po propuštění z výkonu ochranného opatření a osoby ze sociokulturně znevýhodněného prostředí (150 osob)

Rozpočet projektu: 42 000 000 Kč

Klíčové aktivity: výběry účastníků projektu, motivačně-poradenský program, zprostředkování zaměstnání, poradenství a asistenční služby, doprovodná opatření

Zpět do práce V Libereckém kraji

Projekt realizován s dodavatelem.

Realizace projektu: 1. 1. 2016 – 31. 12. 2019

Cílová skupina: dlouhodobě nezaměstnané osoby, které jsou v evidenci ÚP déle než 5 měsíců s důrazem na osoby s dobou evidence nad 12 měsíců nebo v součtu 12 měsíců v posledních dvou letech jako UoZ, bez ohledu na věk či vzdělání (500 osob)

Rozpočet projektu: 24 612 925 Kč

Klíčové aktivity: motivační aktivity, individuální a skupinové poradenství, odborná školení a finanční gramotnost, měkké dovednosti, diagnostika bilanční nebo pracovní, rekvalifikace, řízená praxe, zprostředkování zaměstnání

Prostupné zaměstnávání v Olomouckém kraji

Realizace projektu: 1. 12. 2015 - 31. 12. 2018

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání, kteří jsou evidováni na ÚP ČR déle než 12 měsíců nebo UoZ, jejichž evidence na ÚP ČR je za období posledních 3 let delší než 12 měsíců (souhrnně) a současně vykazují znaky sociálního vyloučení (150 osob)

Rozpočet projektu: 50 895 388 Kč

Klíčové aktivity: výběr účastníků a vstupní modul, individuální poradenství, rekvalifikace, práce na zkoušku, VPP, SÚPM, doprovodná opatření

Příležitost dělá zaměstnance

Realizace projektu: 1. 12. 2015 - 31. 05. 2019

Cílová skupina: uchazeči/zájemci o zaměstnání, kteří jsou sociálně znevýhodnění či soc. vyloučení (710 osob)

Rozpočet projektu: 81 200 000 Kč

Klíčové aktivity: individuální a skupinové poradenství, motivační kurzy, Job cluby, rekvalifikační kurz, PC kurzy – počítačové „koutky“, pracovní diagnostika, supervize soc. pracovníků, zprostředkování zaměstnání, pracovní asistence

Směr – práce ve Středočeském kraji 2

Realizace projektu: 1. 1. 2016 – 31. 12. 2018

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání vedení v evidenci ÚP ČR nepřetržitě déle než 5 měsíců s důrazem na osoby s dobou evidence nad 12 měsíců nebo v součtu 12 měsíců v posledních dvou letech (560 osob)

Rozpočet projektu: 39 841 581 Kč

Klíčové aktivity: úvodní modul (informační blok, právní minimum a udržitelný rozvoj, finanční gramotnost, Individuální plán), individuální podpora a poradenství, dotované zaměstnání, přímá podpora

Společně to dokážeme v Ústeckém kraji

Realizace projektu: 1. 12. 2015 – 30. 11. 2018

Cílová skupina: cílovou skupinou jsou uchazeči o zaměstnání, kteří splňují alespoň dva z uvedených požadavků - evidence na ÚP ČR delší než 12 měsíců (popř. dlouhodobá ev.), nízká úroveň vzdělání nebo pobírání dávek hmotné nouze (1 300 osob)

Rozpočet projektu: 128 400 000 Kč

Klíčové aktivity: zprostředkování zaměstnání, poradenské a informační činnosti a programy, bilanční a pracovní diagnostika, rekvalifikace, rozvoj základních kompetencí za účelem snazšího uplatnění na trhu práce, podpora aktivit k získání pracovních návyků, doprovodná opatření umožňující začlenění na trh, motivační aktivity

Nová šance na Vysočině

Realizace projektu: 1. 12. 2015 – 30. 11. 2018

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání, kteří splňují alespoň dva z uvedených požadavků - evidence na ÚP ČR delší než 12 měsíců (popř.

dlouhodobá ev.), nízká úroveň vzdělání nebo pobírání dávek hmotné nouze (250 osob)

Rozpočet projektu: 25 987 343 Kč

Klíčové aktivity: zprostředkování zaměstnání, poradenské a informační činnosti a programy, bilanční a pracovní diagnostika, rekvalifikace, rozvoj základních kompetencí za účelem snazšího uplatnění na trhu práce, podpora aktivit k získání pracovních návyků, doprovodná opatření umožňující začlenění na trh, motivační aktivity

Nová šance ve Zlínském kraji

Realizace projektu: 1. 11. 2015 – 31. 10. 2019

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání v evidenci déle než 5 měsíců (osoby, spadající do některé z ohrožených skupin na trhu práce), s důrazem na osoby s dobou evidence u ÚP ČR nad 12 měsíců nebo v součtu 12 měsíců v posledních dvou letech (400 osob)

Rozpočet projektu: 63 505 328 Kč

Klíčové aktivity: vstupní část, banka cíleného individuálního poradenství, bilanční diagnostika, rekvalifikace (klasické i zvolené), odborná jazyková výuka, práce na zkoušku, SÚPM

Informace o dalších opatřeních APZ realizovaných na úrovni MPSV i na ÚP ČR (systém investičních pobídek, další projekty zaměstnanosti podporované Evropským sociálním fondem) jsou uvedeny samostatně v následujících kapitolách 4. a 5.

4. Systém investičních pobídek

Investiční pobídky jsou poskytovány zaměstnavatelům ve zpracovatelském průmyslu Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR (dále jen „GŘ ÚP ČR“) na základě zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, ve znění pozdějších předpisů, a na základě zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. GŘ ÚP ČR poskytuje dvě formy investičních pobídek, tj. hmotnou podporu **na vytváření nových pracovních míst** a hmotnou podporu **rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců**.

V roce 2015 poskytlo GŘ ÚP ČR hmotnou podporu v rámci investičních pobídek pěti zaměstnavatelům ve zpracovatelském průmyslu v celkové hodnotě 11 825 tis. Kč, to představuje nárůst oproti roku 2014 o 9 098,75 tis. Kč. Svou roli při poskytování hmotné podpory ze strany GŘ ÚP ČR hrála ekonomická a personální situace investorů uzavírat příslušné Dohody na vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek.

Na základě doplatku Dohod o hmotné podpoře na vytváření nových pracovních míst a Dohody o hmotné podpoře rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců v rámci investičních pobídek byla hmotně podpořena již vytvořená **nová pracovní místa pro 94 zaměstnanců (oproti roku 2014 nárůst o 77 zaměstnanců) a rekvalifikace nebo školení pro 20 nových zaměstnanců (oproti roku 2014 nárůst o 8 zaměstnanců).**

Z hlediska regionálního rozložení této hmotné podpory v rámci investičních pobídek byl podpořen především **Ústecký kraj** (73,6 %) a v menší míře **Moravskoslezský kraj** (26,4 %).

Podrobnější údaje k této části jsou obsahem přílohy č. 18 a 19.

5. Projekty financované z prostředků Evropského sociálního fondu

Významným zdrojem finančních prostředků na aktivity služeb zaměstnanosti je Evropský sociální fond (ESF). Prostředky ESF byly v roce 2015 čerpány na základě **Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) programového období 2007 – 2013.** Jeho globálním cílem je „Zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v ČR na úroveň průměru 15 nejlepších zemí EU“. V souladu s tímto cílem a s návrhy a strategiemi obsaženými v Národním strategickém referenčním rámci 2007 - 2013 (a dalších dokumentech) jsou koncipovány prioritní osy OP LZZ.

Oblasti zaměstnanosti se týkají především tyto prioritní osy a oblasti podpory uvedené v tabulce v následující tabulce.

Prioritní osy a oblasti podpory OP LZZ

tab. č. 27

Prioritní osa	Oblast podpory	
PO 1	Adaptabilita	
	Oblast podpory 1.1	Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků
	Oblast podpory 1.2 (část)	Zvýšení adaptability zaměstnanců restrukturalizovaných podniků
PO 2	Aktivní politiky trhu práce	
	Oblast podpory 2.1	Posílení aktivních politik zaměstnanosti
	Oblast podpory 2.2	Modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj
PO 3	Sociální integrace a rovné příležitosti	
	Oblast podpory 3.3	Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce

Další oblasti podpory 3.1 a 3.2 jsou zaměřeny především na oblast sociálních služeb, 3.4 na rovné příležitosti a sladování rodinného a pracovního života¹³, prioritní osa PO 5, oblast podpory 5.1 na mezinárodní spolupráci v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti.

Tato část si neklade za cíl popsat všechny realizované projekty, její součástí jsou ty, které mají vazbu na prostředky vyčleněné na politiku zaměstnanosti (především individuální projekty realizované ÚP ČR, národní a systémové individuální projekty, grantové projekty vztahující se k aktivní politice zaměstnanosti a systémové projekty zaměřené na modernizaci služeb zaměstnanosti).

• Prioritní osa 1 OP LZZ – Adaptabilita

V rámci **oblasti podpory 1.1 Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků** proběhla závěrečná fáze realizace projektů z výzvy č. 94 zaměřené **převážně na odborné vzdělávání zaměstnanců**

¹³ **Oblast podpory 3.1 - Podpora sociální integrace a sociálních služeb** je zaměřena na cílové skupiny v ohrožení sociálním vyloučením či přímo sociálně vyloučené; jedním z nástrojů pro prevenci nebo boj proti sociálnímu vyloučení je zvyšování kompetencí příslušníků cílových skupin a zlepšování jejich situace na trhu práce. V této oblasti se realizují **projekty zaměřené na kvalitu a dostupnost sociálních služeb**, případně na vzdělávání jejich pracovníků, ale **také projekty zaměřené přímo na uplatnitelnost cílových skupin na trhu práce nebo přímo na rozvoj sociálního podnikání.**

Oblast podpory 3.2 - Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit je zaměřena stejným směrem, jako oblast podpory 3.1 cílovou skupinou jsou přímo příslušníci romských lokalit.

Oblast podpory 3.4 - Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života - nejčastějšími aktivitami jsou příprava na SVČ, kvalifikační a rekvalifikační programy, motivační kurzy, kariérní poradenství a bilanční diagnostika, v oblasti sladování pracovního a rodinného života je to zejména zavádění flexibilních forem práce, podnikových služeb péče o děti, motivace a vzdělávání zaměstnavatelů v této oblasti.

a vytváření/rozvoj podnikových systémů vzdělávání. Celkem bylo v této výzvě podpořeno 374 projektů ve výši 1,1 mld. Kč.

Závěrečná fáze realizace probíhá také u projektů výzvy „**EDUCA IV**“, v rámci které bylo podpořeno celkem 99 projektů ve výši 208 mil. Kč. Výzva byla zaměřena na podporu zvýšení kvalifikační úrovně, profesních dovedností a znalostí zaměstnanců a zaměstnavatelů, s cílem přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti podnikatelských subjektů ve vybraných ekonomických činnostech (CZ – NACE).

Realizace probíhala také u projektů výzvy zaměřené na **odborné vzdělávání lékařských a nelékařských zdravotnických pracovníků**. V realizaci bylo celkem 7 projektů, z toho 3 realizoval Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví a 4 Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů. Celková výše dotace poskytnutá na tyto projekty byla 88,4 mil. Kč. V současné době probíhá administrace závěrečných monitorovacích zpráv.

Dne 30. 11. 2015 skončila realizace projektu „**Rozvoj kvalifikační úrovně a kompetencí pracovníků v cestovním ruchu**“ (zkráceně „Vzdělávání v cestovním ruchu!“), jehož příjemcem byla Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism. Rozpočet tohoto projektu byl 133 969 tis. Kč. Posláním projektu bylo zvýšení zaměstnatelnosti pracovníků ve službách cestovního ruchu prostřednictvím rozšíření jejich znalostí a dovedností. Uvedeného cíle bylo dosaženo především realizací vzdělávacích aktivit cílených na jednotlivé podporované skupiny CZ - NACE. Vzhledem k rozdílným potřebám a úrovni odborných znalostí a kompetencí byly vzdělávací aktivity připraveny specificky pro řadové zaměstnance, střední a vyšší management. Stěžejní součástí vzdělávacích aktivit bylo zaměření na zapojení odborníků z praxe, kteří mohli cílové skupině vedle odborných znalostí nabídnout i široké praktické zkušenosti. Pro zájemce z cílové skupiny, kterým prezenční forma nevyhovovala, byly připraveny e-learningové moduly a e-knihovna obsahující odborné publikace. Na základě výsledků zpětné vazby a dílčích evaluací (evaluační návštěvy, zpětná vazba od zaměstnavatelů i vzdělávaných), které prokázaly, že cílová skupina projevuje stále vysoký zájem o pokračování realizace prezenční výuky kurzů zaměřených na oblast cestovního ruchu, reagoval příjemce žádostí o prodloužení projektu. Doba realizace projektu byla opětovně prodloužena z 31. 8. 2015 do 30. 11. 2015.

Projekt „**Vzdělávejte se pro stabilitu!**“ byl zahájen v září 2012 a ukončen k 31. 8. 2015. Projekt byl zaveden jakožto opatření politiky zaměstnanosti na

podporu udržení zaměstnanosti v podnicích postižených negativním vývojem ekonomiky. Zaměstnavatel v době, kdy nebyl schopen svým zaměstnancům přidělovat práci, pro tyto zaměstnance zajišťoval odborný rozvoj, a to jak externím vzdělávacím zařízením, tak interními lektory zaměstnavatele. Zaměstnavateli byl v souladu s podmínkami veřejné podpory poskytován příspěvek na zajištění odborného rozvoje a na mzdové náklady, které vynaložil za dobu účasti zaměstnanců na odborném rozvoji. Vzhledem k nízkému zájmu zaměstnavatelů o vstup do projektu došlo v průběhu trvání projektu několikrát ke zjednodušení vstupních podmínek a ke snížení rozpočtu projektu na 150 mil. Kč. Od června 2014 bylo postačující podmínkou to, že zaměstnavatel nebyl schopen svým zaměstnancům přidělovat práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby a zároveň prokázal meziroční propad tržeb o více než 10 % (bylo možno posuzovat i za dotčenou provozovnu), toto procento bylo na základě doporučení evaluátora a na základě vlastního expertního vyhodnocení v průběhu realizace sníženo z 20 % na 10 %. Kromě změn v posuzování objemu tržeb došlo dále ke změnám ve výpočtu výpadku pracovní doby, v maximální výši příspěvku v době, kterou zaměstnanec strávil na odborném rozvoji, a v definici „provozovny“. Změny v projektu VSPS! provedené v červnu 2014 se však na čerpání projektu pozitivně neodrazily. Z průzkumu provedeného na krajských pobočkách ÚP ČR vyplynulo, že se nepředpokládá ani v následujících měsících zvýšený zájem zaměstnavatelů o vstup do projektu. K 20. 11. 2014 tak bylo zastaveno přijímání žádostí o vstup do projektu ze strany zaměstnavatelů. Odborně administrativní pracovníci byli převedeni do projektu POVEZ, a to k 1. 2. 2015. Zároveň došlo od 1. 2. 2015 ke snížení rozpočtu projektu o 100 mil. Kč na celkových 50 mil. Kč a k převodu zbývajících prostředků do projektu POVEZ. Celkem bylo k 31. 8. 2015 v rámci projektu VSPS! vyčerpáno 48,6 mil. Kč a podpořeno 2 133 zaměstnanců. Závěrečná monitorovací zpráva byla schválena dne 22. 12. 2015.

Od prosince 2013 byl realizován projekt „**Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců**“ (zkráceně **POVEZ**) s rozpočtem 1 000 mil. Kč, projekt byl prodloužen do 30. 11. 2015. Tento projekt navazoval na sérii projektů, jež byly v ČR realizovány od roku 2009 s cílem podpořit odborný rozvoj zaměstnanců. Přímou navazoval na projekt "Vzdělávejte se pro růst", který se osvědčil jako jeden z nástrojů podpory dalšího vzdělávání v ČR a posilování konkurenceschopnosti pracovní síly na českém trhu práce. Projekt byl zaměřen zejména na vzdělávání zaměstnanců těch

zaměstnavatelů, případně na vzdělávání osob samostatně výdělečně činných, kteří i přes negativní vývoj ekonomiky měli na trhu stabilní pozici s možností přechodu k růstu. V prosinci 2014 došlo k revizi výzvy C3, což vedlo k rozvolnění vstupních podmínek projektu pro zaměstnavatele. Žádost o vstup do projektu podalo 3 416 malých, středních či velkých podniků. Celkem bylo těmito zaměstnavateli podáno 14 722 žádostí o finanční příspěvek. S 2 649 zaměstnavateli byly uzavřeny dohody o vzdělávání zaměstnanců. Vzdělávacích aktivit, jejichž celkový rozsah byl 584 091 vyučovacích hodin, se zúčastnilo 43 713 zaměstnanců těchto podniků a 43 974 vzdělávání úspěšně absolvovalo.

Firmám, které se účastnily projektu, byl na úhradu vzdělávání a mzdových nákladů vyplacen příspěvek v celkové výši 775,3 mil. Kč, z čehož 495,9 mil. Kč představuje náklady na vzdělávání a 279,4 mil. Kč na mzdy či náhrady mezd zaměstnanců. Výše vynaložených mezd na členy realizačního týmu činí 109,7 mil. Kč. Při zahrnutí i všech ostatních režijních nákladů (např. evaluace, publicita, audit) bylo v rámci tohoto projektu k 30. 11. 2015 celkem vyčerpáno 890,5 mil. Kč, což představuje 89 % rozpočtu. Celkem bylo podpořeno 43 713 zaměstnanců.

Tyto údaje jednak dokladují naplnění stanovených monitorovacích indikátorů a jednak je z nich patrné, že cíle projektu tím, že aplikovaný nástroj měl doložitelně kladný přínos pro obě cílové skupiny projektu, byly splněny. V současné době probíhá administrace závěrečné monitorovací zprávy.

V roce 2015 pokračovala realizace 13 regionálních individuálních projektů ve výzvě B1 „**Vzdělávejte se pro růst! – regiony II**“ určené pro Úřad práce ČR (v první výzvě č. 82 „Vzdělávejte se pro růst! – regiony“ byly již všechny projekty ukončeny). Vzhledem k velkému zájmu o vzdělávací aktivity, financované z těchto projektů, došlo v průběhu roku 2014 k opětovnému navýšení rozpočtů většiny projektů z výzvy B1. V srpnu 2014 došlo k navýšení rozpočtů u všech 13 projektů, v celkové částce o 198,2 mil. Kč a **prodloužení realizace projektů do 31. 10. 2015**. Alokace na všech 13 krajských pobočkách k 30. 6. 2015 činí dohromady 1,1 mld. Kč. Celkový objem finančních prostředků v rozpočtech projektů výzev 82 a B1 je nyní **1,6 mld. Kč**. Pro maximální využití rozpočtu projektu pro cílovou skupinu byla **u 12 projektů** prodloužena doba realizace **do 30. 11. 2015**. Předložení závěrečných monitorovacích zpráv bylo naplánováno do 15. 1. 2016.

V rámci výzvy č. 71 „Vzdělávejte se pro růst – Adaptabilita“ byla k 31. 12. 2015 ukončena realizace projektu **„Zvýšení úrovně odborných znalostí, dovedností a kompetencí zaměstnanců a zaměstnavatelů v energetice“**. Realizace projektu měla být původně ukončena již k 30. 6. 2015, nicméně na žádost příjemce (Ministerstva průmyslu a obchodu ČR), byla jeho realizace prodloužena až do konce roku 2015. Účelem projektu bylo čelit hrozbě nedostatku kvalifikovaných pracovníků v energetickém sektoru prostřednictvím vytvoření odpovídajících podmínek pro vzdělávání pracovníků v energetickém sektoru dle aktuálních potřeb zaměstnavatelů. V rámci projektu bylo podpořeno celkem 506 osob a byl vytvořen komplexní ucelený produkt vzdělávání v energetice. Původní celková výše prostředků na projekt ve výši 220,3 mil. Kč byla v průběhu projektu změnovými rozhodnutími ponížena na konečnou částku 20,2 mil. Kč. V současné době probíhá administrace závěrečné monitorovací zprávy.

V rámci výzvy č. A5 z 30. 11. 2012 k předložení **národního individuálního projektu zaměřeného na vzdělávání zaměstnanců – osob se zdravotním postižením**, která je určena pro Fond dalšího vzdělávání, probíhala od 1. 1. 2013 realizace projektu **„Vzdělávání zaměstnanců se zdravotním postižením“**. Smyslem projektu bylo zlepšit postavení osob se zdravotním postižením (dále jen „OZP“) či osob se zdravotním znevýhodněním (dále jen „OZZ“) na trhu práce. Projekt byl zaměřen na podporu vzdělávání zaměstnanců se zdravotním postižením a dále na motivaci zaměstnavatelů k aplikování společenské odpovědnosti vůči osobám se zdravotním postižením. V rámci projektu bylo realizováno poradenství, školení pro personalisty a management firem a audity vhodných pracovních pozic pro OZP/OZZ u zaměstnavatele. Rozpočet projektu byl po problémech realizace (výběrová řízení, změna zákona týkající se veřejné podpory) snížen z původních cca 168 mil. Kč na cca 92 mil. Kč. Do 31. 12. 2015 byly předloženy žádosti o platbu ve výši cca 20 mil. Kč. Závěrečná žádost o platbu bude předložena do 31. 1. 2016.

V rámci oblasti podpory **1.2 Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů restrukturalizovaných podniků** pokračovala v roce 2015 realizace posledního z **regionálních individuálních projektů ÚP ČR** typu **RESTART** (jako jedno z opatření na potlačení dopadů krize). Hlavním cílem těchto projektů bylo podchycení zaměstnanců před tím, než s nimi zaměstnavatel rozváže pracovní poměr z organizačních důvodů. Podpora v rámci projektů měla napomoci jejich dalšímu osobnímu a profesnímu rozvoji prostřednictvím širokého spektra

poradenských a vzdělávacích aktivit. Získaný kvalifikační profil by měl přispět ke snadnějšímu nalezení nového pracovního uplatnění na trhu práce, případně zahájení samostatné výdělečné činnosti. V roce 2015 byl v realizaci pouze jeden projekt „**Restart na druhou**“ realizovaný Krajskou pobočkou v Ústí nad Labem s rozpočtem cca 49 mil. Kč. V rámci schválené podstatné změny dne 21. 5. 2015 byla realizace projektu prodloužena do 30. 11. 2015. Do 31. 12. 2015 byly předloženy žádosti o platbu ve výši cca 34,5 mil. Kč. Předložení závěrečné žádosti o platbu je naplánováno do 31. 1. 2016.

V oblasti podpory 1.2 dále dobíhala realizace **grantových projektů**, jejichž cílem bylo zajistit především vhodnou rekvalifikaci v době, kdy zaměstnancům běží výpovědní lhůta u stávajícího zaměstnavatele. Rekvalifikace měla vycházet z požadavků trhu práce s cílem nalézt nové pracovní uplatnění u nového zaměstnavatele nebo zahájení samostatné výdělečné činnosti. Projekty byly zaměřeny na rekvalifikaci, další profesní vzdělávání zaměstnanců, včetně aplikování moderních forem vzdělávání zaměstnanců, pracovních poradenských služeb, poskytování mzdových příspěvků zaměstnavatelům, uplatňování pružných forem organizace práce a podporu zahájení podnikatelské činnosti přípravou nových podnikatelů. Objem finančních prostředků na 19 původně k realizaci schválených projektů činil 141 mil. Kč. Po předčasném ukončení 3 projektů bylo celkem úspěšně v letech 2010 až 2015 realizováno 16 projektů za 128 mil. Kč. V roce 2015 probíhala realizace ještě u 4 projektů (z nichž poslední ukončil realizaci 31. 10. 2015).

- **Prioritní osa 2 OP LZZ – Aktivní politiky trhu práce**

V rámci oblasti podpory 2.1 **Posílení aktivních politik zaměstnanosti** byly v roce 2015 realizovány **národní individuální projekty (NIP)** - „**Vzdělávejte se pro růst! - pracovní příležitosti**“, který zahrnuje nástroje **VPP** a **vyhrazená SÚPM**, a „**Vzdělávání a dovednosti pro trh práce**“ (realizovaný od 1. 6. 2013), který navazoval na projekt „**Vzdělávejte se pro růst! – rekvalifikace**“ a byl zaměřen na rekvalifikaci a poradenské činnosti. Inovativním prvkem v tomto projektu byla především možnost **zvolených rekvalifikací a vyšší důraz na spolupráci s potenciálními zaměstnavateli rekvalifikovaných osob**. Výše uvedené projekty byly zaměřeny na jednotlivé nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jako doplnění národní APZ.

V rámci projektu **„Vzdělávejte se pro růst! - pracovní příležitosti“**, který byl realizován od 1. 1. 2012, bylo do 31. 12. 2015 podpořeno cca 136 235 osob a vyčerpáno 10,6 mld. Kč. Za rok 2015 bylo přitom vyčerpáno více než 4,7 mld. Kč. Tento projekt tak významnou měrou přispěl jak k plnění cílů aktivní politiky zaměstnanosti, tak plnění cílů čerpání OP LZZ.

V rámci projektu **„Vzdělávání a dovednosti pro trh práce“**, který byl realizován v období od 1. 6. 2013, bylo do 31. 12. 2015 podpořeno 56 447 osob a vyčerpáno přes 648 mil. Kč. Za rok 2015 bylo vyčerpáno více než 369 mil. Kč. V prvním pololetí roku 2015 se projevoval zvýšený zájem cílové skupiny o aktivity projektu, a to především o zvolené rekvalifikace, což vedlo k výraznému růstu počtu podpořených osob i čerpání v tomto projektu v roce 2015.

Dále byly také v realizaci národní individuální projekty **„Vzdělávání uchazečů o zaměstnání v oblasti socioekonomických kompetencí (SEKO)“**, **„Pracovní návyky jako komplex individuálního poradenství, cíleného zaškolení, aktivizace místních aktérů a rozvoje potenciálu (Pracovní návyky)“**, **„Stáže pro mladé zájemce o zaměstnání 2.“**, jejichž příjemcem byl Fond dalšího vzdělávání, a **„Poradenství a koučink“**.

Hlavním cílem projektu **„SEKO“** bylo zvýšit šance klientů Úřadu práce ČR na získání a udržení si zaměstnání prostřednictvím rozvoje jejich socioekonomických kompetencí, tedy finanční gramotnosti a dalších sociálních dovedností. Doba trvání realizace projektu byla v říjnu 2015 prodloužena z 31. 10. 2015 na 30. 11. 2015. Celkově bylo projektem podpořeno 28 111 osob a vyčerpáno 146 mil. Kč. Součástí aktivit projektu bylo základní školení socioekonomických kompetencí pro uchazeče o zaměstnání a dva typy rekvalifikačních kurzů, „Lektor dalšího vzdělávání“ a „Konzultant pro prevenci předlužení v osobních financích“ pro celkově 360 osob.

Projekt **„Pracovní návyky“**, který příjemce realizoval **od 1. 2. 2014**, byl zaměřen na řešení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti dlouhodobě nezaměstnaných ve vazbě na aktuální nedostatek pracovních míst. V rámci projektu byla pilotována schopnost a potenciál lokálních komunit generovat pro tuto skupinu nezaměstnaných pracovní příležitosti v daném místě. Projekt vedl k identifikaci místního rozvojového potenciálu a rovněž synergicky provazoval klíčové aktéry trhu práce. Doba trvání realizace projektu byla na konci roku 2014 prodloužena z 31. 8. 2014 na 30. 11. 2015. V projektu bylo podpořeno celkem 1 896 osob a vyčerpáno přes 60 mil. Kč.

Dne **1. 2. 2014** započal příjemce Fond dalšího vzdělávání realizaci národního individuálního projektu **„Stáže pro mladé zájemce o zaměstnání 2.“**, který navazoval na pozitivní zkušenosti s realizací předcházejícího projektu **„Stáže pro mladé zájemce o zaměstnání“**, jehož realizace byla ukončena 31. 8. 2014 a podpořil celkem 939 stážistů. Realizace projektu „Stáže pro mladé zájemce o zaměstnání 2.“, měla původně být ukončena 31. 8. 2015, ale schválením podstatné změny bylo ukončení projektu posunuto na 30. 11. 2015, byl navýšen rozpočet o 34,1 mil. Kč na celkových 222,2 mil. Kč a došlo i k navýšení počtu podpořených osob na cílovou hodnotu 2 700. **Cílem těchto projektů bylo řešit nezaměstnanost čerstvých absolventů škol na trhu práce. Žáci a studenti posledních ročníků měli šanci získat pracovní praxi ještě během studia a zvýšit tak svou uplatnitelnost na trhu práce po absolvování školy.**

V březnu 2014 byl zahájen projekt **Poradenství a koučink**. Projekt zahrnoval kombinaci individuálních poradenských aktivit se zprostředkováním zaměstnání prostřednictvím využití kapacit vzdělávacích zařízení a spolupráce veřejných služeb zaměstnanosti jako pilotní projekt, který v konečném důsledku může přispět v regionech s vysokou nezaměstnaností ke stabilizaci na trhu práce. Projekt byl realizován prostřednictvím vzdělávacích organizací s povolením ke zprostředkování zaměstnání ve formě dle ust. § 14 odst. 1 písm. a) a c) zákona o zaměstnanosti, které ve spolupráci s místním pracovištěm Úřadu práce České republiky vybraly uchazeče o zaměstnání z cílové skupiny projektu, kterým poskytly na své náklady školení, částečně rekvalifikaci a individuální koučink založený na individuálních potřebách jednotlivých uchazečů o zaměstnání. Projekt byl ukončen 30. 11. 2015. V rámci projektu bylo vyčerpáno 12 mil. Kč a podpořeno 229 osob.

V rámci této oblasti podpory také realizoval Úřad práce ČR **regionální individuální projekty (RIP)**. Akcentoval v nich problematiku daného regionu, a z tohoto důvodu měl možnost vybrat do svých projektů potřebnou paletu nástrojů a opatření APZ. Jednalo se o různé typy motivačních aktivit, poradenství pro uplatnění na trhu práce, přípravu na rekvalifikace, rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání apod. RIP byly zaměřeny zejména na cílové skupiny osob nad 50 let, mladých bez vzdělání, dlouhodobě a opakovaně nezaměstnaných, osob se zdravotním postižením, osob s nízkou kvalifikací apod. Všechny projekty z **první výzvy** (z roku 2008) byly již v prvním pololetí roku 2015 ukončeny. Celkem se jednalo o 80 realizovaných projektů s rozpočty ve výši cca 2,3 mld. Kč. **Druhá výzva**

(z roku 2010) byla prodloužena do 31. 12. 2014. Původní alokace na tuto výzvu byla stanovena na 1,5 mld. Kč, v průběhu roku 2014 byla tato výzva třikrát navýšena, celková alokace na tuto výzvu ke konci roku 2014 tak činila cca 3,3 mld. Kč. Výzva byla původně určena pověřeným úřadům práce (na rozdíl od první, v níž mohly projekty předkládat i okresní úřady práce). Od 1. 4. 2011 došlo ke změně, jediným příjemcem pro RIP se stal ÚP ČR, který předkládá žádosti prostřednictvím krajských poboček ÚP ČR. Na základě této výzvy bylo předloženo celkem 76 projektů, k 31. 12. 2015 byla realizace všech 74 projektů ukončena (pozn. realizace posledních 36 RIP byla ukončena k 30. 11. 2015), 2 RIPy byly staženy žadatelem. Celková výše nasmlouvaných finančních prostředků 74 projektů byla 3,3 mld. Kč.

V rámci oblasti podpory 2.1 bylo od začátku programového období do konce roku 2015 vyhlášeno šest výzev na **grantové projekty (GP)**. Žadateli v rámci výzev pro předkládání grantových projektů v této oblasti podpory byly zpravidla vzdělávací a poradenské instituce (fyzické nebo právnické osoby), organizace sociálních partnerů a neziskové organizace. Od roku 2014 se stali možnými žadateli také Moravskoslezský, Ústecký a Karlovarský kraj a regionální hospodářské komory těchto krajů (v rámci páté výzvy). Jednalo se o regionální i nadregionální projekty nepřesahující dvouleté období realizace, které byly zaměřené na podporu uchazečů a zájemců o zaměstnání, kterým se věnuje zvýšená péče na trhu práce. V klíčových aktivitách se objevovaly motivační a poradenské aktivity, rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání a podpora vytváření nových pracovních míst formou mzdových příspěvků.

Ve všech šesti výzvách bylo podpořeno celkem 328 projektů a objem finančních prostředků určených na tyto projekty činí 1,6 mld. Kč. Ve druhé polovině roku 2015 byla ukončena realizace 34 projektů z páté a šesté výzvy. Poslední dvě výzvy pro předkládání grantových projektů v oblasti 2.1 byly určeny pouze pro realizaci v Moravskoslezském, Ústeckém a Karlovarském kraji.

V rámci oblasti podpory **2.2 Modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj** probíhala v roce 2015 realizace následujících **systémových individuálních projektů (SIP)**:

- Call centrum Úřadu práce ČR (Call centrum ÚP ČR), realizován od 1. 7. 2012 do 30. 11. 2015,

- Efektivní systém rozvoje zaměstnanosti, výkonu komplexních kontrol a potírání nelegálního zaměstnávání v ČR (Efektivní systém rozvoje), realizován od 1. 7. 2011 do 31. 12. 2015, realizátor Státní úřad inspekce práce a Úřad práce ČR v roli partnera s finančním příspěvkem,
- Metodika individuální a komplexní práce s klienty ÚP ČR (MIKOP), realizován od 1. 1. 2013 do 30. 11. 2015,
- Systém efektivního řízení lidských zdrojů Úřadu práce ČR (Řízení LZ ÚP ČR), realizován od 1. 5. 2013 do 30. 11. 2015,
- Rozvoj poradenství poskytovaného ÚP ČR pro cizince, realizován od 1. 11. 2013,
- Předvídání kvalifikačních potřeb (PřeKvaP), realizován od 2. 1. 2014 do 30. 11. 2015,
- Rozvoj služeb v oblasti volných pracovních míst (Volná pracovní místa), realizován od 1. 1. 2014 do 30. 11. 2015,
- Koordinace dalšího profesního vzdělávání jako nástroje služeb zaměstnanosti (KOOOPERACE), zahájen k 1. 9. 2013 a ukončen 30. 11. 2015,
- Studie proveditelnosti nástroje služeb pro domácnost (SPD), realizován od 1. 10. 2014 do 31. 10. 2015,
- Sdílení pracovních míst jako forma podpory mezigeneračního transferu kompetencí mezi pracovníky (METR), realizován od 1. 3. 2014 do 30. 11. 2015,
- Evropské služby zaměstnanosti ČR (EURES), realizován od 1. 1. 2015 do 30. 11. 2015.

„**Call centrum Úřadu práce ČR**“ poskytovalo poradenství veřejnosti formou regionálních pracovníků. Poskytované informace se týkaly výplaty nepojistných sociálních dávek, dávek v nezaměstnanosti a obecných informací v oblasti zaměstnanosti a trhu práce. V rámci projektu bylo vyčerpáno 47 438 186 Kč z plánovaného rozpočtu 48 494 582 Kč.

Projekt „**Efektivní systém rozvoje zaměstnanosti, výkonu komplexních kontrol a potírání nelegálního zaměstnávání v ČR (Efektivní systém rozvoje)**“ si prostřednictvím systémových změn v kontrole a v organizaci kontrol kladl za cíl umožnit a technicky podpořit zvýšení počtu kontrol nelegální práce. Součástí projektu bylo i preventivní působení na uchazeče a zájemce o zaměstnání v oblasti

nelegálního zaměstnávání. Realizátorem projektu byl Státní úřad inspekce práce a Úřad práce byl v roli partnera s finančním příspěvkem. Rozpočet projektu dosahoval výše 924 777 735 Kč.

Hlavním cílem projektu „**System efektivního řízení lidských zdrojů Úřadu práce ČR (Řízení LZ ÚP ČR)**“ bylo nastavit systém efektivního řízení lidských zdrojů a zlepšit stávající způsob vzdělávání zaměstnanců veřejných služeb zaměstnanosti. V průběhu realizace projektu byly čerpány ze schváleného rozpočtu projektu (32 688 380 Kč) finanční prostředky v celkové výši 32 145 150 Kč, z toho v roce 2015 ve výši 9 745 111 Kč.

Projekt „**Rozvoj služeb v oblasti volných pracovních míst (Volná pracovní místa)**“ byl zaměřen na rozvoj služeb v oblasti volných pracovních míst (VPM) poskytovaných ÚP ČR a posílení jeho činnosti směrem k zaměstnavatelům. Projekt posiloval možnosti ÚP ČR navázat užší kontakt se zaměstnavateli a získávat potřebná data o trhu práce přímo v terénu, měl za cíl zlepšení funkcí Integrovaného portálu MPSV ČR (<http://portal.mpsv.cz>), které zabezpečí optimální podmínky pro zaměstnance ÚP ČR a zároveň vytvoří uživatelsky přívětivé prostředí pro zaměstnavatele a osoby hledající zaměstnání. Jednou z aktivit bylo i vzdělávání zaměstnanců ÚP ČR, kteří se dané problematice věnovali na pozici odborný poradce pro spolupráci se zaměstnavateli. Cílem projektu bylo oslovit 25 500 zaměstnavatelů s nabídkou služeb ÚP ČR a uskutečnit 10 200 monitorovacích návštěv. Celkem bylo uskutečněno 30 648 kontaktů, z toho osobních návštěv 10 971. Celkem bylo v rámci projektu podpořeno 101 osob, úspěšných absolventů kurzů bylo celkem 868, byl vytvořen 1 nově vytvořený/inovovaný produkt (Souhrnný vzdělávací materiál). Rozpočet projektu činil 81 mil. Kč.

Záměr „**Koordinace dalšího profesního vzdělávání jako nástroje služeb zaměstnanosti (KOOPEACE)**“ přispěl k rozvoji dalšího profesního vzdělávání (DPV) pomocí zavedení znalostního managementu do této oblasti. Znalostní báze DPV, jako jeden z hlavních produktů projektu, zajistil systematické shromažďování, třídění a využívání znalostí z oblasti DPV a umožnil veřejným službám zaměstnanosti účinně řešit aktuální problémy DPV. Rozpočet projektu dosahoval výše 29 451 676 Kč.

Projekt „**Předvídání kvalifikačních potřeb (PřeKvaP)**“ měl za cíl vytvoření základů pro systém vyhodnocování a předvídání kvalifikačních potřeb v ČR zkvalitněním nástrojů, které zajistí pravidelnou a dlouhodobou tvorbu a využívání

těchto informací cílovými skupinami. Souvisejícím cílem bylo poskytnout kvalitní a podrobné informace cílovým skupinám, především pracovníkům institucí služeb zaměstnanosti, v oblasti očekávaného vývoje trhu práce. V rámci projektu bylo vytvořeno 79 informačních produktů pro poradenství realizované veřejnými službami zaměstnanosti, bylo podpořeno celkem 16 osob. Rozpočet projektu činil 22,0 mil. Kč. K 30. 11. 2015 bylo vyčerpáno celkem 17,5 mil. Kč, tj. cca 80 %.

Projekt **„Sdílení pracovních míst jako forma podpory mezigeneračního transferu kompetencí mezi pracovníky (METR)“** realizoval Fond dalšího vzdělávání pro průzkum a zhodnocení potenciálu sdílení pracovních míst využívající mezigenerační transfer mezi pracovníky. Účelem bylo vytvořit ze sdílených pracovních míst nástroj podpory zaměstnanosti a dalšího profesního rozvoje vybraných skupin ohrožených na trhu práce. Rozpočet projektu dosahoval výše 5 376 794 Kč.

Smyslem projektu **„Studie proveditelnosti nástroje služeb pro domácnost (SPD)“** bylo zlepšení a rozvoj poskytovaných služeb klientům ÚP ČR a posílení role individuálního přístupu pro jednotlivé skupiny uchazečů a zájemců o zaměstnání. Hlavním předmětem projektu bylo vytvoření popisu funkčního nastavení nástroje služeb pro domácnost sloužícího pro následnou realizaci regionálních individuálních projektů, případně národního individuálního projektu. V rámci projektu byla vyvinuta podrobná metodika implementace nástroje služeb pro domácnost, jejíž postupy budou v následujícím období aplikovány do praxe vybranými krajskými pobočkami v podobě individuálních projektů zaměřených na přímou podporu krátkodobého zaměstnání. V průběhu realizace projektu byly čerpány ze schváleného rozpočtu projektu (4 363 734 Kč) finanční prostředky v celkové výši 2 531 138 Kč, z toho v roce 2015 ve výši 2 319 328 Kč.

Projekt **„Metodika individuální a komplexní práce s klienty ÚP ČR (MIKOP)“** byl zaměřen na zvýšení kvality a rozsahu činností na úseku zaměstnanosti ÚP ČR. Tohoto cíle bylo dosaženo personálním posílením úseků zaměstnanosti krajských poboček ÚP ČR a nastavením nové metodiky práce s klienty. Záměrem projektu bylo, aby se práce s klientem na ÚP ČR uskutečňovala pro klienta srozumitelným a jasným způsobem na vysoké odborné úrovni a aby probíhala standardizovaným a identickým způsobem na všech pracovištích ÚP ČR. V rámci projektu byla vyvinuta metodika, která představuje standardy pro individuální a komplexní práci s klienty a sjednocuje procesy a činnosti na úseku zaměstnanosti. Metodiku práce s klientem vytvořilo

a aplikovalo do praxe metodické centrum, které vzniklo pro potřeby projektu. Metodika za jednotlivé oblasti (zprostředkování a poradenství, trh práce a ESF) byla průběžně uváděna do praxe prostřednictvím kazuistických seminářů, a to v rámci 44 odborných témat. Současně byla metodika postupně aplikována do praxe formou úprav řídicích aktů. Kazuistických seminářů se zúčastnilo přes 3 900 zaměstnanců úseku zaměstnanosti ÚP ČR. V rámci projektu byla vydána informativní brožura „Praktické informace pro klienty ÚP ČR“ a další tiskoviny, které pomohou klientům ÚP ČR orientovat se na trhu práce. Z celkového rozpočtu 320 647 538 Kč bylo vyčerpáno 310 286 750 Kč, což představuje cca 96 % rozpočtu projektu.

Projekt „**Rozvoj poradenství poskytovaného ÚP ČR pro cizince**“ byl realizován Fondem dalšího vzdělávání. Smyslem projektu bylo zkvalitnění a podpora služeb poskytovaných Úřadem práce ČR v oblasti zahraniční zaměstnanosti. Projekt reagoval na stoupající počet cizinců s trvalým pobytem na území ČR. Tento trend vyžaduje zvýšené úsilí v oblasti informovanosti a soběstačnosti cizinců za účelem eliminace rizik jejich sociálního vyloučení. Rozpočet projektu dosahoval výše 7 665 399 Kč.

Projekt „**Evropské služby zaměstnanosti ČR (EURES)**“ měl za cíl zajištění, rozšíření a zkvalitnění komplexu poskytovaných služeb EURES v ČR v souvislosti s reformou evropské sítě EURES. Nabízené služby EURES zajišťují komplexní odborné informace o evropském pracovním trhu, povinnostech a právech migrujících pracovníků, poradenství o práci, životních a pracovních podmínkách v zemích EU/EHP a Švýcarsku. Celkem bylo v rámci projektu podpořeno 230 osob, úspěšně absolvovaných kurzů bylo celkem 273, byly vytvořeny 4 nově vytvořené/inovované produkty. Rozpočet projektu činil 26,4 mil. Kč. Za celou dobu realizace projektu bylo vyčerpáno 15,7 mil. Kč.

- **Prioritní osa 3 OP LZZ – Sociální integrace a rovné příležitosti**

V **oblasti podpory 3.3 Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce** bylo vyhlášeno šest výzev na **grantové projekty**. Projekty převážně dvouleté (kromě poslední výzvy, ve které jsou projekty maximálně jednoleté) byly zaměřeny na integraci sociálně vyloučených skupin na trhu práce.

Nejčastějšími aktivitami v projektech byly motivační kurzy, pracovní diagnostika, vzdělávací kurzy a rekvalifikace, poradenství, odborné praxe, místa na zkoušku,

zprostředkování zaměstnání a tvorba pracovních míst, nejčastěji s čerpáním mzdových příspěvků. Realizovány byly projekty regionálního i nadregionálního charakteru, v části projektů probíhala realizace ve spolupráci s partnerskými organizacemi. Nejčastějšími žadateli a příjemci v projektech oblasti podpory 3.3 byly neziskové organizace (občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní organizace) a vzdělávací organizace, v menší míře pak školy a obce. Ve 2. pololetí 2015 byla ukončena realizace posledních 48 projektů. Na oblasti podpory 3.3 bylo v programovém období 2009 – 2013 celkem podpořeno 406 grantových projektů.

Ve 2. pololetí 2015 byly v realizaci projekty schválené v šesté výzvě, která byla vyhlášena od 1. 4. 2014 do 30. 5. 2014. Její alokace činila 150 mil. Kč. Vzhledem ke konci programového období OP LZZ byla maximální délka trvání grantového projektu (na rozdíl od předchozích výzev) stanovena pouze na jeden rok a maximální výše dotace na projekt na 4 mil. Kč. Věcné zaměření výzvy bylo obdobné jako v předchozích výzvách. V roce 2015 dobíhala realizace 48 jednoletých projektů.

V rámci oblasti podpory 3.3 byla v roce 2010 rovněž vyhlášena výzva č. 61 s alokací ve výši 100,0 mil. Kč pro příjemce – Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra a Probační a mediační službu. Ze tří předložených projektů byl v roce 2015 v realizaci již jen projekt Ministerstva obrany „Začleňování válečných veteránů do civilního života s důrazem na uplatnění na trhu práce“.

Realizace projektu **„Začleňování válečných veteránů do civilního života s důrazem na uplatnění na trhu práce“** probíhala dle harmonogramu, ale příjemce měl problémy s naplňováním monitorovacích indikátorů (MI). Z tohoto důvodu požádal v prosinci 2013 o podstatnou změnu projektu, jejímž schválením došlo k úpravě klíčových aktivit projektu a k jeho prodloužení do 31. 8. 2015. Nicméně ani schválení těchto změn nepřineslo očekávaný výsledek, a proto příjemce v červnu 2015 požádal o další podstatnou změnu a o související snížení rozpočtu o 5 000 000 Kč z původních 30 000 000 Kč na konečných 25 000 000 Kč. Projekt ukončil realizaci k 31. 8. 2015, monitorovací indikátory byly po úpravách naplněny a cílů projektu bylo dosaženo.

Dále byl v realizaci individuální projekt MPSV **„Podpora pracovního uplatnění starších osob v souvislosti s vyhlášením roku 2012 Evropským rokem aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity (Pracujme společně!)“**, který byl předložen v rámci výzvy vyhlášené dne 12. 10. 2011. Rozpočet projektu dosahoval

výše 13 539 560 Kč. Jeho realizace byla zahájena 1. 6. 2012, ale v jejím průběhu se vyskytlo několik problémů, které způsobily pozdější zahájení projektových aktivit, a na základě toho byla na žádost příjemce sloučena první dvě monitorovací období. V prvním pololetí 2013 byla podstatnou změnou prodloužena realizace projektu o 6 měsíců do 30. 11. 2014 tak, aby bylo možné dosáhnout plánovaných výsledků. Následně poté byla schválena druhá podstatná změna, kterou byla prodloužena realizace projektu do 28. 2. 2015 a také došlo ke změnám v harmonogramu a rozpočtu. Ze závěrečné monitorovací zprávy předložené dne 30. 6. 2015 bylo zřejmé, že provedené změny přispěly k dosažení cílů projektu a k úspěšnému naplnění MI – realizace projektu byla úspěšně ukončena.

Dne 9. 8. 2013 byla vyhlášena výzva pro Ministerstvo vnitra, v jejímž rámci byla předložena žádost o finanční podporu z OP LZZ na realizaci projektu „**Asistent prevence kriminality II.**“, který přímo navazoval na úspěšný projekt realizovaný v rámci výzvy č. 61. Rozpočet projektu dosahoval výše 37 771 432 Kč. Realizace projektu probíhala od 1. 10. 2013 do 31. 8. 2015. Ve druhém pololetí 2014 (dne 24. 11. 2014) příjemce předložil žádost o podstatnou změnu, jejímž schválením se datum ukončení projektu posunulo na 31. 10. 2015. Mezi poskytovatelem a příjemcem však i nadále probíhala jednání o možném dalším posunu data ukončení, o rozšíření aktivit a navýšení MI, tak aby se eliminovala možnost nedočerpání finančních prostředků určených na realizaci projektu. Tato jednání vyústila v druhé prodloužení realizace projektu do 30. 11. 2015, schválením žádosti o podstatnou změnu z 22. 4. 2015. Realizace projektových aktivit byla ukončena 30. 11. 2015 a závěrečná monitorovací zpráva byla schválena 28. 4. 2016 – cíle projektu bylo dosaženo.

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) programovacího období 2007 – 2013

V **srpnu 2014** byla zahájena realizace projektu „**Stáže ve firmách - vzdělávání praxí 2**“, který navazoval na systém poskytování stáží vytvořený v rámci úspěšného projektu „Stáže ve firmách – vzdělávání praxí“. Projekt byl financován v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, který byl víceletým tematickým programem v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT) a realizován Fondem dalšího vzdělávání. Stáže byly určeny:

- osobám starším 40 let (ohrožených nezaměstnaností);
- osobám starším 50 let;
- nezaměstnaným absolventům;
- osobám, které jsou nezaměstnané déle než 3 měsíce;
- rodičům na/po rodičovské dovolené;
- osobám zaměstnaným na dohodu o pracovní činnosti nebo provedení práce (DPČ nebo DPP);
- pedagogickým pracovníkům středních škol vyučujících odborné předměty.

Projekt byl realizován **do září 2015** a měl za cíl podpořit minimálně 1 160 stážistů a 900 mentorů. V rámci tohoto projektu bylo podpořeno celkem 1 259 stážistů, z toho 1 164 úspěšně, a 1 194 mentorů. Rozpočet projektu byl 143 796 086 Kč.

V roce 2015 byly vyhlášeny také první výzvy v navazujícím **Operačním programu Zaměstnanost (OPZ) pro programové období 2014 - 2020**. V investiční prioritě 1.1 OPZ, která je zaměřena na zvýšení zaměstnanosti, byla v roce 2015 vyhlášena výzva č. 03_15_001, ve které byl předložen pouze jediný projekt „**Nové pracovní příležitosti (NoPP)**“, jehož doba realizace je od 1. 4. 2015 do 31. 3. 2017 a rozpočet činí 4,011 mld. Kč, což je stejný objem jako alokace výzvy. V listopadu 2015 byla předložena 1. zpráva o realizaci s žádostí o platbu na 1,048 mld. Kč. V projektu bylo za rok 2015 podpořeno 26 736 osob. Tento projekt navazuje na předcházející projekt v OP LZZ „Nové pracovní příležitosti“ a díky svým flexibilním dohodám byl jedním ze stěžejních nástrojů přesného dočerpání alokace OP LZZ.

Dále byla v roce 2015 vyhlášena výzva č. 03_15_121, ve které byly předloženy projekty „**Nové pracovní příležitosti - veřejně prospěšné práce (NoPP – VPP)**“ a „**Nové pracovní příležitosti – společensky účelná pracovní místa (NoPP – SÚPM)**“. Oba projekty jsou realizovány od 1. 9. 2015 do 30. 6. 2018 a alokace na každý projekt je 2,721 mld. Kč. Zprávy o realizaci s žádostí o platbu budou předloženy až začátkem roku 2016.

Dále byly vyhlášeny pro ÚP ČR tyto výzvy:

- výzva č. 03_15_004 v IP 1.1 (Záruky pro mladé), v rámci které bylo předloženo a schváleno **11 projektů**,

- výzva č. 03_15_010 v IP 1.1 (regionální individuální projekty), kde bylo předloženo a schváleno celkem **36 projektů**,

- výzva č. 03_15_003 pro ÚP ČR – krajské pobočky v Ústí nad Labem a v Karlových Varech), na základě které byly předloženy a schváleny **2 projekty**,

- výzva č. 03_15_011 v IP 1.4.1, na základě které byly předloženy **dva systémové projekty EFES a EURES**.

V rámci IP 1.4.1 byla rovněž vyhlášena výzva č. 03_15_122 pro MPSV, VÚPSV a SÚIP, jedná se o výzvu k předložení systémových projektů v oblasti zaměstnanosti.

V roce 2015 byly vyhlášeny i soutěžní (otevřené výzvy), a to:

- výzva č. 03_15_116 v IP 1.5 pro Ústecký a Karlovarský kraj, na základě které byly na konci roku 2015 předloženy **3 projektové žádosti**,

- výzva č. 03_15_040 pro předkládání soutěžních projektů.

Realizace a dopad na podporu cílových skupin u projektů z výše uvedených výzev se očekává až v roce 2016.

V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti

V této části jsou shrnuty poslední dostupné **vybrané ukazatele trhu práce** podle EUROSTATu (Statistický úřad Evropského společenství)¹⁴, viz přílohy č. 21, 22 a 23. V materiálu jsou použita data aktuální k termínu jeho zpracování. Vzhledem k tomu nejsou u ukazatelů, kromě měr nezaměstnanosti, uvedena data za celý rok 2015, ale pouze průměr za 1. - 3. čtvrtletí 2015.

Celková míra zaměstnanosti (MZ) osob ve věku 20 – 64 let v **EU 28** v roce 2014 meziročně mírně vzrostla na 69,2 %, **v 1. - 3. čtvrtletí 2015** hodnota MZ **vzrostla na 69,9 %**. V **ČR** v roce 2014 meziročně vzrostla o 1,0 p. b. na 73,5 %, **v 1. - 3. čtvrtletí 2015 nárůst pokračoval na 74,6 %**. V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR dosáhnout do roku 2020 zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na **75 %**. Při zachování dosavadního tempa růstu hodnot MZ by měl být tento cíl splněn. Česká republika zaujímá 7. nejvyšší míru zaměstnanosti v rámci EU 28. Nejvyšší míru zaměstnanosti v 1. - 3. čtvrtletí 2015 naměřili ve Švédsku (80,4 %), nejnižší v Řecku (54,7 %).

Míra zaměstnanosti žen ve věku 20 – 64 let v EU 28 v roce 2014 meziročně rostla rychlejším tempem než v roce 2013, a to o 0,8 p. b. na 63,4 %. **V 1. - 3. čtvrtletí 2015** vzrostla na **64,2 %**. V **ČR** hodnota tohoto ukazatele ve sledovaném období rostla rychleji než v EU 28, průměr za rok 2014 byl 64,7 % a **v 1. - 3. čtvrtletí 2015** byla naměřena míra zaměstnanosti **66,2 %**. V letech 2013 a 2014 měla Česká republika 13. nejvyšší míru zaměstnanosti žen v porovnání s ostatními členskými státy EU 28, v 1. - 3. čtvrtletí 2015 to byla 12. nejvyšší hodnota. V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR míry zaměstnanosti žen ve věku 20 – 64 let na **65 %**, který se s největší pravděpodobností podaří splnit. V EU 28 patří mezi státy s nejvyšší mírou zaměstnaností žen Švédsko (78,3 %) a Německo (73,6 %). Nejnižší míra zaměstnanosti žen byla zaznamenána v Řecku (45,8 %).

Míra zaměstnanosti žen ve věku 15 - 64 let v České republice v roce 2014 dosahovala hodnoty **60,7 %**, v **EU 28** činila **59,5 %**. **V České republice** byla **míra zaměstnanosti žen s dětmi v předškolním věku, tj. do 6 let (44,3 %)**, značně nižší

¹⁴ Údaje EUROSTATu ze sekce Obyvatelstvo a sociální podmínky – převážně se jedná o data zpracovaná na základě primárních dat z LFSS jednotlivých členských zemí (Labour Force Sample Survey), viz <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

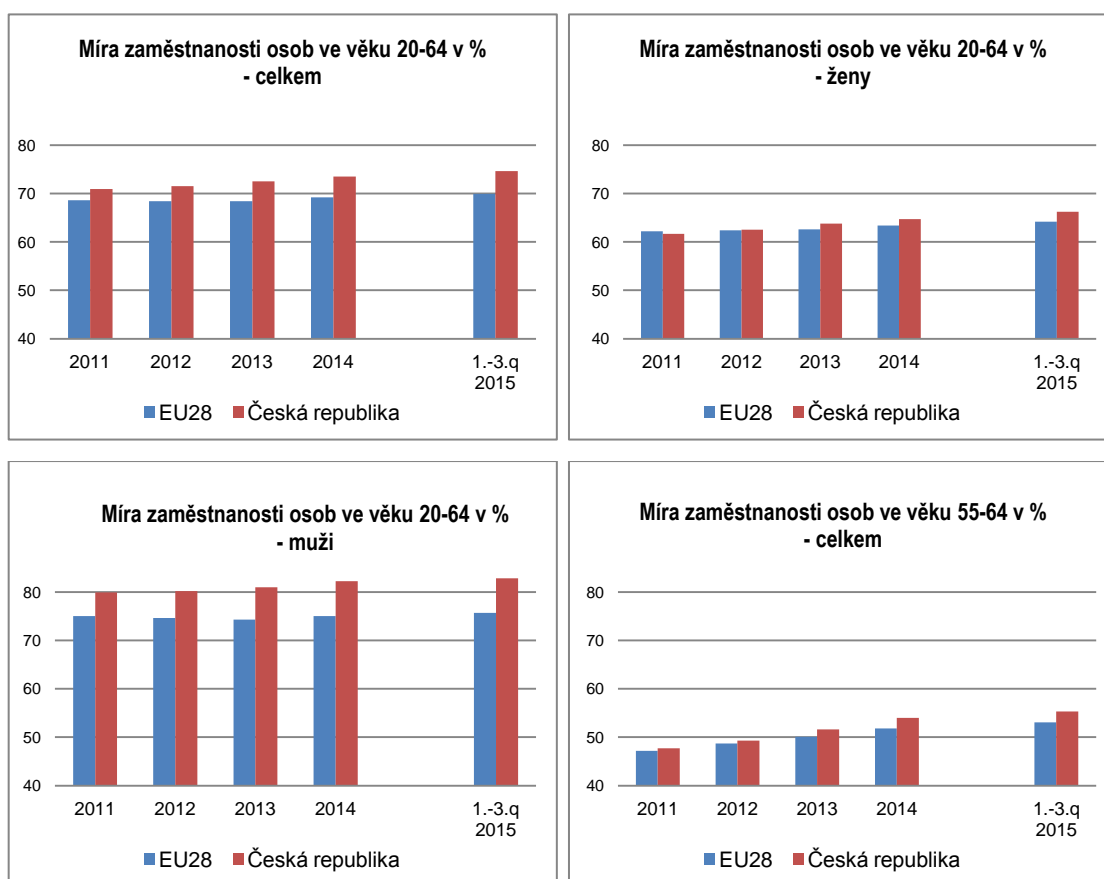
Ukazatele zpracovává EUROSTAT na základě primárních dat z LFS jednotlivých členských států EU tak, aby zabezpečovaly mezinárodní srovnání mezi jednotlivými členskými státy. Údaje za ČR v této části se proto mohou lišit od údajů z VŠPS ČSÚ použitých v analýze.

než míra zaměstnanosti žen bez dětí (66,5 %). V EU 28 není rozdíl tak výrazný, míra zaměstnanosti žen s dětmi v předškolním věku v roce 2014 činila 60,6 % a žen bez dětí 62,9 % (novější údaje v době zpracování materiálu nebyly ještě k dispozici).

Trend míry zaměstnanosti mužů ve stejném věku byl v EU 28 i v ČR v období 2011 až 2013 rozdílný, zatímco v EU 28 míra zaměstnanosti mužů klesala, v ČR naopak plynule rostla. V roce 2014 v EU 28 vzrostla na 75,0 % a vrátila se tak na hodnotu z roku 2011, v ČR vzrostla na 82,2 %. V 1. - 3. čtvrtletí 2015 v EU 28 vzrostla míra zaměstnanosti mužů na 75,7 %. V ČR míra zaměstnanosti mužů vzrostla na 82,8 % a byla nejvyšší v rámci EU 28.

graf č. 21

Srovnání vývoje míry zaměstnanosti v EU 28 a ČR

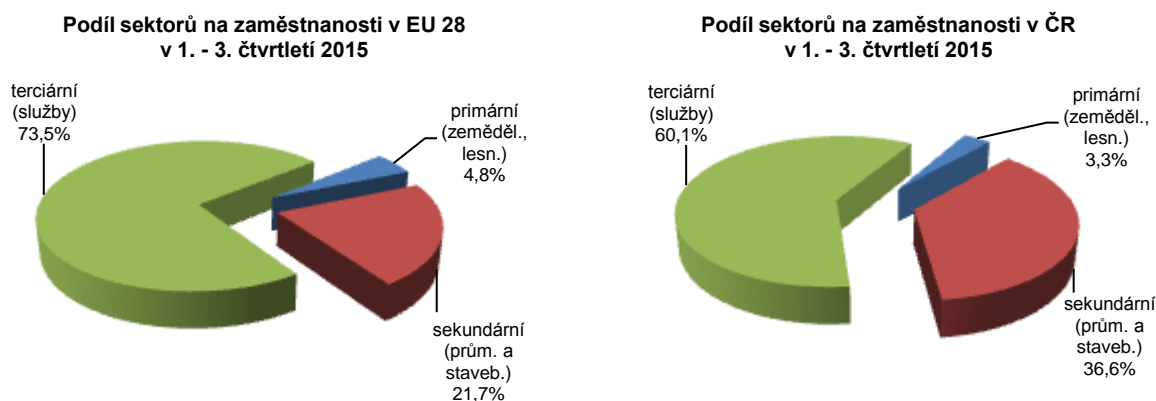

Míra zaměstnanosti osob ve věku 55 - 64 let v EU 28 i v ČR od roku 2011 plynule roste, přičemž v ČR rostla v letech 2013 a 2014 rychlejším tempem než v EU 28. V 1. - 3. čtvrtletí 2015 pokračoval nárůst míry zaměstnanosti starších osob, v EU 28 dosáhla hodnoty 53,1 % a v ČR 55,3 %. Míra zaměstnanosti starších osob v ČR je dlouhodobě vyšší než průměr za EU 28, v 1. - 3. čtvrtletí 2015 ČR

zaznamenala 10. nejvyšší míru zaměstnanosti starších osob v rámci EU 28. V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR míry zaměstnanosti starších pracovníků ve věku 55 – 64 let na **55 %**. Nejvyšší míra zaměstnanosti starších osob byla v 1. - 3. čtvrtletí 2015 naměřena ve Švédsku (74,3 %).

graf č. 22

Srovnání sektorové struktury

Přes probíhající **sektorové změny v zaměstnanosti** je v ČR ve srovnání s průměrem EU 28 stále vysoké zastoupení sekundárního a nižší zastoupení terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti. Ve velké většině členských zemí **EU 28** došlo v roce 2014 k meziročnímu **poklesu podílu sekundárního sektoru**, nárůst byl zaznamenán pouze na Kypru, v Rumunsku, Maďarsku a České republice. V **1. - 3. čtvrtletí 2015** se v **EU 28** podíl sekundárního sektoru mírně snížil na **21,7 %**. V **1. - 3. čtvrtletí 2015** se v **ČR** podíl sekundárního sektoru na zaměstnanosti mírně snížil na hodnotu **36,6 %**, což je stále **nejvíce v rámci EU 28**, před Slovenskem a Polskem, kde se hodnota tohoto ukazatele pohybovala nad 30,0 %. Naopak mezi země s nejnižším podílem tohoto sektoru patří Řecko a Nizozemsko (pod 15,0 %). **Podíl terciárního sektoru v EU 28** v roce 2014 představoval 73,1 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2015** vzrostl na **73,4 %**. V **ČR** je zastoupení tohoto sektoru podprůměrné, a to 59,9 % v roce 2014, resp. **60,1 %** v 1. - 3. čtvrtletí 2015. Nižší podíl než ČR byl zaznamenán pouze v Polsku, Bulharsku a Rumunsku, naopak nejvyšší podíl ve Velké Británii a Nizozemsku. Zastoupení **primárního sektoru** se v **ČR** v roce 2014 nezměnilo (3,3 %), v **1. - 3. čtvrtletí 2015** podíl zůstal na stejné úrovni **3,3 %**. V **EU 28** se hodnota podílu primárního sektoru v roce 2014 nezměnila a zůstala na 5,0 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2015** byla naměřena hodnota **4,8 %**.

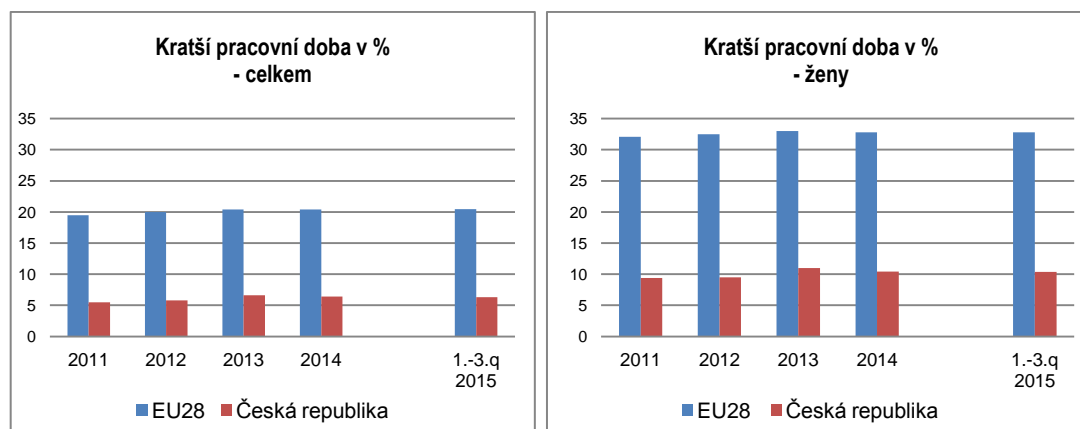
Nejvyšší podíl tohoto sektoru připadá na Rumunsko a Bulharsko, naopak nejnižší podíl setrvává v Belgii, Velké Británii a Lucembursku.

V **EU 28** v roce 2014 pracovalo **na vlastní účet** (podnikatelé bez zaměstnanců, OSVČ) 15,4 % zaměstnaných, což je oproti roku 2013 nepatrný pokles. V **1. - 3. čtvrtletí 2015** jejich podíl klesl na **15,2 %**. **ČR** se nachází se svým podílem 15,3 % v roce 2014 a **14,8 %** v 1. - 3. čtvrtletí 2015 nepatrně pod průměrem EU 28. Mezi zeměmi s nejvyšším podílem stále zůstává Řecko (33,1 %), nejnižší podíl pak zaznamenali v Estonsku, Maďarsku, Dánsku, Lucembursku a Švédsku (nižší než 10,0 %).

Pracovní úvazky na dobu určitou mělo v **EU 28** v roce 2014 14,0 % zaměstnanců, v **1. - 3. čtvrtletí 2015** podíl vzrostl na **14,2 %**. V **ČR** je podíl osob s pracovními úvazky na dobu určitou podprůměrný. V posledních třech letech plynule rostl v porovnání s EU 28, kde se hodnota tohoto ukazatele pohybovala na stabilní úrovni (okolo 14,0 %). V roce 2014 podíl pracovních úvazků na dobu určitou činil 10,2 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2015** se zvýšil na **10,5 %**. Největší podíl v rámci EU 28 byl naměřen v Polsku, Španělsku, Nizozemsku a Portugalsku, nejnižší v Rumunsku, Litvě, Lotyšsku a Estonsku.

graf č. 23

Srovnání kratší pracovní doby v EU 28 a ČR

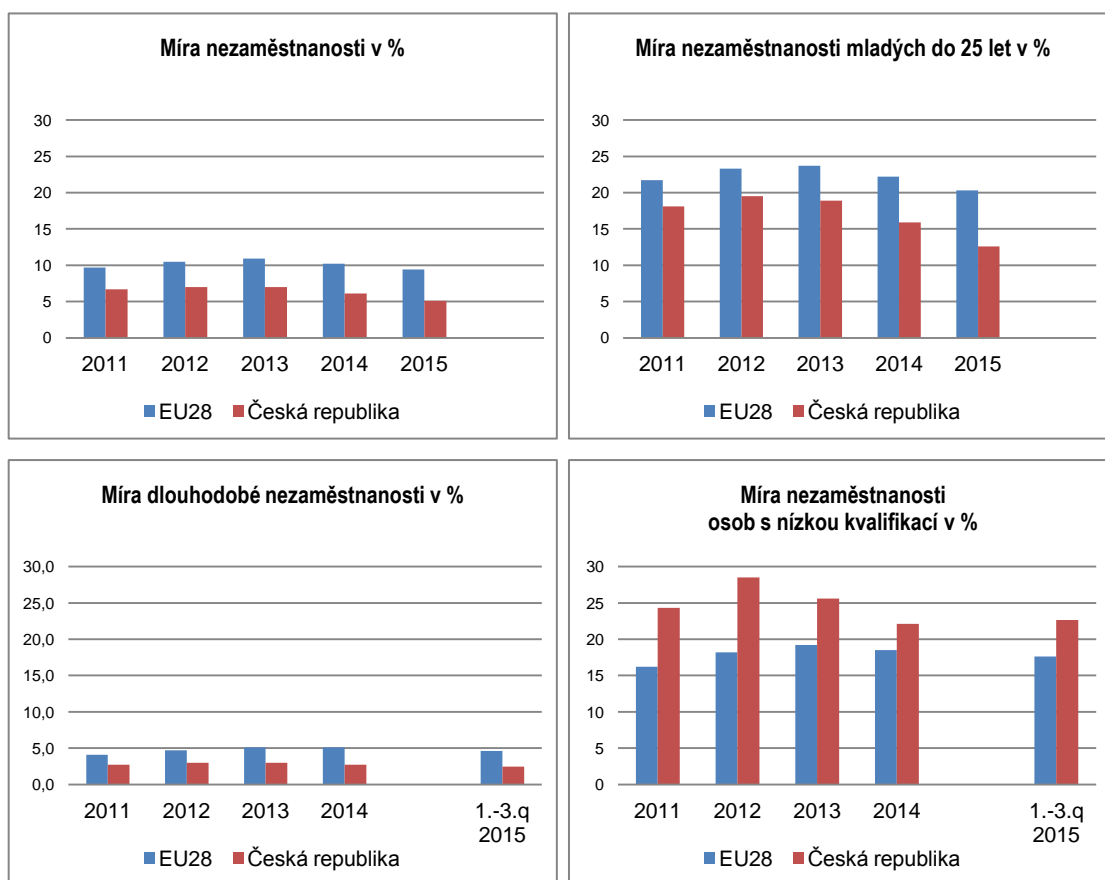

Ještě výraznější rozdíl mezi průměrem EU 28 a ČR je v podílu pracujících **na kratší pracovní dobu**. Tato forma pracovního úvazku má v **EU 28** v posledních letech stoupající tendenci, v roce 2009 představovala 18,7 % zaměstnaných, v roce 2013 to bylo již 20,4 %, v roce 2014 hodnota stagnovala a zůstala na úrovni 20,4 %. V **1. - 3. čtvrtletí 2015** tento podíl dosáhl hodnoty **20,5 %** (ženy 32,8 % a muži 10,0 %). V **ČR** tento ukazatel po nárůstu v době propuknutí celosvětové hospodářské

a finanční krize v letech 2009 a 2010 poklesl v roce 2011 na 5,5 %, v roce 2012 vzrostl na 5,8 %, v roce 2013 dále rostl na 6,6 %, v roce 2014 se projevil pokles na 6,4 %. V 1. - 3. čtvrtletí 2015 klesla hodnota tohoto ukazatele na 6,3 % (ženy 10,4 % a muži 3,2 %). Aktuálně má ČR 4. nejnižší podíl kratší pracovní doby v rámci EU 28, nižší podíl vykázalo Maďarsko, Slovensko a Bulharsko. Podíl vyšší než 27 % dosahují v Nizozemsku, Rakousku a Německu. V Nizozemsku tvoří podíl kratších úvazků 50,8 %, což je 2,5 krát více než průměr EU 28, u žen dokonce 77,1 %.

graf č. 24

Srovnání míry nezaměstnanosti v EU 28 a ČR

Míra nezaměstnanosti (MN) v ČR je dlouhodobě podprůměrná, v posledních letech navíc vykazuje pozitivnější tendenci ve vývoji oproti MN EU 28. V roce 2013 hodnota MN EU 28 meziročně vzrostla na 10,9 %, zatímco MN ČR stagnovala na hodnotě 7,0 %. V roce 2014 míra nezaměstnanosti v ČR meziročně klesla na 6,1 %, tempo poklesu v EU 28 bylo pomalejší a MN zde činila 10,2 %. V **roce 2015** míra nezaměstnanosti v **ČR** meziročně klesla na **5,1 %**, což byla 2. nejnižší hodnota v porovnání s ostatními státy EU 28. Nižší MN naměřilo pouze

Německo, naopak nejvyšší MN byla tradičně v Řecku a Španělsku (vyšší než 22,0 %). Průměr za **EU 28** činil **9,4 %**.

Po plynulém nárůstu **MN žen v EU 28** v období 2009 – 2013 došlo v roce 2014 k poklesu, a to z 10,9 % na 10,3 %, **v roce 2015** se dále **meziročně snížila na 9,5 %**. V **ČR** po mírném nárůstu v letech 2012 a 2013 MN žen v roce 2014 meziročně klesla na hodnotu 7,4 %, **v roce 2015** pokračoval meziroční pokles na **6,1 %**.

MN mužů v EU 28 klesla v roce 2014 na 10,1 %, **v roce 2015** dosáhla hodnoty **9,3 %**. V **ČR** v roce 2014 klesla na 5,1 %, **v roce 2015** se meziročně snížila na **4,2 %**, což byla **nejnižší hodnota v rámci států EU 28**.

Míra nezaměstnanosti mladých ve věku do 25 let (vztažené k pracovní síle ve stejném věku) v roce 2012 v EU 28 i ČR vykázala podobnou rostoucí tendenci. V roce 2013 došlo k odlišnému vývoji, v EU 28 hodnota tohoto ukazatele i nadále mírně rostla, naopak v ČR byl zaznamenán mírný pokles. **V roce 2014 poklesla v EU 28** míra nezaměstnanosti mladých z 23,7 % na **22,2 %**, **v ČR** byla **dynamika poklesu větší**, míra nezaměstnanosti mladých se zde meziročně snížila o 3,0 p. b. z 18,9 % na **15,9 %**. **V roce 2015** se tempo poklesu míry nezaměstnanosti mladých do 25 let v **ČR** zrychlilo, MN mladých do 25 let se meziročně snížila o 3,3 p. b. na **12,6 %**, průměr za země **EU 28** činil **20,3 %**. V rámci zemí EU 28 vykázala ČR 6. nejnižší míru nezaměstnanosti mladých do 25 let. K zemím s nejvyšší hodnotou MN mladých patří Řecko (49,7 %) a Španělsko (48,3 %), zatímco na hodnotě nižší než 10,0 % se nacházelo Německo (7,2 %). V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR snížit míru nezaměstnanosti u mladých osob 15 - 24 let o třetinu oproti roku 2010, tj. na **12,2 %**.

Pokud jde o **míru nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací** (stupeň ISCED 0-2 mezinárodní klasifikace vzdělání), je **národním cílem ČR** v rámci **Strategie Evropa 2020** její snížení do roku 2020 o jednu čtvrtinu, tj. **na cca 18,8 %**. V EU 28 se v roce 2014 snížila na 18,5 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2015** se snížila na **17,6 %**. Současná situace **v ČR** je na rozdíl od celkové míry nezaměstnanosti a míry nezaměstnanosti mladých výrazně horší než průměr EU 28. V ČR se hodnota tohoto ukazatele v roce 2014 snížila na 22,1 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2015** došlo k nárůstu na **22,7 %**. Česká republika má 6. nejvyšší MN osob s nízkou kvalifikací. MN osob s nízkou kvalifikací vyšší než v ČR byla zaznamenána na Slovensku (38,0 %),

ve Španělsku, v Litvě, Řecku a Bulharsku. Nejpříznivější situace byla v Rumunsku, na Maltě a v Dánsku, kde byl tento ukazatel pod úrovní 10,0 %.

Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (podíl nezaměstnaných déle než 12 měsíců na pracovní síle) z dlouhodobého hlediska v EU 28 plynule roste. Hodnota míry dlouhodobé nezaměstnanosti za **EU 28** vzrostla z 2,6 % v roce 2008 na 5,1 % v roce 2014, v **1. - 3. čtvrtletí 2015** se snížila na **4,6 %**. V **ČR** byla v roce 2014 naměřena míra dlouhodobé nezaměstnanosti 2,7 % a v **1. - 3. čtvrtletí 2015** klesla na **2,5 %**. Nejvyšší hodnota byla zaznamenána v Řecku (18,3 %), nejnižší hodnota tohoto ukazatele byla zjištěna ve Švédsku (1,6 %).

Ukazatel **míry volných míst** (procentní podíl volných míst k součtu volných a obsazených míst) dosáhl v roce 2014 za **EU 28** hodnoty 1,6 % (průměr EU 28 vykazuje EUROSTAT pouze bez zahrnutí primárního sektoru), v **1. - 3. čtvrtletí 2015** se míra volných pracovních míst v EU 28 mírně zvýšila na **1,7 %**. Míra volných míst v **ČR** v roce 2014 dosáhla hodnoty 1,3 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2015** vzrostla na **2,2 %**. Z jednotlivých zemí, které data pro tuto statistiku poskytují, mělo nejvyšší míru volných pracovních míst v tomto období Německo (2,3 %). Nejnižší hodnotu zaznamenalo Lotyšsko (0,5 %).

Z výše uvedeného vyplývá, že **ČR vykazuje vyšší hodnoty než průměr EU 28 u míry zaměstnanosti všech kategorií sledovaných ve Strategii 2020 a zaostává ve využívání kratší pracovní doby.**

Celková míra nezaměstnanosti, míra nezaměstnanosti mladých a dlouhodobě nezaměstnaných je pod průměrem EU 28, naopak míra nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací je ve srovnání s průměrem EU 28 1,3 krát vyšší.

VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

Snížování výkonnosti ekonomiky z roku 2012 (pokles o 0,9 %) se v roce 2013 mírně zpomalilo (pokles o 0,5 %). V roce 2014 došlo k pozitivnímu obratu v ekonomickém vývoji, HDP meziročně vzrostl o 2,0 %, v roce 2015 byl podle předběžných výsledků zaznamenán nárůst o 4,2 %. Zaměstnanost v roce 2015 podle Výběrových šetření pracovních sil (dále jen „VŠPS“) dále meziročně rostla (nárůst o 1,4 %).

Základní informace o dalším vývoji na trhu práce podle VŠPS za 1. čtvrtletí 2016 zveřejní ČSÚ formou Rychlé informace počátkem května 2016 (publikace s podrobnými výsledky bude zveřejněna až počátkem července 2016).

Další vývoj na trhu práce zatím vykazují pouze výsledky z odvětvových statistik, podle nichž meziročně **vzrostl průměrný evidenční počet zaměstnanců** v podnicích s 50 a více zaměstnanci **v průmyslu v lednu o 3,6 %, v únoru také o 3,6 %**. **Průmyslová produkce v lednu 2016** meziročně reálně **vzrostla o 1,0 %, v únoru o 5,6 %**. Tržby z průmyslové činnosti v běžných cenách v lednu meziročně klesly o 2,2 %, v únoru meziročně vzrostly o 2,8 %.

Ve stavebnictví byl **v lednu 2016** zaznamenán **meziroční pokles zaměstnanců o 2,2 %, v únoru o 2,1 %**. **Stavební produkce klesla v lednu** meziročně reálně **o 10,4 %, v únoru o 2,3 %**.

Z konjunkturálního očekávání ekonomické situace respondentů **v průmyslu** je zřejmé, že se hodnocení současné ekonomické situace v březnu 2016 téměř nezměnilo. Hodnocení současné celkové i zahraniční poptávky se také téměř nezměnilo. Respondenti očekávají pro příští tři měsíce snížení tempa růstu výrobní činnosti a mírné zvýšení zaměstnanosti. Celkově se důvěra v průmyslu v březnu meziměsíčně i meziročně snížila.

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné ekonomické situace v březnu téměř nezměnilo, hodnocení celkové poptávky po stavebních pracích se meziměsíčně snížilo. Respondenti očekávají pro příští tři měsíce téměř neměnnost tempa stavební činnosti a pokles zaměstnanosti. Celkově se důvěra ve stavebnictví meziměsíčně i meziročně snížila.

V **odvětví obchodu** se hodnocení celkové ekonomické situace v březnu oproti minulému měsíci zvýšilo, očekávání vývoje ekonomické situace pro období příštích

tří i šesti měsíců se snížila. Celková důvěra v obchodě se meziměsíčně snížila, v meziročním srovnání je ale vyšší.

Hodnocení současné ekonomické situace a hodnocení poptávky ve **vybraných odvětvích služeb** (vč. bankovního sektoru) se v březnu nezměnilo, očekávání poptávky pro příští tři měsíce se mírně zvýšila. Očekávání vývoje ekonomické situace pro období příštích tří i šesti měsíců se téměř nezměnila. Celkově se důvěra v těchto odvětvích oproti předchozímu měsíci mírně zvýšila, ve srovnání s březnem 2015 je vyšší.

Podle doposud zveřejněných predikcí makroekonomických indikátorů **Ministerstva financí ČR** (MF ČR) „Makroekonomická predikce ČR duben 2016“ a **České národní banky** (ČNB) „Zpráva o inflaci I/2016“ **v roce 2016** předpovídá ČNB zpomalení nárůstu **HDP** na 2,7 %, MF ČR na 2,5 %, **v roce 2017** předpokládá ČNB nárůst 3,0 %, MF ČR nárůst HDP o 2,6 %. **MPSV** odhaduje **v roce 2016** i **v roce 2017** meziroční nárůst HDP v intervalu od 2,4 % do 3,2 %.

MF ČR očekává v roce 2016 **nárůst zaměstnanosti** o 0,5 % a v roce 2017 zpomalení nárůstu na 0,1 %. **ČNB** ve své predikci předpokládá v roce 2016 růst zaměstnanosti o 0,9 %, v roce 2017 nárůst o 0,4 %. **MPSV** s ohledem na dosavadní vývoj odhaduje v roce 2016 nárůst zaměstnanosti o 0,4 % a v roce 2017 o 0,2 %.

Oživení ekonomiky pozitivně ovlivňuje vývoj na trhu práce, zvyšuje se počet volných pracovních míst a postupně klesá počet evidovaných uchazečů o zaměstnání na ÚP ČR. Přesto stále převládá nabídka pracovní síly nad poptávkou po ní, poměr nabídky a poptávky na trhu práce ale postupně klesá.

V roce 2015 byl průměrný počet **volných pracovních míst** hlášených na ÚP ČR 90,3 tis. V 1. čtvrtletí 2016 počet volných míst plynule rostl, v lednu jich bylo hlášeno 107,8 tis., v únoru 114,8 tis. a v březnu 117,3 tis. **Na jedno volné místo** připadlo v lednu 4,3 uchazečů o zaměstnání (tj. výrazně méně než v lednu 2015, kdy hodnota tohoto ukazatele dosáhla 8,9), v únoru 4,0 a v březnu 3,8.

Vzhledem k pokračujícímu ekonomickému oživení dosáhl v roce 2015 počet evidovaných **uchazečů o zaměstnání** průměrné hodnoty 478,9 tis., což bylo o 82,6 tis. méně než v roce 2014. Počty uchazečů o zaměstnání v lednu 2016 (467,4 tis.), únoru 2016 (461,3 tis.) a březnu 2016 (443,1 tis.) meziročně poklesly. V 1. čtvrtletí 2016 byl průměrný počet uchazečů o zaměstnání ve srovnání se stejným obdobím 2015 nižší o 87,1 tis. osob.

Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu dosáhl v roce 2015 průměrné hodnoty 6,6 %. V lednu 2016 byla hodnota tohoto ukazatele na úrovni 6,4 %, v únoru 2016 mírně klesla na 6,3 %, v březnu 2016 dále klesla na 6,1 %.

Očekáváme, že **průměrný podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu v roce 2016** dosáhne hodnoty **5,4 - 5,8 %**, **v roce 2017** se nezaměstnanost bude pohybovat v intervalu **5,2 - 5,8 %**. **V roce 2016 MF ČR** odhaduje hodnotu tohoto ukazatele **5,5 %**, **ČNB 5,7 %**, **v roce 2017** předpokládá **MF ČR** pokles na **5,1 %**, **ČNB** pokles na **5,5 %**. Pokles podílu bude zmírňován poklesem obyvatelstva v produktivním věku (15 – 64 let), k němuž se při výpočtu tohoto ukazatele počet uchazečů o zaměstnání poměruje.

Metodické poznámky

Zaměstnanost

MPSV pro hodnocení vývoje na trhu práce využívá pro oblast zaměstnanosti údaje ČSÚ především z Výběrových šetření pracovních sil (VŠPS).

Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS)

Předmětem šetření ve VŠPS jsou domácnosti bydlící v náhodně vybraných bytech. Šetření podléhají všechny osoby obvykle bydlící ve vybraném bytě, přičemž není rozhodující a není ani sledováno, mají-li zde pobyt trvalý, přechodný, dlouhodobý nebo nehlášený. U osob mladších než 15 let se sledují základní údaje týkající se vztahu k osobě v čele domácnosti, věku, pohlaví, národnosti a státní příslušnosti. Za osoby starší 15 let se vyplňují další otázky, které popisují jejich uplatnění na trhu práce. Šetření se nevztahuje na osoby bydlící dlouhodobě v hromadných ubytovacích zařízeních. Z toho důvodu jsou údaje za určité skupiny obyvatelstva, zejména za cizí státní příslušníky žijící a pracující na území republiky, k dispozici v omezené míře. Podle doporučení EUROSTATu lze údaje za tyto osoby získat buď z administrativních zdrojů, nebo zvláštním šetřením organizovaným zásadně mimo rámec VŠPS.

Zaměstnaní jsou všichni ve věku 15 a více let, kteří během referenčního týdne příslušeli do kategorie placení zaměstnaní nebo zaměstnaní ve vlastním podniku. Pro účely zjišťování je pojem práce interpretován jako práce **alespoň po dobu jedné hodiny** v referenčním týdnu. Za zaměstnané jsou považováni i **učni**, kteří dostávají mzdu, plat nebo odměnu podle stejného principu jako jiné osoby. Obdobně **studenti**, osoby **pobírající důchod**, osoby v domácnosti a další osoby zabývající se především mimoekonomickými aktivitami, **kteří** však v referenčním období **byli navíc v zaměstnání, jsou také považováni za zaměstnané**. Do skupiny zaměstnaných naopak nejsou automaticky zahrnovány osoby na rodičovské dovolené, jejichž postavení má podle metodiky Mezinárodní organizace práce (ILO) odlišný charakter.

Nezaměstnanost

Pro nezaměstnanost MPSV využívá údaje ČSÚ z VŠPS a statistiky MPSV z administrativních dat úřadů práce.

Rozdíly v metodě zjišťování údajů o počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání po linii úřadů práce a zjišťování počtu nezaměstnaných podle výsledků VŠPS:

Velikost souboru

- MPSV - úplná evidence registrovaných uchazečů o zaměstnání.
- ČSÚ VŠPS - výběrový soubor (průměr roku 2015 necelých 0,6 % všech trvale obydlených bytů v ČR, v nichž bylo téměř 54 tis. respondentů všech věkových skupin, z nich je víc jak 46 tis. respondentů ve věku 15 a více let). Všechny údaje z výběrového souboru jsou převáženy na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické projekce středních čtvrtletních stavů pro výběrové šetření pracovních sil.

Způsob zjišťování

- MPSV - podmínky registrace a vyřazování uchazečů o zaměstnání jsou spolu s definicí uchazeče o zaměstnání stanoveny zákonem o zaměstnanosti.

O zprostředkování se občan uchází u krajské pobočky Úřadu práce, v jejímž správním obvodu má bydliště.

- ČSÚ VŠPS - dobrovolné anonymní zjišťování za osoby obvykle bydlící (nikoliv trvale bydlící) ve vybraných bytech. Shodně s metodikou EUROSTATu nejsou zjišťovány údaje za osoby bydlící mimo byty, tedy ani za osoby bydlící v hromadných ubytovacích zařízeních.

Obsah ukazatelů

- MPSV - uchazeč o zaměstnání je podrobně vymezen zákonem o zaměstnanosti. **Uchazečem o zaměstnání** může být (pokud zákon nestanoví jinak) pouze fyzická osoba s trvalým bydlištěm na území ČR, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočku Úřadu práce ČR a které nebrání v zařazení do této evidence překážky uvedené v ustanovení § 25 zákona o zaměstnanosti, např. není v pracovním nebo obdobném vztahu nebo nevykonává samostatnou výdělečnou činnost. Z evidence uchazečů o zaměstnání je uchazeč o zaměstnání vyřazen, mimo jiné, jestliže bez vážných důvodů odmítne nastoupit do vhodného zaměstnání nebo úmyslně maří součinnost s krajskou pobočkou Úřadu práce ČR při zprostředkování zaměstnání. Evidence na Úřadu práce ČR je ukončena např. nástupem do zaměstnání nebo na základě vlastní žádosti uchazeče o zaměstnání. Zákon nevylučuje, aby uchazeči o zaměstnání byli např. osoby dočasně práce neschopné, na rodičovské dovolené, nebo ti, jimž byl přiznán starobní důchod. Zařazení a vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání nebrání ani výkon činnosti na základě pracovního nebo služebního poměru nebo výkon činnosti na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, pokud měsíční výdělek nebo odměna nepřesáhne polovinu minimální mzdy (tzv. nekolidující zaměstnání), nesmí však být překážkou pro poskytování součinnosti ÚP ČR při zprostředkování vhodného zaměstnání a pro přijetí nabídky vhodného zaměstnání. Uchazečem o zaměstnání může být i fyzická osoba soustavně se připravující na budoucí povolání, pokud získala v rozhodném období zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců.
- MPSV ve snaze maximálně přiblížit metodiku registrované nezaměstnanosti metodice ILO zavedlo ukazatel tzv. **dosažitelní uchazeči o zaměstnání**. Jedná se o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, v pracovní neschopnosti, uchazeči o zaměstnání zařazení na rekvalifikační kurzy nebo vykonávající krátkodobé zaměstnání, a dále uchazeči o zaměstnání, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytována podpora v nezaměstnanosti po dobu mateřské dovolené.
- ČSÚ VŠPS - nezaměstnaní jsou podle metodiky ILO a metodiky EUROSTATu všichni ve věku 15 a více let, kteří ve sledovaném období (referenčním týdnu) souběžně splňovali tři nutné podmínky:
 - nebyli zaměstnaní,
 - hledali aktivně práci,
 - byli připraveni k nástupu do práce, t.j., během referenčního období byli k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo zaměstnání ve vlastním podniku.

Pokud osoby nesplňují alespoň jednu ze tří uvedených podmínek, jsou klasifikovány jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní. Jedinou výjimkou je skupina osob, které práci nehledají, protože ji našly a jsou schopny nástupu nejpozději do 3 měsíců. Tyto osoby jsou podle definice EUROSTATu zařazeny rovněž mezi nezaměstnané.

Jestliže do konce roku 1997 převyšoval počet nezaměstnaných vymezených podle mezinárodní definice počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech a od roku 2000 do 3. čtvrtletí roku 2001 byl rozdíl mezi oběma ukazateli minimální, tak od 4. čtvrtletí 2001 počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech práce výrazně převyšoval počet nezaměstnaných zjišťovaných ve výběrovém šetření statistiky podle ILO.

Ve 4. čtvrtletí 2015 činil průměrný počet registrovaných uchazečů o zaměstnání podle skutečné evidence na ÚP ČR 436,4 tis. osob, z toho 419,1 tis. dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let, srovnatelný ukazatel zjištěný výběrovým šetřením (počet nezaměstnaných dle VŠPS 236,9 tis. tis.) se tedy lišil o 199,5 tis. resp. o 182,2 tis.

Rozdíly jsou jednak v jiném způsobu zjišťování po obou liniích, odlišném metodickém vymezení registrovaných uchazečů o zaměstnání a nezaměstnaných podle mezinárodní definice ILO a v tzv. nevýběrové chybě, která je průvodním znakem prakticky všech statistických zjišťování u domácností. Je nutné zdůraznit diferenci mezi pojmem registrovaný uchazeč o zaměstnání a nezaměstnaným podle mezinárodní definice ILO. Zatímco registrovaný uchazeč o zaměstnání je vždy definován národní legislativou, nezaměstnaný podle definice ILO je vymezen jasnými kritérii, která umožňují mezinárodní srovnatelnost výše zjištěných výsledků šetření. Vazba mezi oběma ukazateli není bezprostřední. Na jedné straně se vyskytují případy nezaměstnaných, kteří si nehledají práci prostřednictvím úřadů práce (ve 2. čtvrtletí 2015 to bylo 29,9 tis. osob) a na druhé straně značná část registrovaných uchazečů o zaměstnání nesplňuje podmínky dané mezinárodní definicí.

Zásadní diference mezi oběma zdroji je v absolutní hodnotě počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání a počtu nezaměstnaných. Projevuje se několik faktorů:

1. Od roku 2002 byl plně **harmonizován dotazník VŠPS se standardem EUROSTATu včetně pořadí otázek** kladených respondentovi. Prioritou je dotaz na **ekonomickou aktivitu respondentů v referenčním týdnu**. Jestliže respondent uvedl, že v tomto týdnu **pracoval alespoň 1 hodinu, je striktně podle metodiky ILO klasifikován jako osoba v zaměstnání**. Teprve poté následuje otázka o registraci na úřadu práce. ČSÚ nemá možnost vzhledem k nutnosti dodržení anonymity a dobrovolnosti účasti ve výběrovém šetření porovnávat zjištěné údaje s jinými zdroji, např. s evidencí ÚP ČR.
2. Relativně vyšší **míra neodpovědí** je způsobena vysokým podílem prázdných bytů ve výběrovém souboru a hlavně kategorickým odmítnutím spolupráce. Na základě struktury odmítnutých odpovědí při opakovaných návštěvách je třeba předpokládat, že sociální skladba domácností, které nechtěly spolupracovat, se částečně liší od sociální struktury vyšetřených domácností a je v nich nadprůměrně zastoupena skupina nezaměstnaných, kteří odmítají komunikovat v rámci výběrového šetření.

Rozdíly údajů o nezaměstnanosti mezi oběma zdroji jsou obvyklé. Z porovnání s členskými a ostatními kandidátskými zeměmi EU vyplývá, že diference mezi obecnou mírou nezaměstnanosti z VŠPS a registrovanou mírou nezaměstnanosti v ČR je nižší než ve většině těchto zemí. Rozdíl mezi obecnou mírou

nezaměstnanosti a mírou registrované nezaměstnanosti je v řadě zemí značný a lze z toho usuzovat, že oboustranné statistické odchýlení je důsledkem především odlišností v legislativě a míře aktivní politiky zaměstnanosti a dalších oblastí sociální politiky jednotlivých zemí. Přitom je třeba poznamenat, že řada členských zemí EU obě míry nezaměstnanosti oficiálně nepublikuje.

V rámci výběrového šetření jsou zjišťovány údaje i za **osoby, které neppracují, aktivně práci nehledají a nesplňují tak podmínky ILO pro nezaměstnané**, ale přitom uvádějí, že by chtěly pracovat. Ve 4. čtvrtletí roku 2015 činil jejich počet 130,4 tis. osob, tj. o 3,3 tis. více než ve stejném období roku 2014. Většina osob, které by chtěly pracovat, však nemůže ihned nastoupit do případného zaměstnání. Nejpozději do 14 dnů je totiž schopno nastoupit jen 45,7 tis. osob.

Základem pro rozhodování v oblasti nezaměstnanosti je zásadně úplná evidence úřadů práce. Výběrové šetření pracovních sil, které je pro členské země EU závazné, tyto administrativní údaje doplňuje a poskytuje mezinárodně srovnatelné ukazatele v požadovaném rozsahu a frekvenci.

Od července 2004 do prosince 2012 počítalo MPSV míru registrované nezaměstnanosti jako podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR k pracovní síle, tj. součtu počtu zaměstnaných v národním hospodářství s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle výsledků výběrových šetření pracovních sil – VŠPS, počtu pracujících cizinců ze třetích zemí s platným povolením k zaměstnávání, zaměstnaných občanů EU registrovaných ÚP ČR a cizinců s platným živnostenským oprávněním, registrovaných dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání (občanů ČR a občanů EU(EHP)), vedených úřady práce.

Srovnávání nebo záměna obecné míry nezaměstnanosti ČSÚ a míry registrované nezaměstnanosti MPSV a jejich nesprávná interpretace, pracovní síla pro výpočet míry registrované nezaměstnanosti tvořená kombinací údajů z více zdrojů, patřily mezi důvody pro zavedení **nového relativního ukazatele registrované nezaměstnanosti, podílu nezaměstnaných osob, který srovnává počty dosažitelných uchazečů k obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let.**

Definice výpočtu podílu nezaměstnaných osob:

$$\text{Podíl nezaměstnaných osob (ve věku 15 – 64 let)} = \frac{\text{UoZ}_{15-64 \text{ let}}}{\text{P}_{15-64 \text{ let}}}$$

UoZ_{15-64 let} – počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 - 64 let

P_{15-64 let} – počet obyvatel ve věku 15-64 let

Změna, která vstoupila v platnost počínaje lednem 2013, se týká pouze ukazatele míry registrované nezaměstnanosti. **MPSV i nadále jako doposud vykazuje celkové počty uchazečů o zaměstnání a počty dosažitelných uchazečů.** Vzhledem k tomu, že nový ukazatel má kvůli odlišné definici jinou úroveň a je s původním ukazatelem registrované nezaměstnanosti i obecné míry nezaměstnanosti nesrovnatelný, pro sledování jejího vývoje byla do úrovně okresů zpětně dopočtena časová řada (viz http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady).

Seznam použitých zkratk:

APZ	aktivní politika zaměstnanosti
CZ-ISCO	Klasifikace zaměstnání
CZ-NACE	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
ČNB	Česká národní banka
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
EAO	ekonomicky aktivní obyvatelstvo
EHP	Evropský hospodářský prostor
ESF	Evropský sociální fond
EU 28	Evropská unie (28 zemí)
EUROSTAT	Statistický úřad Evropského společenství
GP	grantový projekt
GŘ ÚP ČR	Generální ředitelství Úřadu práce České republiky
HDP	hrubý domácí produkt
CHPM	chráněné pracovní místo
ILO	Mezinárodní organizace práce
IPS	informačně poradenské středisko
LFS	Labour Force Survey (VŠPS – Výběrové šetření pracovních sil)
MEA	míra ekonomické aktivity
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MN	míra nezaměstnanosti
MO	Ministerstvo obrany
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	míra zaměstnanosti
NH	národní hospodářství
NIP	národní individuální projekt
NUTS3	Nomenklatura územních statistických jednotek, úroveň kraj
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
OZP	osoba se zdravotním postižením
p. b.	procentní bod
PMS	Probačně mediační služba
PNO	podíl nezaměstnaných osob
PvN	podpora v nezaměstnanosti
RIP	regionální individuální projekt
SIP	systémový individuální projekt/systém investičních pobídek
SPNO	specifický podíl nezaměstnaných osob
SPZ	státní politika zaměstnanosti
SR	státní rozpočet
SÚPM	společensky účelná pracovní místa
SVČ	samostatná výdělečná činnost
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
VPM	volné pracovní místo
VPP	Veřejně prospěšné práce
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil